

LITERAT URA POPULARA

BASME, ORAȚII,

PĂCĂLITURI ȘI GHICITORI

ADUNATE DE

IOAN C. FUNDESCU

CU O INTRODUCERE DESPRE LITERATURA POPULARA

DE

D-nul B. P. Haidău

EDIȚIUNEA A IV REVĂDUTĂ ȘI ADĂUGITĂ

OGITĂ

VOLUMUL I BASME

BUCURESCI

EDITURA LIBRARIEI H. STEINBERG, STR. ȘELAI

1897

P. CUCU

Inv. 69.1046

LITERATURA POPULARA

BASME, ORAȚII, PACALITURI ȘI GHICITORI

ADUNATE DE

I. C. FUNDESCU

CU O INTRODUCERE DESPRE LITERATURA POPULARA

DE

D. B. P. HAJDEŪ

EDIȚIUNEA A IV, REVĂZUTĂ ȘI ADĂOGITĂ

VOLUMUL I BASME

BUCUREȘTI

TIPO-LITOGRAFIA ȘI FONDERIA DE LITERE DOR. P. CUCU

— Bulevardul Elisabeta, 6 și str. Sărindar, 10 —

1896

398(498)

17804
1961

PC92/06

1956

1961

7

*Orî cite exemplare nu vor purta semnătura mea,
se vor considera ca contra-făcute.*

B.C.U. Bucuresti

C23533

COMISIUNEA

PENTRU ESAMINAREA BASMELOR

Având adunată o colecțiune de basme populare, și neavând mijloce să le imprim, am arătat această dorință, printr'o petițiune, Domnului Ministru al Instrucțiunii publice, cerând să-mi vie în ajutor cu imprimarea.

Domnul Ministru a numit o comisiune — compusă din D-nii T. Văcărescu și B. P. Hăjděu, — căria a trimis acea colecțiune a o cerceta, dacă merită să se imprime, și a-i raporta.

Membrii acei comisiuni, dupe ce au cercetat acele basme, a trimis, fiă-care în parte, următoarele raporturi :

*Raportul D-lui Hăjděu către Ministerul
Instrucțiunei publice, înregistrat la No. 5,966
Decembre, 1865.*

Conform adresei D-vóstră, am cercetat manuscrptul basnelor populare, adunate de D. Fundescu, și sunt de opinie că publicarea lor e nu numai utilă, ci chiar necesară, cu atât mai

vêrtos că literatura română e mai săracă de cât orî care alta în asemenea colecțiuni.

Primiți asigurarea celei mai înalte considerațiuni.

COMISIUNEA
B. P. Hăjdeu.

Raportul D-lui T. Văcărescu, către D. Ministru cultelor și al Instrucțiunei publice, înregistrat la No. 926 din 26 Februarie 1866.

Prin adresa D-vastră No. 39,591, imî faceți onóre a mă însărcina cu examinarea basmelor populare, culese de D. I. C. Fundescu, și a comunica Ministerului opiniunea mea asupra acestei opere, pe care autorul ar dori s'o imprime cu spesele Statului.

Fără a intra într'un studiū mai întîns, mă voi mărgini a spune, Domnule Ministru, că acest gen literar al basmelor, afară de forma plăcută și încântătoare, merită o atențiune mai serioasă, fiind-că într'ensul aflăm suvenirile cele mai depărtate ale unui popor ce este proba puterei sale poetice și a viei sale imaginațiuni. Ceia ce face plăcerea copilului astă-zi, va face mai târziu studiul bărbatului și inspirațiunea poetului. Scriitorul care și-a dat ostenéla a culege, în simplitatea lor, aceste povești și basme, pôte fi sigur că a cules tot d'o dată și mulțumirea națională.

Opera D-lui Fundescu, este o operă de mare folos, și, unei asemenea opere, ar trebui să se dea încuragiarea, dezvoltarea și răspîndirea ce merită. Ar fi bine să se răspîndescă prin școli și, editată într'un număr de exemplare mai îngrijite și mai lucsoase, să se împartă câte-va ca premiiuri pe la școli, înlocuind ast-fel cărțile străine și obscure ce se dau în asemenea ocazii tinerimii, care are trebuință, înainte de toate, să cunoască frumusețile limbii și ale naționalității noastre.

Priimiți, vă rog, Domnule Ministru, împreună cu opinia mea, și asigurarea înaltei considerațiuni ce vă conserv.

T. Văcărescu.

În urma acestor raporturi, D. Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice a și scris Ministerului de Interne, rugându-l a da ordine tipografiei Statului a le imprima. În această privință a urmat o lungă corespondență, dar basmele au rămas neimprimite până la 1867.

Am găsit, deci, de cuviință a le imprima tot eu singur; însă, pentru înlesnire, nu toate odată ci în mai multe broșuri.

La 1867 am tipărit partea I, care se compunea din două-spre-dece basme, de două orațiuni țărănesci, — una ținută și astăzi la nun-

tile de la țără, și alta ținută în vechime la alegerea unui domn,—dece păcălituri și 17 ghicitori.

Vinđându-se edițiunea de la 67, Domnul Soccec 'mă a cumpărat dreptul spre a imprima a doua edițiune, mai adăogată încă cu 2 basme, 10 păcălituri și 31 ghicitori.

Desfăcându-se și a II edițiune, am concedat Domnului Soccec dreptul de a tipări și a III ediție la anul 1875. Terminându-se și acésta, astăzi am cedat a IV-a edițiune d-lui Steinberg, librar din strada Covavî, revăzută, corectată și mult augmentată, care se va tipări în două volume de câte dece côle fie-care, întliul volum coprinđind numai basme, și al doilea anecdote, orații, păcălituri și ghicitori.

I. C. Fundescu.

București, Noembre 1896.

LITERATURA POPULARA

**Dați-mi basme și istorii cavalleresce,
oăci în ele se află materie pentru tot
ce e mare și frumos.**

Schiller.

Cuvântul *literatură*, derivat de la *litteră*, nu exprimă de cât d'abia pe jumătate o idee, pentru care limbile latine moderne nu posedă un alt termen mai general, mai complet, mai caracteristic.

Literatura se născu o dată cu ființa umană, mult mai 'nainte de a se fi inventat acele semne convenționale, cu ajutorul cărora cugetarea are avantajul de a se petrifica, în loc de a sbura prin aer, schimbătoare și mlădiósă ca însăși vocea.

Primul cuvânt, eșit din gura primului om, a fost deja «o literatură».

Ast-fel, străbuniî noștriî, romaniî, cei antici, aveau dreptate de a numi literatura și omeni-rea cu o singură și aceeași vorbă: *humanitas*.

Invențiunea scrierii, permițând memoriei acumularea cunoscințelor și o procedere mai sigură său mai sistematică în desvoltarea concepțiunilor, dădu nascere unei literaturae artificiale propriu-

disă, fără însă a fi putut câtuși de puțin a împedica existența și persistența litteraturei celei primitive nescrise, conservate și continuate în stratele de jos ale popórelor.

Dacă nu origina, cel puțin mijlócele acestor două genuri de literatură fiind cu totul diferite, una pretențioasă din cauza variatelor și numeroșelor sële resurse, cea-l'altă simplă ca însuși natura, nu este de mirare că distincțiunea între ambele e atât de profundă, în cît produsele litteraturei populare, chiar fiind scrise mai la urmă, tot încă păstrează sigiliul naivității originale; ér produsele litteraturei celei culte, trecënd mai la urmă în popor, tot încă nu se pot desbăra de semnele derivațiunii celei savante.

Iliada a rămas în fond tot un epos popular, de și aũ transcris'o Pisistratizii; Cassandra lui Lycofron, se fi trecut și în gura rapsodilor, tot încă remănea o poemă erudită.

Două calități esențiale aũ distins și vor distinge tot-d'auna literatura populară din or'ice țerră: de 'ntêi ea se inspiră din isvórele imediate ale naturei brute, pe când litterattura cea cultă cunósce natura deja epurată și adesea ciuntită prin prisma prevențiunilor sciințifice; al doilea, ea oglindesce caracterul națiunii, în sinul căreia se desfășoră, pe când litteratura cea cultă nu póte a nu fi mai mult saũ mai puțin cosmopolită.

× Ca și litteratura cea cultă, litteratura populară traduce cite odată din alte limbi și împrumută de la alte popoare, cu care este pusă în contact prin pozițiunea geografică sau prin evenimamentele politice.

× Așa, de esemplu, balada noastră «Miôra» o mai găsim la greci și la arnăuți; acea despre Baba-Novac ne este comună cu sârbii; acea despre Doicin o au de o potrivă românii și bulgarii; ér sublima doină despre «Sărmana turturică» ne întîmpină, ca prin minune, tocmai la trei capete extreme ale Europei, în România, în Spania și în Danemarca!

— Inse împrumutând și traducând, litteratura populară reface într'un mod admirabil materia cea străină, dându'i un aer cu totul local; pe când împrumuturile și traduceriile litteraturei celei culte, din contra, tind, se silesc și se lăudă a surprinde orbesce fondul, spiritul, adesea până și forma originalului.

Ast-fel, nu pôte fi un mijloc mai interesant și mai sigur de a cunoște forțele morale și intelectuale ale unei națiuni, de cât numai prin litteratura sa populară; și nu este nici un alt mijloc mai nemerit și mai frumos de a da unei litterature culte un caracter original și distinctiv, de cât numai nutrind'o din litteratura populară, precum litteratură populară se adapă din fântânele unui instinct virginal.

Vastă și confusă, ca tot ce este primordial, o literatură populară nu se poate diseca în nise ramure atât de speciale și atât de determinate, precum sunt divisiunile și sub-divisiunile unei literaturе culte.

x Din contra, unul din semnele cele mai distinctive și cele mai universale ale unui adevărat product al literaturеi populare, este un amestec în fond și în formă, poesia amalgamată cu prosa, istoria cu fabula, idealul cel mai transcendent cu realitatea cea mai banală, elementele empirice ale tuturor științelor, în fine, o enciclopediă chaotică după care un observator filosof poate judeca tot ce știe și tot ce crede o națiune.

Cu toate astea, utilitatea generală a clasificărilor face necesară împărțirea întregului literaturеi în câte-va specii separate, dacă nu de tot precise, încăi presintând marele avantaj de a se putea grupa sub o singură rubrică mai mult séu mai puțin înrudite.

x Ast-fel, producțiunile unei literaturе populare se pot distribui în trei genuri întinse, cuprindând fie-care un mare număr de specii: genul poetic, genul aforistic, genul narrativ.

Aplicând această împărțire generală anume către literatura populară a Românilor, lesne putem observa o predominățiune decisivă a genului poetic.

Poesia noastră populară se sub-divide în următoarele șapte specii:

- 1) Cântecul bătrânesc, un fel de baladă sau poemă descriind faptele vitejilor, mai cu seamă ale haiducilor, și presintând toate elementele, dintre care s'ar putea forma o epopee națională.
- 2) Doina sau elegia, expresiunea amorului și a suferinței.
- 3) Colinda sau imnul religios, în care de cele mai multe ori divinitățile păgânismului apar travestite în aureola teologiei creștine.
- 4) Hora sau ditirambul, cântec de joc și de veselie.
- 5) Vicleemul, forma primordială a teatrului, în care păpușele reprezintă într'un mod grosier, foarte apropiat de maniera lui Aristofan, drama și mai ales comedia vieții umane.
- 6) Descântecul, mai tot-d'auna în proză ca și Vicleemul, dar făcând o parte integrantă din genul poetic prin sacramentalitatea formelor sale, în care cuvintele sunt înșirate într'un mod artificial și nu admit nici o schimbare, este poezia așa zicând medicală, cunoscută deja în antichitatea elenă, care făcea pe Esculap fiu al lui Apoline.
- 7) Orația, o poezie recitativă, având un caracter juridic, este o moștenire din străbunul *Carmen* roman, ce însoția și întăria *legis actiones* la căsătorie, la tocmeli, și în alte *solemnitatibus*.

Afară de aceste șapte varietăți dinstinctive, poezia populară a românilor mai impresoră adesea-ori terenul genului aforistic și al genului na-

rativ, furișându-se în proverbe, în ghicitori, în basme.

D. Marianescu, reposatul Anton Pann, dar mai cu deosebire ilustrul Alexandri, adunară mari colecțiuni de cântece române populare de tot felul; însă mult, foarte mult, mai rămâne de făcut de acum înainte.

Vicleemul și descântecul, mai cu sémă, sunt două varietăți mai-mai neatinse.

— Genul aforistic, în care poporul se exprimă sub o formă laconică, cuprinde numai trei specii:

1. Proverbe, filosofia practică a vieții umane.

2. Idiotisme, sau o frasologie ingenioasă și pitorească, cu ajutorul căria poporul manifestă prin un cuvânt sau două nisce idei, pentru cari literaturile cele culte sunt forțate a întrebuița perioade întregi.

3. Ghicitori sėu enigme, un mijloc de a ascuți inteligența prin greutate și prin analogie, către care se mai pot adăoga așa numitele «frământări de limbă».

Anton Pan, adunând un mare număr de proverbe române, puse începutul unei colecțiuni și mai complete, pe care așteptăm ca să ne-o dea viitorul fără ca sėi fie însă permis a uita celelalte două varietăți, nu mai puțin importante: idiotismele și ghicitorile.

— În fine, genul narativ cuprinde, de asemenea trei specii:

4 - Tradițiunea populară istorică, precum sunt, bună oră, acelea adunate de cronicarul Neculcea în fruntea analelor sale, sub titlul de: «O sémă de cuvinte, ce sunt audite din om în om de «ómení vechí și bătrâni și în letopisețe nu sunt «scrise.»

+ - Anecdota, un fel de narațiuni satirice, foarte scurte, precum sunt, bună oră, acelea despre țigani séu ovrei.

— Basmu, prototipul romanelor literaturii celei culte și chiar al dramelor moderne, însă întrecându-le și lăsându-le departe în urmă prin bogăția complicațiunilor și prin puterea fantasiei.

Așa dar, putem resuma în următorul mod, așa dicând plastic, clasificățiunea literaturii populare a românilor :

I. Genul poetic.

1. Cântec bătrânesc.
2. Doină.
3. Colindă.
4. Horă.
5. Vicleem.
6. Descântec.
7. Orația.

II. Genul aforistic.

1. Proverbe.
2. Idiotisme.
3. Ghicitori și frământări de limbă.

III. Genul narativ.

1. Tradițiunea.
2. Anecdota.
3. Basmul.

* Două frați Schott publicară, în nemțesce, sunt acum vr'o două-deci de ani, o colecțiune de basme și anecdote române din Banat.

Intențiunea a fost lăudabilă, notițele și comentariile sunt foarte erudite, dar traducerea e astfel, încât d'abia-d'abia este cu putință a surprinde pe ici pe colo câte o slabă scântee din spiritul național al românului.

Nu este dat orîși-cui de a putea transmite producțiunile unei literaturae populare cu acea sublimă fidelitate de caracter și chiar cu acea nuanță de expresiune, cu care D. Rocques reuși a traduce în franțusesce, mai an-țert, vr'o câte-va ballade române!

Ast-fel, lucrarea fraților Schot este ca și inutilă.

* Neobositul Anton Pan publicase mai multe anecdote române; repausatul Filimon, neuitatul nostru amic, reproduse într'un mod admirabil, în colónele diarului *Tăranul*, basmul despre «Român Năzdrăvan;» dar o colecțiune numărósă, susținută și tot-d'o-dată adevărat românească, ne lipsește până acuma.

D. Fundescu, eșit din popor, n'a uitat poporul.

Sub pana acestui june poet, basmele române conservă cu perfețiune sigiliul opincei și respiră cu libertate aerul dela țără.

Colecțiunea d-lui Fundescu e mai numărósă de cât cea a fraților Schot și este și românească.

Vorbind despre propria noastră impresiune, mărturisim, că cea ce ne-a isbit mai cu deosebire în basmele, adunate de iubitul nostru amic, sunt nu atât mulțimea alusiunilor mitologice și etnografice, prețioase din punctul de vedere al istoriei naționale, pre cât fecundul element psihologic, din care dramaturgii și romanțierii români ar putea să împrumute cu abundență observațiunile cele mai profunde și cele mai fine asupra inimii umane.

Marginile unei mici introduțiuni nu ne permit a prezenta aci de cât numai vr'o două sevă trei exemple. Ast-fel, bune-oră, în basmul «*Fata din Dafin*», cu care se începe colecțiunea, împăratul nu se satură a întreba pe călugărașul despre cea ce 'i spusese iubita sa; îl întreabă și în noapte, îl întreabă pe drum și în casă, îl întreabă la tot pasul și în tot momentul, și ar vrea mereu să se tot audă cea ce auzise deja d'o miă de ori.

Acastă sublimă trăsura psihologică se pare a fi luată, așa dicând, pe de 'ntregul dintr'o elegiă a lui Propertius;

Et rursus buerum quaerendo audita fatigar.

Quem, quae scrie timet, quaererere plura jubet. (1)

(1). Și éráși obosesc pe slugă, întrebându-l cele auzite și poruncindu-l să spună cea ce se teme a afla.

pe care o găsim, nu tradusă, ci mai mult ghicită, de ilustrul nostru Eliade:

Eu o caut în tot locul,

Și știu bine că s'a dus...

Basmul «*Fata de împărat și pescarul*» este curat o dramă antică, lipsită numai de dialog.

Simplitatea intrigei cea mai extremă unită cu o veritate neimitabilă de caractere, constituie fondul acestei mici cap-d'opere.

O fată de împărat se înamorează de un tânăr pescar și'l ia de bărbat; la prânzul de nuntă vedându'l că vrea să aibă un fel de prioritate, mirăsa îi amintescă cu mândria distanța ce este între un pescar și o fătă de împărat; pescarul se scôlă de la masă fără a dice un cuvânt, etc.

Citiți însuși basmul, pentru a înțelege frumusețea lui.

Fără a vorbi de fidelitatea, cu care este surprins caracterul impresionabil și tot-d'odată vanitos al femeii, atragem aci atențiunea numai asupra scenei când pescarul se scôlă de la măsă, fără a dice un singur cuvânt.

Acastă elocință a tăcerii este unul din resorțele cele mai favorite ale dramei eline.

Omul, mișcat până în fundul inimei, nu vorbește.

În Sofocle, de câte ori un personagiū simte o durere tare și neașteptată, el ese «fără a dice

B A S M E

FATA DIN DAFIN

A fost o dată ca nici odată, când era cerul aproape de pământ, în cât ómenii cei mai nalți atingeau cu mâna de el; dacă n'ar fi fost nu s'ar povesti. A fost un împărat și o împărătesă. Impărătesa rămâind grea, înaintea facerii cu șese sēpētēmāni s'a pomenit că 'i plinge copilul în pântece. Ea 'i dīse că, dacă va tăcea, îi va da bani mulți, un cal cu aripī, fata împăratului vecin și armele cele mai bune; cu tótă astă făgăduélă, el tot plingea. Când însă 'i spuse că 'i va da pe *Sanda Lucsandra*, de peste nouă mări și nouă țări, atunci tăcu ca un pește.

Dupē ce se nāscu copilul, se făcu mare și veni în vērștă de însurat, ceru de la părinți sē 'i dea ceea ce 'i a făgăduit.

Impărătesa 'i spune că *Sanda Lucsandra* nu se află pe lume ci că ea a nāscocit acest nume ca să'l facă să nu mai plingă.

— Dacă nu 'mi ați da pe aceea care mi-ați făgăduit, ți se feciorul de împărat, mă duc în lume.

— Să'ți dăm pe fata împăratului vecin, ți se mu-mă-sa; e frumoasă, bună și cea mai înțeleptă fată din lume.

— D'ar fi chiar *Sora Sorelui* n'o iaă. Eu voiă p'aceea care 'mi-ați făgăduit-o. Dacă nu 'mi-o dați, mă voiă duce s'o caut pînă voi găsi-o.

Vedënd înse că nu-i o dă nici de cum, el chemă îndată pe sluga sa cea mai credincioasă, și 'i ți se să 'i gătască calul său cel mai bun și merinde pentru mai multă vreme. Dupe ce se gătira tôte, plecă însoțit de slugă și de câți-va soldați.

Se duse, se duse, și iar se mai duse, până ajunse pe o câmpie foarte frumoasă, plină de felurimi de flori, și udată de un mic riuleț limpede. În mijlocul acelei câmpii era un *dafin* verde, foarte mare. Împăratul își întinse cortul subt dafin, și pe când se da odihnei subt cortul său, auzi eșind din dafin aceste cuvinte:

« Deschide-te, dafin verde,

« Se iasă fata curată,

« De sora nevădută,

« De vint ne bătută,

« De plóie neudată.

« De voinic ne sărutată;

« Căci se duce la fântână,

« Unde este apa lină;

« Fețișóra se'și o spele,

« Și s'adune floricele...

Dafinul se deschise îndată, și din el eși o fată

cu părul *cu totul  i cu totul de aur* ; ea era a a de frumo  , în c t la s re te puteai uita, ear la dinsa ba !

Cum o v du feciorul de împărat, rămase uimit de frumusețea ei. Se sculă dar, numai de cit, se duse la ea  i  i  ise :

— Fată frumo   ! Dacă mă-ai da o flóre din cosi ta ta s'o s rut, eu  i-a i face un leagăn de mătase în sala palatului meu, unde să nu te ajungă nici pu  de om ; dacă mă ai da o flóre dupe guri ta ta s'o s rut,  i a  muta dafinul în curtea palatului ;  i dacă m'ai lăsa să adun fl ri dupe sinul t u, te-a i face împărătesă.

Fata, cum sunt fetele cam cre  t re, îl credu  i primind propunerea împăratului,  i dete ce  i ceru.  ed nd ei ast-fel  mbr    ti, adormiră  i   apucă  ioa.  mp ratul însă, de tept ndu-se  i grăbindu-se de plecare, porunci să se g t sc  de cale iar fetei, care dormea încă,  i lăsă în bra e un m nuchi  de fl ri în locul său.

El se duse  i se mai duse, p n  dete peste un palat mare numai de aur  i de topaz.

Aci întrebă pe cel dint i  om care îl întilni : unde  ade *Sanda Lucsandra*, fata de împărat ce  i-a făgăduit mumă-sa c nd a pl ns în p ntece. Acela pe care l'a întrebat feciorul de împărat, fiind stăpânul acelui palat,  i av nd  i el o fată,

și fiind că auțise de frumuseția și bogăția acestui băiat, îi spuse că Sanda Lucsandra șade chiar aci în palat, și este fata sa.

Acésta îl bucură mult pe băiat, și-i o ceru de nevastă.

I-o dete, se înțelege, numai de cât, și plecă împreună să se cunune în palatul feciorului de împărat.

Fata din dafin, deșteptându-se în mijlocul câmpului printe flori, și vedând că a rămas singură numai cu florile, dișe:

- «Floricelele mele,
- «Cum m'ați adormit voi de greui,
- «Și m'ați despărțit de iubitul meu !.

Apoi sculându-se, se duse la dafin, și bătu de cite-va ori, dicând:

- «Deschidete, dafin verde,
- «Să intre fată curată, etc,

Inșe dafinul nu se mai deschise, ci îi răspunse astfel:

- «Fugi fată frumósă,
- «Că ești păcătósă».

Atunci ea începu a plânge și a se jeli; și vedând că nu e nici o nădejde de a mai intra în dafin, luă un beț în mână și plecă pe drumul pe care plecase împăratul. Mergând ea pe cale, întâlni un călugăr; și gândinduse că, cu hainele séle, atât de bogate, nu putea să méréga

pe drumul cel mare, rugă pe călugăr să i dea hainele séle de lână, și ea se i dea pe ale ei de aur. Călugărul priimi bucuros; și fata, după ce se îmbracă cu hainele călugărului, pleacă pe drum 'nainte. Se mai duse încă, și ajunse lângă o pădure; acolo ședu la umbră să se mai odinască, când étă că vede o trăsura însoțită de mai mulți ómenī că vine spre pădure. Cum ajunse trăsura lângă ea, vėdu într'insa un om și o femeia, și cunoscū pe feciorul de împărat care o părăsise, pentru Sanda-Lucsandra.

— Bună đioa, călugăraș, đise împăratul.

— Mulțumim D-tale, prea slăvite împărate, đise călugărul, apropiindu-se de ușa trăsurei.

— De unde vii

— Viu dincoaci de la vale!

— Și ce ai vėdut pe acolo? întrebă împăratul mișcat.

— Trecând printr'o câmpie, am vėdut o fată care plingea dinaintea unui dafin. Întrebând-o de ce plinge, ea 'mī a spus o istoriă.

— Spunene și nouă acea istoriă, đise împăratul cu interes.

Călugărașul urmă ast-fel:

— Eū lăcuiam o dată într'un dafin, đicea fata; eșind într'o đī din el ca să adun flori, am întâlnit un fecior de împărat; el imī ceru o flóre din cosița mea s'o miróse, și eū i-am dat'o.

Aci călugărul se opri puțin ca să se uite la împăratul. Împăratul însă 'imise:

— Spune, călugăraș, spune.

— Mi-a cerut o flăcă dupe gurița mea s'ose-
rute, și eu 'i am dat-o. În sfârșit mi-a mai
cerut să adune flori după sinul meu, și eu i-am
dat și acesta.

— Spune, călugăraș, spune, mise împăratul,
vedând că călugărul se oprește iar.

— Ședând cu împăratul sub cort, în mijlocul
câmpiei de flori, am adormit; când m'am deș-
teptat însă, m'am vedut singură numai cu un
mănuchiu de flori în brațe.

Atunci m'am dus la dafin, și dafinul n'a voit
să mai mă priimască. Iată de ce pling.

— Unde mergi? întreabă împăratul pe că-
lugăr.

— În orașul în care merge Măria Văstră.

— Atunci urcăte în trăsură cu mine.

Călugărul se urcă în trăsură, și, până ajunse
acasă, împăratul îi dicea mereu:

— Ia mai spune călugăraș, ia mai spune.

Cînd ajunseră în oraș, împăratul duse pe că-
lugăr acasă la dînsu și 'i dete o cameră lîngă
camera sa. Mai erau trei zile pînă să se facă
nunta cu Sanda Lucsandra și împăratul, în tote

serile, când mergea să se culce în odaia sa, venea la ușa călugărului și îi dicea :

— Ia mai spune, călugărași, ia mai spune.

Când fuse ziua nunții, călugărul nu se mai vedu, nu se mai auzi. După ce se cununară, când era vremea să se ducă mirii în casă să se culce, împăratul se duse se mai întrebe pe călugăr; dar fu mirat când, în loc de-a-i spune călugărașul istoria, el auzi un gemăt înăbușit. Alergă numai de cât acolo, și găsi pe călugăr spîndurat de o fringhiă.

Cum vădu împăratul acesta, tăe fringhia numai de cât și, vedînd părul resfirat și sinul desvelit al fetei care se lupta cu mórtea, cunoscă că este fata pe care o părăsise în câmpia. Atunci aflînd tot de odată că aceea pe care o luase nu era adevărata Sanda-Lucsandra, o trimise îndărăt la părinți, și luă de nevastă pe fata din dafin. Cununia se făcu peste o săptămână, până s'a însănătoșit fata.

Nunta a fost foarte frumoasă, ca nuntă împărătească. Eram și eu acolo. Ba încă am jucat și o horă d'ale mari.

SPAIMA SMEILOR

I

A fost o dată ca nici o dată, dacă n'ar fi nici că s'ar povesti, când pescii cei mici înghițiau pe cei mari, și lumea le dicea tilhari.

A fost odată un împărat tare și mare. Dupe ce bătu pe toți împărații pământului, și le luă împărățiile, se însură și făcu trei fete: una cu sôrele în frunte, alta cu luna'n spate, ér cea mai mică cu luceafăru de dimineată iarăși în frunte; și toate erau mai frumoșe de cât zinele munților și ale pădurilor.

Ele se duseră într'o ȃi la scăldat, și intrară într'o baie cu totul și cu totul de marmoră. Dar pe când ele se scăldaū, se ridică o furtună pe cer și le răpi pe câte-și trele.

Ajungând la urechile împăratului această întemplantare, i se tăie inima și muri pe loc, lăsând să împărătescă pe mușerea sa.

Intr'o ȃi împărătesa se apucă să măture prin

casă, dar pe când mătura, îi sări un bob de piper în poală; ea luă bobul și'l puse pe sobă, dar el sări iar de acolo în pōla împărătesei. Vădend împărătesa că nu pōte scăpa de dēnsul, îl inghiți; și așa rămase grea, și născu un copil cu părul de aur.

Acest copil creștea în trei zile cât cresc alți copii în trei-spre-dece ani, și se făcu voinic ca brazil mūnților și ca stejarii câmpiilor. Impărătesa îl dete la dascāl de învăța toate măestriile lumesci; și temându-se ca să nu'l pērdă, îi făcu o colivie de aur și'l închise într'ēnsa, dāndu'î jucării copilăresci ca să-i treacă de urāt.

Intr'o zi trecu p'acolo o babă cu două tigve cu apă, feciorul de 'mpărat o vădu, și trăgând cu arcul îi sparse amāndouē tivgele. Baba se uită în sus și vădēndu-l îi dīse.

— Luat-ar mama vēntului turbat, care a luat și pe surorile tale.

Feciorul de împărat, cum auzi blestemul babei, se duse la mumă-sa și'i dīse:

— Ia spune'mi, mamă, am avut eu surori ori nu?

— Na'i avut, dragul mamei, nici o suroră, răspunse împărătesa.

— Spune'mi drept, mamă, că, dacă nu, mă vei perde.

Vedând însă că mumă-sa nu voia să-i spue adevărul, se făcu bolnav și-i dise că, dacă nu-i va da țița pe sub tapla casei, el va muri. Impărătésa îi făgădui că-i va împlini această cerere, atunci el se sculă din pat și ridică talpa casei, și măsă puse țița sub talpă; și el lăsă talpa cam greu peste țiță, dicând éráși mă-sei:

— Spune-mi, mamă, am avut eú alți frați și surori ?

Deocamdată măsă nu vroi să-i spue; dar el lăsând talpa și mai mult, și ea ne mai putând să rabde, dise.

— Să scii, fătul meu, că ai avut trei surori, mai frumoșe de cât dînele munților și ale pădurilor; dar le-au răpit trei smeî care locuesc pe tărêmul cel-l-alt.

— Spune-mi acum, dise băiatul, ce fel de om a fos tatăl meu, care sunt armele ce purta și pe ce cal încăleca ?

— Tatăl têu a fost un mare vitéz, și s'a bătut 9 ani cu smeul Pirjol, cel mai vitéz dintre smeî, ca să ia pe sora-sa de nevastă; armele lui sunt îngropate la rădăcina unui plop în grădină; ér calul sêu pasce érbă verde prin livede.

Atunci băiatul, incredințându-se despre tôte, a dat drumul măsei de sub talpă; și, ducându-se la un vrăjitor, 'i-a spus tot ce aflase de la mumă-sa.

Vrăjitorul 'i-a ȕis să se ducă să ia friul calului, și s'el sune de trei ori în livede. El se duse, luă friul, sună de trei ori la cele trei părți ale livedei, și îndată veni la dînsul o mărțogă de cal chior, olog, și plin de bube. Făt-Frumos îi dete un picior în piept, și calul se duse d'a berbeleacul, cale de 9 ȕile și 9 nopți.

Sună friul de al doilea și de al treilea dar tot acel cal veni. Văȕend acésta, scóse paloșul s'el înfigă în pieptul calului; dar calul îi ȕise:

— Făt-Frumos! Făt-Frumos! Nu mă omorî, ci dute de taie trei sute de vițer de la trei sute de vaci, și dă-mi mie laptele s'el bea.

Făt-Frumos făcu precum îi ȕise calul, și peste trei ȕile sună érăși friul; dar astă dată veni un cal ca un smeș, și-i ȕise:

— Ia încalecă acum pe mine, și atinge-mă de trei ori cu scările. Făt-Frumos făcu așa și dupe ce se plimbă puțin cu dînsul, îl atinse de trei ori cu scările; atunci calul deschise douăspre-dece aripă, și sbură cu dînsul, pînă la vîntul turbat; apoi coborîndu-se tot pe locul de unde plecase, ȕise:

— Făt-Frumos, dacă vrei să te slujesesc cum se cade, să mai tai șase sute de vițer de la șase sute de vaci, și să-mi dai laptele s'el bea.

Făt-Frumos împlini și acésta poruncă a calului. Ear peste trei ȕile veni îmbrăcat în fier

și încoifat, și sună friul. Calul veni și el numai de cât înșelat și înfrînat; apoi dîse :

— Eată-mă stăpâne, gata la poruncile tale.

Făt Frumos încălecă pe cal și se duse și iar se duse:

Di de vēră
Până sēră,
Cale lungă
Să-î ajungă.

Eară când sórele ajunse pe la chindii, intrase într'o pădure négră și întunecoasă. Dupe ce călătoriră câtă-va vreme prin acea pădure, calul se opri în loc și dîse:

— Stăpâne, uitete bine înainte, și spune'mi ce veđi?

Făt-Frumos se uită, dar nu văđu nimic. Calul ér îi dîse să se uite; atunci el se uită cum se cade, și veđu o mulțime de șerpî cu capetele ridicate până la cer și vârsând flacări de foc din guri; el spuse calului ce vede și calul îi dîse

— Stăpâne, noi trebuie să trecem prin mijlocul acelor balauri! Bagă dar mâna în urechia mea cea dréptă și scóte un arc cu săgeți, și când vom fi aprópe de dânșii, să slobozi o săgeată, și ei ne vor face loc să trecem.

Făt-Frumos făcu cum îi dîse calul; iar când ajunse aprópe de balauri trase o săgétă, și șerpîi de frică plecară capetele la pămînt și-î lăsară se trecă.

De aci ér plecară înainte, și deteră peste o câmpie cu păduri frumoșe de chiparos, cu érbăverde ca mătasea și cu mulțime de fântâni cu apă limpede ca vioreaoa și rece ca ghiata; ér la căpătâiul acelei câmpii era un palat cu totul de argint.

Cum ajunse la palat, bătu în poartă și ieși o fată frumoșă; el îi arătă un ineluși de aur pe care cum îl vădu, fata cunoscă că Făt-Frumos îi este frate, și strângându-l în brațe îi dîse:

— Fugi, frate, că de te va găsi smeul aci te va omorî.

— Ia spune'mi, dîse Făt-Frumos, ce semne are smeul când vine?

— El își trimete busduganul înainte, dîse fata. Nu trecu mult și buzduganul veni, și dupe ce bătu de trei ori în pörtă, se puse în cuiu.

Făt-Frumos luă buzduganul, și, învîrtindul de trei ori, îl asvêrli înapoi la smeu; apoi, încăle-când pe cal, se duse de se ascunse sub podul de argint.

Smeul veni numai de cât; dar cum ajunse la capul podului calul începu a sforăi și a se trage înapoi, ér smeul îi dete cu scările și i dîse:

— Hi! cal de smeu, de paraleu! mergi înainte că n'am frică de nimeni, de cât de Făt-frumos. Dar el este pe tărâmul cel-l-alt, și nu cređ s'ei fi adus corbul osciorul și vântul perișorul!

— Ba pôte i-l'o fi adus, dise Făt-Frumos, eşind de subţ pod.

Smeul se repezi la el şi-i dise:

— Cum vrei să ne batem? In săbiî să ne tăiem, saţi in luptă să ne luptăm?

— Ba in luptă, că-i mai dreptă, dise Făt-Frumos.

Apoi dupe aceia amândoi voinicii se luară la luptă. Smeul aduse pe Făt-Frumos şi il băgă in pământ până la genunchi; Făt-Frumos învîrti pe smeul, şi băgîndul in pământ până la gât, îl tăie capul, pe când calul său omora pe al smeului.

Făt-Frumos scóse un biciuşi, plesnind de trei ori, făcu palatul smeului o nucă, o băgă in sîn şi plecă.

II

Dupe ce călători cât-va timp, dete peste un palat cu totul şi cu totul de aur; bātu in pórta şi eşi inainte-i o fată fôrte frumósă; îl arătă şi ei inelul cel de aur pe care, cum il vèdu, cunoşcu pe Făt-Frumos de frate, şi, strîngindu-l in braţe, îl dise:

— Fugi, frăţiorul meu, că de va veni smeul te va face miî sfărîme.

— Ia spune-mi, întrebă Făt-Frumos, ce semne face smeul când vine?

— El îşi trimite buzduganul inainte, răspunse fata.

Nu trecu mult timp, și buzduganul veni ; apoi, dupe ce bătu de trei ori în poartă, se puse în cuiu. Făt-Frumos îl luă din cuiu și 'l asvirli înapoi la smeu ; iar dupe aceia încălecă calul și se ascunse sub podul de aur al palatului.

Smeul veni, c'o falcă'n cer și alta în pământ ; dar când ajunse la capul podului, calul său începu să se tragă înapoi ; însă el îi dete cu scările și 'i dise :

— Hil cal de smeu și de paraleu! mișcă'naintecă nu'mie frică de nimeni, de cât de Făt-Frumos ; dar el este pe țarmul cel-l-alt, și nu creș se 'i fi adus corbul osciorul și vântul perișorul.

— Ba pôte i l'o fi adus, dise Făt-Frumos eșind de supt pod.

Atunci smeul îi dise :

— Cum vrei? în luptă să ne luptăm său în săbii să ne tăiem?

— Ba în luptă, că-i mai dréptă, răsupnse Făt-Frumos.

Apoi se luară la luptă și se luptară: aca

Di de vară

Până séra.

poftă

Ear când ajunse sórele la chindii, Făt-Frumos năință pe smeu și 'i tăia capul ; și pe când el smeu, calul său omora pe al smeului ce curse un

Dupe aceia plesnicubiciul detre înăncă. Plecă și se făcu onucă, pe care o băgă în iătăngă, ca Dumcuvântul din poveste

Se duse, și ér se mai duse, până ce dete peste un palat de topaz, care strălucea atât de mult în cât la sòre teputeaîuita, dar la dènsul ba. Aci ședea sorusa cea mai mică. Dupe ce se cunoscă cu ea, se ascunse érá subț pod, și venind smeul, se luă și cu dènsul la luptă; și se luptară tótă đioa; dar nu putură să se trîntescă unul pe altul. Vêđdend acésta smeul, se făcu flacăre galbenă, éru Făt-Frumos se făcu și el flacăără roșie, și ér se luptară, dar nu putură să se biruiască. Smeul se uită în sus, și vèđdend un corb îi đise :

— Corbule, corbulețule! Dute la zahana, și'ți móie o aripă în seű și una în apă, și cu seul sě mă stropesci pe mine, ér cu apa să stropesci pe Făt-Frumos, că ți'l daű împreună cu calul seű sě'l mănânci.

Făt-Frumos ridică și el capul în sus, și đise :

— Corbule, corbulețule! Dute la zahana și móie'ți o aripă în seű și alta în apă, și cu seul eí , mă stropesci pe mine, ér cu apa se uđi pe scu pĭ , că'ți daű să mănânci trei smeí împreună brate, îi lor.

— Fugi, plecă, și întorcèndu-se peste puțin, udă te va face mos cu seű, și pe smeű cu apă. Făt-

— Ia spune l'asupra smeului și'í tăie capul; făce smeul când vibiciű, și făcând și palatul acesta

— El își trimite bèn și se duse înainte până fata.

ce ajunse la o grădină cu pome foarte frumoase; el întinse mâna să ia o pară, dar calul se opri în loc și îi dîse :

— Stăpine, se nu mănânci din aceste pome, că vei muri ; căci este sora cea mare a smeului prefăcută în grădină; dar dacă ai poftă mare, dă mai întîi cu sabia în trei părți ale pomului, ș'apoi mănîncă câte vei voi.

Făt-Frumos tăia pomul în trei părți, și începu se curgă sînge, apoi culese pere și mîncă.

Nu trecu mult și vîdă o fântână cu apă rece ; dar cînd voi ca se bea, calul éráși îi dîse se facă ce făcuse la grădină. Făt-Frumos lovi fântâna de trei ori cu sabia, și dupe ce curse sînge, beu apă și se răcori. Ear dupe aceia merse înainte până ce dete peste o vie cu struguri, dulci ca zahărul și mirositori ca chihlibarul. El voi să rupă un strugure, dar calul îi dîse :

— Stăpâne, nu rupe struguri, căci via acésta este sora cea mică a smeilor ; și de vei mîncă numai o borbónă, vei muri; dar dacă ai poftă de struguri, taiă o viță cu sabia, și apoi mîncă cîți struguri îți place.

Făt-Frumos tăia o viță; și dupe ce curse un pirău de sînge, luă struguri și mîncă. Plecă și se duse, mare, cale lungă și lătîngă, ca Dumnezeu să ne-ajungă ; căci cuvîntul din poveste

mai 'nainte mai lung și mai frumos este; dar când rămase sórele de o suliță, calul ڤise lui Fêt-Frumos:

— Stăpâne, ia uitete îndărăt, și spune'mi veđi ce-va?

Fêt-Frumos se uită, dar nu veđu nimic.

— Uitete mai bine, îi ڤise calul.

Atunci Fêt-Frumos se uită mai bine și veđu o flacără cât gămălia acului de mică.

— Să scii, stăpâne, că această flacără este mu-ma smeilor și a smeóicelor, și nu sciũ cum vom scăpa de dēnsa. Ține-te bine de cómă, că am să ocolesc lumea cât te ștergi la ochi ca se ajungem la cetatea omului de flori cu barbă de mătase, căci numai acolo e scăpare pentru noi.

Fêt-Frumos ascultă povața calului, care deschise toate aripile și ințepu să sbóre mai iute de cât vântul și mai încet de cât gândul; dar flacăra din ce în ce se mărea și ințepu se arđa pe Fêt-Frumos în spate; calul veđând că nu'i nădejde de scăpare, se înălță până la vântul turbat, și intră în cetatea omului de flori. Atunci smeóica, rămăind afară din cetate, ڤise cu amărăciune:

— Fêt-Frumos, Fêt-Frumos! fă'mi o gaură în zid, să veđ cine ești tu care'mi ai omorât trei băeți și trei fete.

Făt-Frumos porunci să facă o gaură, dar când smeoica băgă capul și voi să-l sorbă, el îl aruncă în gură un busdugan de fer ars în foc, pe care, sorbindu-l, se unflă și plesni.

Omul de flori cu barbă de mătase, auzind că Făt-Ermos se află în împărăția lui, trimise ciodari și idelcii de îl chemă la împărăție, și îl puse în fruntea mesei; dar el vedând pe fata omului de flori rămase incremenit de frumusețea ei, și o ceru de la tatăl său de soție. Omul îi duse că 'i-o dă, dacă îi va aduce apă viă și apă mortă de unde se bat munții în capete. Făt-Frumos încalică calul, și se duse spre sóre apune, și dete peste un om care bea apă de la nouă scocuri de mori și se văita că n'are ce bea.

Făt-Ermos stătu în loc și se miră de densul, ér el îi duse:

— Nu te mira de mine, și te miră mai bine de Făt-Frumos, care a omorât trei smei și trei smeoice și pe mama smeilor.

— Eă sunt acela, respunse Făt-Frumos.

— Dacă ești tu, ia-mă cu tine că mult bine îți voi prinde.

III

Făt-Frumos luă pe omul ce nu se sătura de apă, și plecă înainte. Pe drum întâlni un altul care mânca pâine de la nouă cuptóre și se văita

că móre de fóme. Făt-Frumos se uită la dên-
sul și începu să se mire; dar el îi zise;

— Nu te mira de mine, ci te miră de Făt-Frumos, care a omorît trei smeii, trei smeóice și pe muma smeilor.

— Eă sunt acela, zise Făt-Frumos.

— Dacă ești tu, apoi ia-mă cu tine, că mult bine îți voi prinde.

Făt-Frumos îl luă și pe acesta și plecă înainte. Merse cât merse, și dete peste un om care săria din munte în munte cu nouă petre de móră legate de picior, și se plângea că n'are ce sări.

Dupe ce îl luă și pe acesta cu dênsul, merse înainte ca cuvântul din poveste, că înainte mult mai este, și ajunse într'o câmpie de unde se audea un sgomot mare. Atunci calul zise lui Făt-Frumos.

— Stăpâne, cată spre sóre apune, și spune-mi veđi ce-va?

Făt-Frumos se uită, și vėdu doi munți bătându-se în capete.

— Printre acești doi munți avem să trecem ca să luăm apă viă și apă mórta, zise calul: să mergem încetișor; și când vom fi aprópe de munți, sė'mi dai de 3 ori cu pinteni, și să te ții bine de cóma cu o mână și cu cea-l-altă să iei apă.

Cum ajunse Făt-Frumos dinaintea munților, dete pintenii calului, care sbură mai iute de cât gândul, trecu pe la fântână și luă apă, și eși dintre munți mai înainte d'a se lovi în capete.

Făt-Frumos aduse apă la omul de flori cu barba de mătase, și ceru să-i dea pe fiu-sa de nevastă. Dar omul de flori îi dise :

— Eu 'ți-oî da-o, dacă 'mi vei găsi un om care se mănânce pâinea de la nouă cuptore și altul să bea apă de la nouă scocuri de mori.

Făt-frumos dise împăratul :

— Gătește cele nouă cuptore, și arată 'mi cele nouă scocuri de mără, că am ómeni să 'ți mănânce pâinea și să 'ți bea apa.

Omul de flori porunci vizirului se gătască pâinea și să arate scocurile; și dupe ce le găti, veni împăratul se privască. Atunci Făt-Frumos făcu semn ómenilor săi și, cât te ștergi la ochi, mâncară pâinea și beură apa. Dar omul de flori nu voi să-i dea fata nici după acésta și îi dise :

— Dacă voesci să aibi pe fiica mea de soție, se 'mi aduci garófa care miróse cale de nouă ani și apoi iți voi da negreșit pe fiica-mea.

Făt-Frumos plecă să caute garófa, și se duse cale lungă ca Dumnezeu să-i ajungă, până ce simți mirosul garófei. Atunci calul îi dise :

— Stăpâne, bagă mâna în urechea mea cea dreaptă și scôte din ea o bucată de săpun, o perie și o gresie, și mergi înainte fără frică.

De ce mergea și mergea, mirosul mai mare se făcea, până ce ajunse la palatul de sticlă, trase la poartă, bătu în ea și nimeni nu-i răspunse. Atunci el intră în lăuntru, vădu garófa și o luă. Apoi încălecă pe cal și plecă spre omul cel de flori. Nu făcu multă cale, și simți că vine după el smeul palatului de sticlă, cu o falcă în cer și cu una în pământ. Dar, tocmai când era să-l ajungă, calul îi dișe :

— Stăpâne, aruncă săpunul.

× El îl aruncă, și numai de cât se făcu un alunecuş care impiedică pe smeul de-al ajunge. Smeul însă făcu ce făcu, și trecu cum putu alunecuşul. Calul dișe se arunce peria. Cum o aruncă, se făcu o pădure désă de nu putea nimeni se resbata printr'ênsa ; dar smeul făcu ce făcu și o trecu. Apoi luă pe Fêt-Frumos érași în gónă ; și când era să-l prindă, aruncă gresia, care se făcu un munte mare și înalt până la cer. Smeul róse piatra cu dinții și trecu prin ea. Atunci calul dișe :

— Stăpâne, nu e bine de noi, o să perim ; dar mai avem o scăpare. Să-ți tragi sufletul de nouă ori, că am să mă ridic și să trec de nori, și apoi d'acolo o să cad peste smeul și să-l strive

Făt-Frumes se luă dupe povața calului, se ridică până la nori, apoi se lăsă peste smeu și l' strivi; ér dupe aceea se duse și dete garoafa omului de flori, care, ne mai avënd ce'i cere, îi dete pe flica-sa. Dar când veni vremea să se cunune, veni omul cel cu nouă pietre de picióre și ceru să se culceși el in cameră cu dănșii. Făt-Frumos il lăsă, căci așa făcuse jurământul să nu'i calce nici o dată vorba. Peste nópte, tocmai când Făt-Frumos dormia mai bine, eși un balaur din gura fetei, și când se întinse să musce pe Făt-Frumos, omul cu petrele de picióre scóse paloșul și l' tăia in mici fărământuri. Mai eși unul și l' tăia și pe acela; și când eși și cel de al treilea, îi sdrobi capul cu o piatră de móră. Apoi dupe ce'i puse la o parte pe tus-trei balaurii ce'i omorise, se culcă și dormi.

A doua zi de dimineță palatul împărătesei era plin de vlădici și de popi ce veniseră se îngrope pe Făt-Frumos, credëndu-l mort ca și pe cei-l-alți gineri ai împăratului. Dar când îl vëdură viú se mirară și i se închinară. Omul de flori veni și el ca să se încredințe de este viú seú mort Făt-Frumos; dar când vëdu pe balaurii cei morți, se speria, și întrebă ce s'a întâmplat?

Omul cu petrele de móră îi spuse că ei au eșit din fîca-sa, și când era se musce pe Făt-Frumos și sa-l omóre ca pe cei-l-alți gineri, el ia ucis; atunci omul de flori începu nunta și o ținu trei zile și trei nopți. Ear după aceia Făt-Frumos își lua diua bună și plecă cu nevasta sa la împărăția lui, și făcu toate avuțiile smeilor în trei și le dete celor trei ómenî care 'l ajutasera. Omul cu petrile de móră nu se mulțumi și ceru să împartă și nevasta cu dînsul. Făt-Frumos se împotrivi; dar el scóse paloșul, și când era gata să tae împărăteasa, atunci eși din gura ei încă un balaur, pe care omul cu petrele de móră îl făcu farâme.

— Făt-Frumos, Făt-Frumos ! la-ți avuțiile, iați și nevastica și trăiți sănătoși, că am scos până acum dintr'insa patru balari și 'i am mai lăsat numai unul, că nu e bine să rămăe femea fără nici un drac.

Făt-Frumos se prinse frate de cruce cu omul cu petrile de móră, și 'l rugă să nu se prea depărteze de locurile acestea, ca nu cum-va dracu care a mai rămas în femeie să îi rēpue dîlele. Apoi a ajuns a casă; și după ce a vădut pe mămă-sa, a plesnit de trei ori cu biciul, și cele trei nuci s'au desfăcut în trei palate frumóse, și cu cele trei surori ale lui într'ensele, pe cari,

dupe ce le-a dat înapoi, le-a măritat ; și s'a făcut
mare bucurie și veselie în tîotă împărăția. Și eă
încălicaiu pe o șea și vă spuseiă Dumneavăstră așa.

THE END

THE END OF THE WORLD

FET FRUMOS

și

FATA LUI ROȘIU IMPERAT

A fost odată un împărat, care avea un băiat cu numele Făt-Frumos, și robe multe. După mórtea împăratului, băiatul s'a îndrăgostit cu o robă. Auzind mumă-sa de aceasta, 'la certat și el, dintr'acel ceas, s'a supărat și a plecat la norul vênăt, la porțile de fier, la fata lui Roșiu împărat.

Mergând pe drum călare, a dat de un pod de aramă. Acolo erau trei smei, care îi ȑiseră;

— Făt-Frumos! Făt-Frumos! ce ȑi porȑi osul pe unde ciorile nu-și duce soȑul?

Făt-Frumos le răsponse:

— De ce sē nu'mi port eū osul pe unde ciorile nu-și duce soȑul? Mă duc la norul vênăt, la porțile de fier, la fata lui Roșiu împărat.

Atunei smeii îi diseră:

— Descălecă să ne batem; și dacă ne vei birui, te lăsăm.

El descălecă și îi birui. Apoi plecând și mergând mai înainte, dete de un pod de argint, la care se afla 9 smei. Acești smei îl întrebară ca și cei trei; el le răspunse ca și aceloră, și îi bătă și pe aceștia.

Dupe aceea merse mai înainte, și dete de un pod de aur, la care era smei câtă frunză și iarbă este pe câmpie. Aceștia îi diseră ca și ceilalți; el însă le răspunse și lor ca și aceloră; și a descălecat și s'a luptat cu dênșii 3 zile și 3 nopți, și tot ia biruit.

Apoi, mergând pe câmp dete de nisce case mari, în care era împăratul smeilor, cu fata lui Roșiu împărat, pe care o furase de 3 zile. Făt-Frumos intră în lăuntru și-i dîse:

— Împărate al smeilor, dăte jos să ne batem, și cine o birui, a lui să fie fata.

Atunci împăratul dându-se jos fu omorît de Făt-Frumos.

Sedând Făt-Frumos cu fata de vorbă, începură deși schimbăre inelele. Acolo era un covor, o căciulă, un baston și o pereche de papuci.

Și întrebă Făt-Frumos pe fată: ce făcea împăratul smeilor cu aceste lucruri, și fata îi răspunse:

— Pe covor punea cătă, de multă greutate și dacă îl ridica dupe pământ, de o palma se înalța sus, și se ducea ori încotro vrea; cu căciula, când o punea în cap, se ducea în ori ce casă vrea, fără ca să 'l vadă cine-va; cu bastonul învia mortu de 7 ani, dacă îl punea încruciși pe mormânt. l cu papucii trecea marea fără ca să se ude. ;

După cea ce-i spuse fata, Făt-Frumos și fata uitându-se pe câmp, vădură o jumătate de om. Atunci fata dîse:

— Acest om este de la tatăl meu.

Aflând Făt-Frumos acésta, se armă și se dete jos ca să se lupte cu acea jumătate de om, pe pe care îl și omori. Când Făt-Frumos puse piciorul pe trépta dintêi a scări, jumătatea de om învia și îl strigă să se lupte éráși.

Atunci Făt-Frumos îi dîse:

— De vei mai învia îți voi da sabia mea, și mă vei tăia tu pe mine.

Făt-Frumos îl taie din nou, și când puse piciorul pe trépta a doua a scării, învia éráși jumătatea de om, și îl chemă pe Făt-Frumos să se lupte din nou. Atunci Făt-Frumos scóse sabia și o dete jumătății de om, dupe cum vorbise, și acesta omorâ pe Făt-Frumos în acel cés.

Atunci jumătatea de om intră în casă, luă fata și toate lucrurile, și se duse la Roșiū împèrat.

Impăratésa, mumă-sa, ne mai știind nimic de Făt-Frumos, plecase să-l caute. Mergând, mergând cale lungă să-l ajungă, dete pestedensul mort; și începând a-l boci, veni un puț de șarpe care îl mușcă de picior; mumă-sa luă și ea un gătej și, lovind pe șarpe, îl omoră. Atunci veni muma șarpelui pe acolo, și, vedând pe fiul său mort, se duse iute și veni cu o buruiană în gură, o dete pe la nasul șarpelui și îl învie; apoi lasă buriana acolo și plecă.

Impărăteasa luă și ea buriana aceea, dete pe la nasul lui Făt-Frumos și îl învie. El își luă atunci ziua bună de la mumă-sa, încălică pe cal și plecă iar la fata lui Roșu împărat. Ajungând acolo lasă calul la o casă de țaran și el se făcu un cerșetor, intră în curtea împăratului și se puse lângă cuhniă.

Fata de împărat chemă atunci una din slugi și porunci să-i facă o asimă. Pe când slujnica făcea asima, cerșetorul îi zise:

— Dă-mi să fac eu asima.

Slujnica îi dete să o facă și îi zise s'o facă bună că este pentru fata împăratului.

Indată cum auzi cerșetorul acesta, scose inelul fetei pe care îl schimbase cu ea pe când era în casele smeilor, și-l puse în asimă. Dupe ce s'a copt asima, slujnica o duse sus în casa fetei și

o puse pe masă. Luând fata asima în mână, o vedu cam necóptă, și se dete jos la slujnică. Pe când se ducea la cuhniă, o rupse în două și dete peste inel; îl luă și'l băgă în degetul ei. Ajungând la cuhnie, întrebă pe acea slujnică: — Cine a făcut acea asimă? Ea îi răspunse că ea a făcut'o. Dar fata de împărat o întrebă: — De unde are ea inelul care'l a găsit în asimă? Ea îi dîse că pôte a fost în făină. Atunci fata de împărat o sili ca să spue cine a făcut'o, și numai ast-fel spuse că cerșetorul care venise de curînd în curtea palatului. Fata chemă îndată pe cerșetor, și, cunoscîndul, îl întrebă cum a înviat? El îi spuse istoria, și 'i dîse ca se întrebe pe jumătatea de om, unde îi stă puterea. Întrebându'l, îi spuse că în vatra de la cuhnie. Ducîndu-se fata la Făt-Frumos, îi spuse, că puterea îi stă în vatra de la cuhnie. Făt-Frumos îi spuse că minte, și s'el mai întrebe încă odată. Întrebându'l fata a doua óră, îi spuse că în muntele Hi-riului este un lac de lapte dulce, și acolo este un porc, și în porc este un epure, și în epure un cocoș, și în cocoș sunt trei gîndaci, și în gîndaci aceia îi stă puterea.

Ducîndu-se fata la Făt-Frumos, îi spuse unde stă puterea jumătății de om. Atunci Făt-Frumos cređu, și rugă pe fată să poruncéscă cui-va să

facă un cuptor de pâine, să gătească vr'o 6 pu-
tini de brîndă și să le pue pe toate într'opere-
che de dăsași.

Gătindu-i-se toate acestea, își luă ȕioa bună de
la fată, puse dăsași pe cal, încălică și plecă la
sațu unde se afla muntele Hiriului. Ajungînd a-
colo, s'a tocmiț cioban la un popă. Când s'a scu-
lat a doua ȕi de diminéță, îi numără popa oile
și i le dete în sémă; apoi îi ȕise să se ducă
preste tot locul din sat, numai în muntele Hi-
riului să nu se ducă, că este rău de dînsul. El
își luă oile și plecă d'a dreptul la muntele Hiri-
ului. Ajungînd acolo strigă:

— Vin'o, porcule, să ne batem.

Atunci porcul se miră, că cine s'îl strige; și
plecînd către partea de unde a auȕiț glasul,
dete peste Fêt-Frumos și începură a scôte bu-
turugi din pămînt și asvirli unul într'altul, și
se bătură până séra fără că se se omóre nici unul,
numai porcul ostenise. Fêt-Frumos atunci se re-
peȕi iute și luă două găleți de lapte din lac
și se duse acasă. A doua ȕi se sculă mai de
diminéță, și se duse érá la muntele Hiriului
și, dupe o luptă înverșunată, omorî porcul, îl
spintecă și găsi în el epurile, și găsi în epure
cocoșul, spintecă cocoșul și găsi în el gîndacii;
luă gîndacii și se duse acasă.

A treia ȝi se îmbrăcă cu hainele cele bune, lăsă toate lucrurile la popă, încălică pe cal, se duse la pórta împăratului, ȝi îndată ce ajunse acolo omori cei trei gîndaci, ȝi din acel cés se bolnăvi jumătatea de om.

Împăratul, avendu'l pe dînsul cel mai puternic în curtea ȝi în oștirea sa, trimise pe un soldat dupe doctor. Când ajunse soldatul la pórta, Făt-Frumos îl întrebă: — Unde se duce? Soldatul îi răspunse că se duce dupe doctor.

Cum auȝi Făt-frumos, se duse în casele lui-Roșiu împărat ȝi îi ȝise:

— Daca vreisă trăiască jumătatea de om așa precum este, s'îmi dai pe fata ta de nevastă ȝi lucrurile de la smeî. Dacă vrei, bine; dacă nu, îl omor.

Împăratul îi ȝise că îi dă toate acestea, numai să îl facă să trăiască. Dupe aceia împăratul luă covorul, îl întinse pe pămînt ȝi puse pe dînsul pe fată, pe Făt-Frumos ȝi toate lucrurile de la smeî; apoi ridică covorul d'o palmă de la pămînt ȝi plecară la palatul lui Făt-Frumos. Pe cînd mergeau, ei vădură că s'au rătăcit, ȝi se lăsară cu covoru într'o pădure, unde erau trei poteci. Făt-Frumos lăsă fata ȝi lucrurile acolo, ȝi apucă p'o potecă, unde dete de niște case în care se afla tot felul de pasări, care cântau tot

fel de fel de cîntece; și intrînd în case, începu să se mire de cântecul acestor pasări! Un papagal însă îi dîse:

— De ce te miri pentru că cântăm! Cântăm fiindcă am avut și noi un stăpîn al nostru, care a murit de 3 ani.

Atunci întrebă Făt-Frumos:

— Unde e mormîntul lui?

Și, arătîndu-i-l, se duse acolo și înviă mortul. Imdată ce s'a deșteptat mortul, începu să'i mulțumiască și să'l întrebe că ce bine să'i facă pentru că l'a sculat din acest somn greu. El îi dîse că nu voește nimic, decât numai să'l ducă acasă. Întrebînd mortul tôte pasările care erau acolo, găsi numai un *ciocirlan*, care scia casa lui Făt-Frumos, și care chiar în acel ceas venise din acea parte. Plecară dar împreună, și ducînduse deteră de fată și de covor, se puseră pe dînsul și se duseră a casă. Ajungînd Făt-Frumos a casă se cunună cu fata lui Roșiu împărat și făcură o nuntă cum nu s'a mai dat pe fața pămîntului.

DAFIN IMPERATU

A fost o dată un împărat și o împărăteasă, amândoi tineri și frumoși, dar nu făceau copii.

Intr-o zi veni la împăratul un arap buzat și i zise:

— Să trăesci, luminate împărate! Am auzit că împărăteasa nu face copii, și am adus burienii pe care cum le va bea, rămâne grea.

Împăratul luă burienile de la arap și porunci să i dea calul împărătesc și un rând de hainede aur, ce îi lua vederile de frumusețe; apoi chemă pe împărăteasă și i dăde burienile să le fearbă și să le bea. Împărăteasa chemă pe bucătăreasa să le fearbă, fără să i spuie de ce treabă sunt. Bucătăreasa, neștiind puterea lor, gustă dintrênsele și apoi le dăde împărătesei să le bea. Nu trecu multă vreme la mijloc și rămase grea împărăteasa și bucătăreasa. Ear când veni vremea, născură

amândouă câte un coconaş mai frumos de cât tot ce este frumos pe lumea aceasta, şi le puse nume: unuia *Dafin* şi altuia *Afin*.

Intr'o zi împăratul plecă la bătălie, şi lăsând pe fiul său în locu'î, îi dăde o mulţime de chei în mână şi îi dăse:

— Fiule! în toate casele ce se deschid cu aceste chei să intri, ear în casa ce se deschide cu cheia de aur să nu'ţi calce piciorul, căci nu va fi bine de tine.

Când plecă împăratul din oraş, fiul său intră în toate casele, şi vădu o mulţime de pietre nestimate foarte frumoase; dar nu'î plăcu nici una dintr'ênsele; în cele din urmă ajunse şi la casa ce se deschidea cu cheia de aur, stătu puţin înaintea uşei, se gândi la poruncă ce'î dedese tată-său, dar biruindul nerăbdarea, intră în năuntru şi vădu un ochian de sticlă, se uită prin el şi vădu un palat cu totul şi cu totul de aur în cât la sóre te puteai uita ear la dânsul ba.

«S'apoi mi'îl vedea

«Că 'n palat şedea

«Dómnă Chiralina,

«Tinăra copilă,

«Flóre din grădină.

După ce o privi mai mult timp, puse ocheanul earăşi la locul lui şi eşi afară cu ochii plini de lacrimi.

Nu trecu mult timp și împăratul se întorse de la bătălie biruitor; dar în loc să'i iasă fiul său înalte, să'l primească cu bucurie, eși numai împărăteasa și'i spuse că fiul său este bolnav. Împăratul pricepu numai de cât de unde'i venea bóla, și chemă pe toți doctorii și doctorițele din lume; dar toți îi diseră, că până nu va da fiului său de soție pe Dómna Chiralina, el nu se va însănătoși. Împăratul trimise soli peste soli la Dómna Chiralina; dar fu peste putință, căci tatăl e nu voia se o mărite.

Auđind feciorul împăratului toate acestea, hotărî să se ducă el însuși să o ceară de la tatăl ei. Așa dar, spuse toate acestea fratelui său de cruce; și, într'o ȃi, plecară amândoi și se făcură nevăduți. Merșeră, ȃi de vară până seara, și ajunseră la muma crivățului; bătură la ușe și eși înaintea lor o babă sbircită, și'i întrebă ce caută? Ei răspunseră că cer să'i găsduiască până adouă-ȃi și să le spuie pe care drum să apuce ca se ajungă la împărăția Dómnei Chiralina.

Baba se uită la dênșii cu milă și le ȃise:

— V'așiŭ primi în casă cu mare bucurie; dar 'mî-e frică că va veni fiul meu, și vă va face sloi de ghiață; duceți-vă mai bine la sora mea cea mai mică, că ea pôte să vę găsduiască și să vę spuie și drumul la dómna Chiralina.

Feciorul de împărat plecă înainte și ajunse la muma vîntului turbat; plecară și d'acolo și ajunseră la muma vîntului de primăvară; batîna la ușe și eși o femeie înaltă, tînără și frumoasă. Acéstă femeia, cum vădu pe feciorul de împărat, îi dîse:

— Dragă Făt-Frumos, știu că ai plecat să cați pe Dómna Chiralina ca s'o eși de soție; dar nu vei putea să ajungi până la împărăția ei fără ajutorul fiului meu. Rămâneți aci; însă trebuie să vă ascundeți foarte bine; căci, cum o simți fiul meu că se află la mine ómenii dupe tărîmul cel-lalt, te omóra.

Dicînd aceste vorbe, plesni de trei ori din palme și îndată sări după sobă o pasăre de aur cu ciocul de diamant și cu ochii de smarand și i băgă sub aripi pe amîndouă, apoi se sui éráși pe sobă.

Nu trecu mult timp și se auzi o dulce vîjietură de vînt care aducea un miros de trandafiri și de rosmarin; ușa se deschise singură, și intră în casă un flăcău frumos cu pîrul lung de aur, cu aripi de argint și cu un bîț în mîna împletit cu de tot felul de erburii și flori. Cum intră în casă, dîse măsii:

— Mamă, mie 'mă miróse a om dupe tărîmul cel-lalt!

— Ți-o fi mirosind, mamă; dar p'aicea nu are ce căuta ómenī după tērámul cel-l-alt.

Vântul se liniști și se puse la masă; ear după ce mîncă o strachină de lapte dulce de căpri-óră, și bēu apă de micșunele dintr'o ólă de marmură, se puse la povestit.

Măsa vędēndu'l cu voe bună îi dīse :

— Fiul meū, ia spune'mī unde este împēră-rația Dómnei Chiralina, și cum ar face cine-va s'o ia de nevastă ?

— Greū lucrū mă întrebași, mamă; dar aide trecă, mérgă. Impērăția Dómnei Chiralina este departe de aici cale de dece anī; și se póte face cât te ștergi la ochi, dacă cine-va s'o duce în pădure cea négră de lângă gārļa de păcură care aruncă cu pietre și foc până la cer, și dacă o încăleca pe bușténul Elelor cu care póte să trecă gārļa; insē cine aude și va spune cui-va, acela să se facă de piatră până la genunchi. Dupe ce va ajunge la împērăție, trebue să facă un cerb de aur și să între într'insul ca să ajungă în odaia împērătesei și s'o fure; cine aude și va spune cui-va, să se facă de piatră până la briu. După ce o va lua de soție, muma Crivētului de pismă o să trimită un ovrei cu nisce cămăși frumóse și mai subțiri de cît pánza paiajinu-lui; Dómna Chiralina o să cumpere cămăși, și

dacă nu le va uda cu lacrimi de turturică, cum se va îmbrăca cu dênsele va muri; cine aude și va spune cui-va, să se facă cu totul și cu totul de piatră.

Pe când vântul spunea toate acestea, feciorul de împărat adormise; ér feciorul bucătăresei rămăsese deștept și auțise tot.

A doua zi, dupe ce plecă vântul d'acasă, feciorul de împărat întrebă pe muma vântului dacă'i a spus fiul său ceva; dar ea, temându-se să nu se facă piatră, îi răspunse că n'a aflat nimic.

Atunci feciorul bucătăresei și cel de împărat luară drumul înainte și se duseră zi de vară pînă séra; dar când fu pe la scăpătatul sórelui, auțiră un sgomot și un urlet mare; apoi vędură o gărlă mare de păcură aprinsă, aruncând pietre pînă la înaltul cer. Feciorul de împărat se sperie; dar feciorul bucătăresei îi dîse:

— Nu te teme de nimic și vin'o cu mine în această pădure și fă ce ți-oî dîce eă.

Ajungënd în mijlocul pădurei, đărîră bușténul Elelor; încălicară amândoi pe dênsul, și dându'i pintenî de trei ori se prefăcu într'o căruță cu doi-spre-dece cai de foc, și într'o clipă se înălțară pînă la vântul turbat și se pogorîră la porțile palatului dómnei Chiralina.

Apoi, dupe ce se deteră jos, căruța se prefăcū iar buștén, și ei rămase dinaintea unui palat de safir și cu porțile de chiparos, iar la una din ferestre sta Dómna Chiralina, îmbrăcată în haine de aur țesute cu mărgăritar.

Cum vėdu Dómna Chiralina pe feciorul de împėrat prinse o așa de mare dragoste de dēnsul, în cât cădu la grea bółă și ajunsese la cėsul morței.

Ce nu făcu bietul împėrat ca să o scape? Dar tóte erau în zadar! În cele dupe urmă veni o babă și i dișe:

— Luminate împărate! se trăesci întru mulți ani! dacă vrei să se facă sănătósă fiica împėrăției tale, să cauți cerbul care cântă ca tóte pase-rile și să l aduci în casă numai trei ȝile, și vei vedea cum se va face sănėtósă.

Impėratul puse sė strige pristavul în tótă împėrăția; ear dupe trei ȝile feciorul bucătăresei lovi bușteanul de trei ori și se făcu un cerb de aur frumos; apoi băgă într'ēnsul pe feciorul de împėrat, și se duse dinaintea palatului.

Impėratul, vėdēnd cerbul, se dete jos și întrebă pe feciorul bucătăresei dacă i este de vīndare?

— Nu'mi este de vīndare, ci de închiriere, respunse cu semetje feciorul bucătăresei.

— Ei bine! ce să-'mi ceri ca să mi'l dai numai trei zile?

— Să'mi dai o miă de bani de aur.

Toemela se făcu; și împăratul luă cerbul și'l băgă în odaia dómnei Chiralina; apoi se duse la treaba lui.

Cerbul, cum se vădu numai cu dómna Chiralina, începu să cânte un cântec de dor de plângea lemnile și pietrile. Dómna Chiralina adormi, ear feciorul de împărat eși din cerb și o sărută pe frunte, apoi intră iarăși în cerb.

A doua zi dómna Chiralina spuse femeilor séle că a visat de două ori că a sărutat'o un ténăr frumos. Atunci una din femei, fiind mai pricepută, dispuse dómnei Chiralina, că pe dată ce va începe cerbul să cânte, să se prefacă că dórme; și cum va simți că o sărută cine-va să puie mâna pe dênsul.

Cum veni nóptea, cerbul începu să cânte un cântec de jale. Dómna Chiralina se prefăcu că dórme; și când veni Făt-Frumos se o sărute, îl strinse în brațe și 'i dispuse:

— D'acum înainte nu vei mai scăpa, că mult am dorit să te dobîndesc.

Ei se giugiuliră ca nisce porumbei, până'î apucă ziua; apoi Făt-Frumos intră în cerb; ear când fu pe la prânz veni împăratul și cu

fiul bucătăresei ca să'i dea cerbul. Dómna Chiralina începu să plângă și nu vrea nici de cum să se despartă de cerb; dar fiul bucătăresei disese încetinel.

— Cere de la împăratul voie să petreacă cerbul până afară din oraș; acolo ne așteaptă o căruță cu doi-spre-dece cai de foc, în care o să ne suim cu toții și o să ne ducem la împărăția lui Făt-Frumos, iubitul tău.

Dómna Chiralina ceru și dobândi de la împăratul acea voie, și petrecu pe cerb cu mare alai până afară din oraș. Atunci Afin lovi cerbul de trei ori în burtă și îndată se făcu o căruță cu doi-spre-dece cai de foc; apoi, luând pe dómna Chiralina c'o mână și pe Dafin cu alta, sări într'ênsa și se făcură neveduți. Și dupe ce umblară și de vară până 'n séră, cu cuvântul din poveste ce d'acilea încolo se gătește, eșiră pe tărâmul cel-l-alt și ajunseră în țera lor.

Împăratul, cum primi scire despre sosirea fiului său, îi eși în cale cu o mulțime de oști; apoi îl însoți cu dómna Chiralina și făcu nuntă împăratéscă care ținu trei zile și trei nopți.

Intr'o zi dómna Chiralina ședea la feréstră palatului și se uita la drum, când écă un ovreiă cu cămăși de vândare. Dómna Chiralina, îl chemă sus și luă de la el două cămăși mai sub-

țiri de cât pânza păianjenului, și se îmbracă cu una dintr'ênsele. Nu trecu mult, și Dómnă Chiralina se îmbolnăvi atât de greu în cât ajunse pe mâna morței.

Afin află despre bóla împărătesei și intră pe la miezul nopții în odaia unde dormea ea; apoi o stropi peste tot cu lacrimi de turturică și eși afară; dar strejarii de la ușă se duseră la Dăfin împărat și 'l pârără că l'a vădut sêrutând pe împărătesa.

Împăratul, cum auzi, se făcu foc de mânia, și porunci să taie capul lui Afin; dar când ajunsese la locul de perđare, Afin dîse împăratului.

— Mulți ani s'ți dea Dumneđeu, împărate! Pentru tótă frăția și dragostea cea către tine, te rog să stringi pe toți boerii cei mari ai împărăției, că am să spuî înaintea lor un mare cuvânt și apoi vei porunci să'mi taie capul.

Împăratul porunci să se adune divanul împărătesc în care se fie de faciă și dómna Chiralina; și aducênd pe Afin îi dîse:

— Spune nelegiuitule, acea ce ai de spus!

Atunci Afin începu așa:

— A fost o dată un fecior de împărat, care prinse dragoste asupra unei fete de împărat duple tărâmul cel-alt; și fiind că nu putea să tră-

iască fără dânsa, a plecat împreună cu fratele său de cruce ca, ori s'o găsească, ori se'și rēpue capul prin pustii. Dupe ce umblară lumea în cruciș și în curmeziș, ajunseră la muma crivēțului care'î trimise la muma vintului de primăveră, care îi găsdui și le făgădui să întrebe pe fiul său. Ea s'a ținut de vorbă; căci, cum a venit fiul său, l'a întrebat, și el a început să spue așa:

«Impărăția dōmnei Chirilina este de la noi cale de dece ani; dar acēstă cale se pōte face într'o clipelă de ochi, dacă s'o găsi cine-va care se se ducă în pădurea cea neagră de lângă gârla de păcură care aruncă pietre și foc până la cer, unde va găsi bușteanul Elelor și va încăleca pe dânsul ca să trecă gârla. Dupe ce va ajunge la împărăția, trebuie să facă din buștean un cerb de aur și să intre într'ēnsul ca să ajungă în odaia dōmnei Chiralina și să o fure. Dupe ce o va lua de soție, sora vântului turbat o se trāmiță an ovrei cu nisce cămăși mai subțiri de cât pinza păiajenului, și dacă nu va sci se le ude cu lacrimi de turturică, cum se va îmbrăca cu dēnsele, în trei di-le va muri.

«Dupe ce vântul spuse tōte acestea mume-sei, jură că de va spune cui-va ceea ce a auzit, se se facă cu totul și cu totul de piatră.

«A doua zi feciorul de împărat întrebă pe muma vântului dacă a aflat ceva de la fiul său, dar ea, temându-se să nu se facă piatră, îi dîse că n'a aflat nimic. Ear fratele de cruce al feciorului de împărat nu adormise în noaptea aceea și au_dise tot. Ast-fel fără să spue feciorul de împărat această taină, se duse împreună cu dînsul în pădurea neagră, încălecară pe buștén și trecură gârla dincolo.»

Cum sfîrși Afin aceste vorbe, se făcu de piatră până la genuchi. Boerii din divan, cum vedură această minune, se speriară. Afin începu iarăși și dîse :

«Dupe ce ajunse la palatul dîmnei Chiralina. fratele de cruce lovi bușténul de trei ori și se făcu un cerb de aur și băgă pe feciorul de împărat într'ênsul carele prin acéstă șiretenie se cînoscu cu fata și o fură.»

Dicînd aceste cuvinte, Afin se făcu de piatră până la brâu.

Împăratul și împărăteasa, vedînd nevinovăția lui Afin, începură a plînge și a-l ruga să înceteze din povestire. Dar el nu voi, ci merse înainte dicînd :

«Dupe ce împăratul se cunună cu Chiralina, nu trecu mult și împărăteasa cumpără două cămași de la un ovreiū, se îmbracă cu una

dintr'ensele și îndată cădu la grea boală. Afin sciind din ce venea bóla, intră pe la miezul nopții la împărăteasă, și, găsindu-o dormind, o stropi cu lacrimi de turturică, și o scăpă de mórte».

Cum sfârși Afin această povestire, se făcu cu totul și cu totul de piatră; ear Dafin împărat și cu dómna Chiralina plinseră trei zile și trei nopți; apoi luară trupul cel împetrit al făcătorului lor de bine și'l puseră în odaia lor ca să-și aducă aminte de densusul tot-déuna.

Dupe aceea ei trăiră mai mult timp și născură un copil.

Intr'o dimineață Dafin împărat intră în camera împărătesei și'i spuse că a visat o femeie îmbrăcată în haine albe care i-a ȑis că, dacă voește să învieȑe pe fratele său cel împetrit, să taie copilul lor și se ungă piatra cu sângele lui. Împărăteasa spuse că și ea a visat tot un astfel de vis. Apoi, unindu-se amândoi, tăiară copilul, și, stropind piatra cu sânge, Afin începu să se miște, apoi învia cum se cade și ȑise:

— O! doamne! dar greu somn am adormit!

— E! E! frate, răspunse împăratul, ai fi dormit mult și bine dacă nu tăiam copilul ca să te stropim cu sângele lui.

Atunci Afin se creștă la un deget cu cuțitul și lășă se curgă sângele său peste copil, care

înviă numai într'o clipă; iar împăratul de bu-
curiă porunci să se facă veselie mare în tótă
țera.

Și încălecaiū p'o șea.

Și vă spuseiū dumnévóstră așa.

INȘIRTE-MARGARITE

A fost odată ca nici odată, când n'ar fi nu s'ar povesti.

A fost trei fete care sedeu la sora lângă un perete. Tocmai atunci trecu pe acolo un fecior de împărat și fetele, vedându-l, cea mai mare diise:

— De m'ar lua de nevastă feciorul de împărat, 'i-ași ține totă casa cu o pâine.

— De m'ar lua pe mine feciorul de împărat de nevastă, diise cea mijlocie, i-aș învîrți totă casa cu un fus.

— De m'ar lua pe mine de nevastă feciorul de împărat, diise cea mică, 'i-aș face două coco-nași, frumoși, cu totul și cu totul de aur.

Feciorul de împărat, ascultând cu bucurie cuvintele fetei mai mici, primi se o ia pe dânsa de nevastă, și se cunună cu ea dupe legea domnilor și a împăraților.

Dupe ce au trăit câtă-va vreme, fata rămase grea

și într'o di, pe când se afla împăratul la vânătoare, îi veni vremea să nască; și fiind-că ea nu știa cum se face copii, spuse la una din róbele séle, rugându-o să o învețe cum se nască. Róba, pismașă, îi spuse că trebuie să se sue în pod și ea să ție jos un ciur și când va face copilul să cadă în ciur. Fata ascultă povețele róbei séle și, suindu-se în pod, făcu doi copii, un băiat ș'o fată, cu totul și cu totul de aur. Dupe aceea róba, luând copii îi îngropă în băligarul cailor; érá în locul lor puse doi căței de la o cățea ce fătase de curând; și când veni împăratul de la vânătoare, se duse cu cățeii la dânsul și îi dîse:

— Eată, împărate, rodul laudei împărătesei tale: acești căței, pe care îi veți, 'i-a făcut împărăteasa dupe ce ai plecat la vânătoare.

Împăratul creșdend că róba îi spune adevărul, că împărăteasa 'lă a luat în bătae de joc, când 'i a dîs că 'i va naște doi coconî de aur, se supără foarte mult, și luând pe împărăteasa o băgă în băligaru cailor, lăsându'i numai tățele afară, la care puse cățeii să sugă; érá în locul ei luă pe róba de nevastă.

Din cei două copii care erau băgați în băligar se făcură doi brađi frumoși cu totul și cu totul de aur. Róba, vedënd acéstă minune, pricepu nu-

mai de cât că sunt copii pe cari îi îngropase și se duse la împăratu și îi dîse:

— Impărate, brađii ăștia sunt o nenorocire pentru noi; pentru că veđi, Impărate, cum au răsăritei singuri, fără să i sădască cine-va, tocmai în băligar! De ce n'au răsărit în grădina seú în alt loc? Trebuie să fie vre un semn răú acésta pentru noi și mai bine să 'i tăem, ca se n'avem de ce să ne temem.

Impăratul îi răspunse că de ce să i tae el, că nu mai pe ei îi are, și nici un împărat nu are așa brađi frumoși ca dēnsul.

— Ba nu, împărate, dîse róba. Ce'mi pasă mie decă sunt frumoși și sunt pentru răul nostru! Decă nu 'i vei tăea, pîne și sare cu mine pe un taler nu mai mănânci.

Impăratul stărui prin vorbe înțelepte ca se întoarcă pe noua împărăteasă de la hotărîrea sea; dar neputând face aceasta, fu silit să taia brađii, și făcând douē scânduri de pat puse una la patul împăratului și pe alta la patu împărătesei. Scândura din bradul fetei, o puse la împărăteasă, și pe cea din bradul băeatului la împăratul, și róba dormea acum pe fată și împăratu pe băeat.

Peste nópte, când împăratul dormea, róba auđi pe fată vorbind cu băeatul, și dîcându'i:

— Cum 'ți-e frățiorul meu? Greu său ușor?

— Ușor, răspuse băétul, pentru că pe mine dórme tata. Dară ție cum îți este, surioara mea?

— Greu, frățiorul meu, răspuse fata, că pe mine dórme strigóica de róbă.

Auđind strigóica de róbă, și temându-se ca nu cum-va să auđă și împăratul, în nóptea viitoare, a doua zi când se sculă, ځise împăratului:

— De geaba, împărate, ai tăiat brađii, dacă nu 'i-ai aruncat în foc, că tot una era de 'i lăsați orî dacă 'i ai făcut scânduri. Eū vęđ că tot o să vie asupra nóstră o nenorocire.

Și ځicând ea mai multe vorbe, cu tóte că împăratul se împotrivea, îl induplecă în sfârșit ca se arunce scândurile în foc, și le aruncă. Tocmai când aruncase împăratul scândurile în foc, și pe când ardea ele, o oae mánca niște tărițe, într'o copae aprópe de foc, și o scânteie, sburînd în tărățe, óea o máncă împreună cu ele.

Nu trecu mult dupe aceia, și óia náscu două mieî cu totul și cu totul de aur. Impărateasa pricepu și această minune, și ducându-se la împăratul, dupe ce'l cicăli multă vreme, îl induplecă se tae și mieî: și dupe ce'î tăie, împărateasa porunci roabelor séle să se ducă să spele mațele la gírlă; déră se bage de seamă să nu scape vre unul pe apă.

mai de cât că sunt copii pe cari îi îngropase și se duse la împăratu și îi dîse:

— Împărate, brađii ăștia sunt o nenorocire pentru noi; pentru că veđi, Împărate, cum aű răsăritei singuri, fără se'î sădăscă cine-va, tocmai în băligar! De ce n'aű răsărit în grădină seű în alt loc? Trebuie să fie vre un semn răű acésta pentru noi și mai bine se 'i tăem, ca se n'avem de ce să ne temem.

Împăratul îi răspunse că de ce se'î tae el, că nu mai pe ei îi are, și nici un împărat nu are așa brađi frumoși ca dănsul.

— Ba nu, împărate, dîse róba. Ce'mi pasă mie decă sunt frumoși și sunt pentru răul nostru! Decă nu 'i vei tăea, pîne și sare cu mine pe un taler nu mai mănânci.

Împăratul stărui prin vorbe înțelepte ca se întoarcă pe noua împărateasă de la hotărîrea sea; dar neputând face aceasta, fu silit să taiă brađii, și făcând două scânduri de pat puse una la patul împăratului și pe alta la patu împăratesei. Scândura din bradul fetei, o puse la împărateasă, și pe cea din bradul băeatului la împăratul, și róba dormea acum pe fată și împăratu pe băeat.

Peste nópte, când împăratul dormea, róba aűi pe fată vorbind cu băeatul, și dîcându'î:

— Cum 'ți-e frățiorul meu? Greu sêu ușor?

— Ușor, răspunse băétul, pentru că pe mine dörme tata. Dară ție cum îți este, surioara mea?

— Greu, frățiorul meu, răspunse fata, că pe mine dörme strigóica de róbă.

Auđind strigóica de róbă, și temându-se ca nu cum-va se auđa și împăratul, în nóptea viitoare, a doua ți când se sculă, țiise împăratului:

— De geaba, împărate, ai tăiat brađii, dacă nu 'i-ai aruncat în foc, că tot una era de 'i lăsaí orí dacă 'i ai făcut scândurí. Eú vêđ că tot o să vie asupra nóstră o nenorocire.

Și țiicând ea mai multe vorbe, cu tóte că împăratul se împotrivea, il induplecă în sfârșit ca se arunce scândurile în foc, și le aruncă. Tocmai când aruncase împăratul scândurile în foc, și pe când ardea ele, o oae mánca niște tărițe, într'o copae aprópe de foc, și o scâteie, sburind în tărâte, óea o máncă împreună cu ele.

Nu trecu mult dupe aceia, și óia náscu duoi miei cu totul și cu totul de aur. Impărateasa pricepu și această minune, și ducându-se la împăratul, dupe ce'l cicăli multă vreme, il induplecă se tae și miei: și dupe ce'í tăie, împăratea porunci roabelor sêle se se ducă se spele matele la gírlă; déră se bage de seamă se nu scape vre unul pe apă.

Róbele se duseră la gîrlă; și, pe cînd spăla mațele, scăpară două din ele, care se făcură éra copii împărătesei celei d'ântei, adică o fată ș'un băiat. Ei erau așa de frumoși în cît soarele vedîndu'i s'a mirat de frumusețea lor și a dat fetei o furculiță și băeatului un cuțit ca să se joce. Dupe ce aũ ședut ei cîtă-va vreme pe marginea girlei, a venit un uncheaș la gîrlă, și, vedîndu'i, i-a luat la dînsul acasă.

Peste cîte-va zile, făcîndu-se o ședătoare la împăratul, unde trebuia să se înșire mîrgărite, s'a chemat toți copii din acel oraș. Auđind unchiașul, a adus și el pe acești copii. Impăratul a pus pe toți se spue cîte un basm. Dupe ce aũ spus toți cîte unul, aũ venit și rîndul copiilor, éra ei aũ început se spue așa:

„A fost odată ca nici odată, înșirte mîrgărite, a fost trei fete, înșirte mîrgărite, care ședéu la sóre lingă un perete, înșirte mîrgărite...”

Și așa aũ spus ei toată istoria ce v'o spuseiũ... Iară împăratul s'a mirat fôrte mult, și desbrăcîndu-i de hainele cu care ereaũ îmbrăcați, împăratul 'i-a vedut că sunt cu totul și cu totul de aur; și tocmai atunci a cunoscut nevinovăția împărătesei și violenia róbei! Și mergînd la împărăteasa a scos'o din băligar; și luându-și copii se cunună de a doua óră cu dînsa dupe

legea Domnilor și a împăraților. Eară pe róbă,
luând doi cai, unul de la munte și altul de la
baltă, o legă de códele lor, împreună cu un sac
cu nuci și caii speriindu-se de sunetul nucilor
și de ea, aū fugit fie-care către locul său și aū
făcut'o în bucățele și, unde pica nuca pica și
bucățica, și încălicai p'o șea și vă spusei D-v. așa.

FĂT-FRUMOS CU PĂRUL DE AUR

A fost o dată ca nici o dată, de n'ar fi nu s'ar mai povesti; că nu suntem de când cu basmele ci suntem de când cu minciunile: de când se potcovea puricele la un picior cu nouă-deci și nouă de oca de fer și călcâiul tot rămânea gol, și se urca în slava cerului și tot i se părea că este ușor.

De când scriea muscă pe părete.

Mai mincinos care nu crede.

A fost o dată într'o pustie mare un pusnic. El petrecea singur singurel. Vecinii săi erau fiarele pădurilor. Și așa era de bun la Dumnezeu, în cât toate dobitocele i se închinau, când se întâlneau cu dânsul. Într'una din zile, se duse pusnicul la marginea gârlei, care curgea p'aprobe de coliba lui, și etă vedu că vine pe apă un sicriș smolit bine, și auzi un orăcăit eșind din-

tr'ensul. Stătu puțin de cugetă, și după ce dise câte-va vorbe de rugăciune, intră în apă, și cu o prăjină trase sicriașul la margine. Când îl deschise, ce se vedă în el? Un copilaș ca de vr'o două luni; îl scoase din sicriu, și, cum îl luă în brațe, copilul tăcu. Coiplul avea ce-va atârnat de gât. Și când luă baerul de la gâtul copilului, vedu că intr'ensul era o scrisóre; o ceti, și află că copilul este lepădat de o fată mare de împărat, care alunecase și ea în valurile lumei, și care de frica părinților ei, lepădând copilul, îl pusese în sicriaș și îi dase drumul pe gârlă, lăsându'l în știrea lui Dumnezeu.

Pusnicul voia din totă inima se crească pruncul ce 'i trimesese Dumnezeu, dar când se gândi că n'are cu ce să'l hrănescă, îl podidi un plins ce nu se mai putea sfîrși. Cădu în genuchi și se rugă lui Dumnezeu. O minune mare! d'o dată răsări dintr'un colț al chilieii séle, o viță, și numai de cât crescú și se înălță până la strășină. Pusnicul căută la densa și vedu struguri, uni copți, alții parguiți, alții aguridă și alții în flóre; îndată luă și dete copilului și vedend că 'i mănâncă, se bucură din tot sufletul și mulțumi lui Dumnezeu. Cu must de viță crescú copilul până ce începu să mănînce și alt-ceva.

Eară decă se mai mări copilul, pusnicul se apucă și'l învêță să citéscă, să adune rēdăcini ca să se hrănéscă și se umble la vênat.

Dar într'o ȕi chiemă pusnicul pe copil și'i disé:

— Fêtul meu, simț că slăbesc din ce în ce; sunt bătrân, precum mă veȕi, și află că de aȕi în trei ȕile mă ȕduc pe lumea cea-laltă. Eū nu sunt tatăl tēu cel adevêrat, ci te-am prins pe gârlă, unde ereai dat și pus într'un sicriaș de mumă-ta, ca să nu se dovedéscă fapta sa cea nelegiuită, cu tôte că era fată de împêrat.

Dacă voiū adormi somnul cel vecinic care o să-l cunoști după răcéla și amorțirea ce vei ve-dea în tot trupul meu, să baȕi de sémă că o să vie un leū. Se nu te sperii, dragul tatei; leul îmi va face grópa, și tu vei trage pământ' peste mine. De moștenire n'am ce să-ȕi las de cât un friū de cal. După ce vei rămânea singur, să te sui în pod, să eȕ friul, să'l scuturi, și îndată va veni un cal la astă chemare și te va învêță ce să faci.

Dupé cum ȕisese bētrênul așa se și întêmplă. A treea ȕi pusnicul, luându'și remas bun de la fiul său cel de suflet, se culcă și dormi somnul cel lung. Apoi îndată veni un leū grósnic, nevoe mare, și veni răcnind; și cum vêȕu pe bă-

trên mort îi săpă grópa cu unghiile séle; ear
fiul il îngropă, și rămase acolo trei zile și trei
nopti plângând la mormânt. A treia di fómeea
îi aduse aminte că era dator să trăiască; se
sculă dupe mormânt cu inima sdrobită de du-
rere, se duse la viță și cu mare mahnire văzu că
ea se uscaseră; atunci 'și aduse aminte de vorbele
bêtrênului, și se sui în pod unde găsi friul, il
scutură și étă că veni un cal cu aripi și stând
înainte'i dîse:

— Ce poruncești, stăpâne?

Copilul spuse calului din cuvânt în cuvânt totă
întemplantarea cu mórtea bêtrênului, și îi dîse:

— Eată-mă aici singur; tatăl, care mi-a fost
dat Dumneđeu, nu mai este; rămăi tu aici cu
mine; dar se mergem într'altă parte unde să ne
facem o colibă; căci aici, dinaintea astui mor-
mânt, nu știu de ce 'mă vine să tot plîng.

Ear calul îi răspunse:

— Nu așa, stăpâne; noi ne vom duce să locuim
unde sunt mulți ómenî ca dumnéta.

— Cun? întrebă băiatul, sunt mulți ómenî ca
mine și ca tata? Și o să trăim în mijlocul lor?

— Negreșit, îi răspunse calul.

— Atunci, dacă 'i așa, întrebă copilul, de ce
nu vin și ei pe la noi?

— Ei nu vin, îi maimise calul, fiind-că n'au ce căuta p'aici; trebuie să mergem noi la densii.

— Se mergem, răspunse copilul cu bucurie.

Ear dacă 'i spuse că trebuie se fie îmbrăcat, fiind-că cei-l-alți ómenî nu umblă așa goi, el rămase cam pe gînduri; și calul îi mise să bage mîna în urechia lui stîngă; și după ce băgă mîna, scóse niste haine pe care le îmbracă ciudinduse că nu știa cum se le întrebuinteze; calul însă îl învêță, și apoi copilul se îmbracă, încălecă pe dînsul și porni.

Dupe ce ajunse în orașul cel mai de aprópe, și se vêdu între mulțimea de ómenî, furnicînd în sus și în jos, se cam spăimîntă copilul de atîta sgomot, și umbla tot cu frică, mirînduse de frumusețea caselor și de tot ce vedea, băgînd în-sa de sémă că fiă-care lucru 'și are rînduiala sa. Dar calul înbărbătêndul, îi mise:

— Vêdi stăpîne? aici tóte sunt cu șartul lor, de aceea dar trebuie să știi ca s'îți faci și tu un căpêțî.

Și după ce ședă acolo câte-va zile, mai dedênduse cu lumea și obicinuindu-se a trăi în huetul ce înăbușesce orașele, plecă, luînd cu sine calul său; și se duse, și se duse, până ce ajunse pe tărâmul unor ține. După ce ajunse la ține, care erau în număr de trei, căută să se

bage argat la dênsele, căci așa 'l sfătuiše calul să facă.

Ținele de o cam dată nu prea voiaŭ s'el ia în slujbă, dar se înduplecară la rugăciunile lui și'l primiră.

Calul adesea venia pe la Domnul sêŭ, și într'o ȝi li ȝise se bage bine de sêmă, cum că în una din case, ținele avêŭ o baie în care la câțiva ani, într'o ȝi hotărită, curge aur, și cine se scaldă întêi, aceluia i se face pêrul de aur. Li mai spuse sê vaȝă că într'unul din tronurile casei, ținele avêŭ o legătură cu trei rânduri de haine, pe care le păstraŭ cu îngrijire. El băȝă bine de sêmă aceste vorbe, și de câte ori avea câte ce-va greu de făcut, el chema calul și'i da ajutor.

Ținele 'i daseră voie să umble prin tôte casele, sê deretice, sêscuture, dar în camera cu baia sê nu între. În sê când lipsiră ele odată d'acasă, el întră și luă aminte la tôte câte îi ȝisese calul. Ochi și legătura cu hainele puse cu 'ngrijire într'un tron. Într'o ȝi ținele aŭ plecat la o sêrbătore, la alte ține, și avură grije să poruncească argatului că, în minut ce va aȝdi ceva sgomot în cămăruȝa cu baia, se rupă o șindrila din streășina casei, ca să le dea de știre lor și să se întorcă de grabă, fiind-că ele știaŭ că e aprôpe să înceapă a curge această apă de aur.

are și de înicului pândea, și când vêȝu minunea

asta, chemă numai de cât pe cal. Calul îi dîse să se scalde; și așa și făcu. Eșind din baie, el luă și legătura cu hainele, și o porni la sînătosa, călare pe calul cel cu aripă, cu care sbura ca vîntul și se ducea ca gîndul. Cum călcă peste pragul porței, începu casele, curtea și grădina a se cutremura așa de grósnic, în cât se auzi până la ține, și ținele îndată se întórseră acasă.

Dacă vîdura că argatul lipsește, și hainele nu sunt la loc, se luară după dînsul, și 'l urmăriră din loc în loc până ce, când era să puie mîna pe dînsul, el trecu hotarele lor și apoi stătu. Cum îl vîdura scăpat, ținele se ciudiră de neces că nu putură să 'l prindă. Atunci ele îi dîseră:

— Ah! fecior de lele ce ești, cum de ne amăgiși? Arată-ne, măcar, să 'ți vedem pîrul.

Atunci el 'și rîsîră pîrul pe spinare; éer ele se uitaă cu jînd la dînsul și 'i dîseră:

— Așa pîr frumos nici odată n'am mai vîdut! Fii sînătós, însé, încai fii bun de ne dă hainele. Dar el nu voi ci le opri și le luă în locul sim-briei ce 'i datoréu ținele.

De aci se duse într'un oraș, își puse o bășică de ciriviși în cap, și se duse de se rugă de grădinarul împératului ca să 'l priméscă argat la grădina împérătéscă. Grădinarul nu preavrea să 'l lăsa să se

asculte; dar după multă rugăciune îl primi, îl puse să lucreze pământ, să care apă, să ude florile; îl învăță ca să curețe pomii și brazdele de buruieni. Făt-Frumos lua în cap tot ce-l învăța grădinarul, stăpânul său.

Împăratul avea trei fete; și așa multă grije în dase trebile împărăției, în cât uitase de fete și că trebuie să le mărite. Într'una din zile, fata cea mai mare se vorbi cu surorile ei ca să ducă fie-care câte un pepene din care-i alesese să fie duși la masa împăratului. După ce se puse împăratul la masă, veniră și fetele și aduseră fie-care câte un pepene pe tîpsia de aur și îi puseră dinaintea împăratului.

Împăratul se miră de această faptă, și chemă sfatul împărăției să-i ghicască ce pildă se fiă asta. Și dacă se adună sfaul, tăie pepenii și după ce vădu că unul se cam trecuse, al doilea era tot mai bun de mîncare și al treilea dase în coptădise :

— Împărate, se trăesci mulți ani, pilda asta însemnă vîrsta fetelor Măriei tale, și că a sosit timpul de a le da la casa lor.

Atunci împăratul hotărî să le mărite. Dete, deci, sfîrșit în țără de această hotărîre; și chiar de a doua zi începură a veni pețitori de la cutare și de la cutare fecior de împărat.

Eară după ce fata cea mai mare ș'alese mire pe un fiu de împărat, care 'i păru mai frumos, se făcu mare nuntă împărătească. Și după ce sfârși veseliele, plecă împăratul cu totă curtea ca să petreacă pe fică-sa până la hotarele împărăției sale celei noi. Numai fica împăratului cea mai mică rămase a casă. Făt-Frumos, argatul de la grădină, vedând că și grădinarul se duse-se cu alaiul, chemă calul, încălecă, se îmbracă cu un rând de haine din câmpul cu florile, din cele luate de la dîne, și după ce'si lăsă părul său de aur pe spate, începu a alerga prin grădină în toate părțile, fără să fie băgat în seamă că fica împăratului îl vede de pe fereastă, căci odaia ei da în grădină. Calul cu Făt-Frumos strică totă grădina, și când vădu că veseliea lui făcuse pagubă, descălecă, se îmbracă cu hainele sale de argat și începu a drege ceea ce se stricase.

Când veni acasă grădinarul și vădu stricăciunea, se luă de gânduri, și începu a certa pe argat de neîngrijire, și era atît de supărat în cît p'aci era să'l și bată.

Dar fiica împăratului, care privea de la fereastră toate acestea, bătut în gém și ceru grădinarului să'i aducă niștele flori. Grădinarul făcu ce făcu și adună de prin colțuri câte-va floricele,

le legă și le trimise împărătesei celei mici. Ear ea, dacă primi florile, îi dete un pumn de galbeni și îi trimise răspuns să nu se atingă de bietul argat. Atunci grădinarul, vesel de un dar așa de frumos, își puse toate silințele, și în trei săptămâni făcu grădina la loc, ca cum nu s'ar fi întâmplat nimic într'insa.

Nu mult după acesta, fata împăratului cea mijlocie își alese și ea un fecior de împărat și îl luă de bărbat. Veseliile ținură ca și la sora cea mare; ear la sfârșitul veseliilor fu petrecută și ea până la hotarele împărăției sale. Dar fata cea mică a împăratului nu se duse, ci rămase acasă, prefăcându-se de astă-dată că este bolnavă. Argatul grădinei, cum se vedu érá singur, vru să se veselească și el ca toți slujitorii curții, dar fiind-că el nu se putea veseli de cât cu bidiviul său, își chemă calul, se îmbracă cu alte haine, cerul cu stelile, își lăsă părul pe spate, încălică și călcă totă grădina. Când băgă de seamă că iară fărîmase tot, se îmbracă cu hainele sale cele próste și, bocinduse, începu să dreagă ceea ce stricase. Ca și la întâia dată, grădinarul voiind să l' cârpească, fu oprit de fata cea mai mică a împăratului, care ceruse flori, și care îi trimise doi pumni de bani. Grădinarul se puse iar pe muncă, și dădu grădina gata în patru săptămâni.

Împăratul făcuse o vânătoare mare, și fiind că scăpase de o mare primejdie, ridică un chioșc în pădurea aceea și chemă ca să serbeze măn-tuirea sa pe toți boerii și slujitorii cuții la o masă înfricoșată ce pregătise acolo. Toți curtenii se duseră la chemarea împăratului, numai fiica sa rămase.

Făt-Frumos, vedându se iar singur, chemă ca-lul, și, voind să se veselească și dânsul, îmbracă hainele cu sórele în piept, luna în spate și doi luceferi în umeri; își lăsa părul de aur pe spate, încălecă calul și'l încură prin grădină în cât nu mai era chip de a o drege. Ear dacă vedu acésta el, începu a se văicura, se îmbracă iute cu hainele lui cele de argat și nu scia de unde să înceapă meremetul. Mânia grădinarului trecu orî-ce hotare, când veni și vedu acea mare pagubă. Dar când voi să'i dea pe foi pentru ne-îngrijirea lui, fiica împăratului bătu iar în gém și ceru flori. Grădinarul dă din colț în colț și nu știa ce să facă; în cele din urmă cătă, și mai găsi vre-o două floricele care abia scăpasera de copitele calului cu aripi și le trimise. Dar fata de împărat îi dete poruncă ca să erte pe bietul argat, pentru care îi și dădu trei pumni de galbeni.

Se apucă dar, croi diu nou, și în patru sptă-

mâni abia putu face ceva care să mai semene a grădină; iar argatului dete făgăduința că de se va mai întempla una ca asta, apoi are să fie zdrobit în bătae și gonit.

Împăratul se luase de gânduri vedând pe flicăsa tot tristă. Ea acum nu mai voia să iasă afară nici din casă. Hotări dar s'o mărite; și începu a'i spune de cutare, de cutare și de cutare fiu de împărat. Dar ea nu voia să audă de nici unul. Și dacă vedu așa împăratul, chiamă sfatul și boerii și îi întrebă ce să facă?

— Un foisor cu pórta pe dede-subt, îi răspunseră, pe unde să treacă toți fii de împărat și de boeri, și, pe care'l va alege fata, se'l lovească cu un măr de aur ce'l va ține în mână și după acela s'o dea împăratul.

Așa se și făcu. Se dete sfóră în țară că este hotărîrea împăratului să se adune mic și mare și să treacă pre sub pórta. Toți trecură; dar fata nu lovi pe nici unul. Mulți credeau că fata n'are voie să se mărite. Însă un boer bătrîn și se să treacă și ómenii curței. Trecu și grădinarul și bucătariul cel mare, și vetaful și slugile, și vizitiil și randașii, dar giaba, fata nu lovi pe nici unul. Se făcu întrebare că dacă n'a mai rămas cine-va netrecut și se află că a mai rămas un argat de la grădinărie, un argat cheleş.

— Să treacă și acesta, și se împăratul.

Atunci chemă și pe argatul cel cheleş și îi dăse să treacă și dânsul, dar el nu cuteza; iar dacă fu silit ca să treacă, trecu, și când trecu fata-l lovi cu mărul! Argatul începu a țipa și a fugi. și dăse că i-a spart capul. Împăratul, cum vedu una ca acésta, dăse :

— Nu se pôte asta ! este o greșeală ! fata mea nu e de creșut să fi ales tocmai pe cheleşul ăsta !

Căci nu putea să se învoiască a da pe ffe-sa după dânsul, de și era lovit cu mărul. Atunci puse de a doua oră să treacă lumea, și de a doua oră fică-sa lovi cu mărul în cap pe cheleş, care iar fugi ținându-se du mâinele de cap. Împăratul, plin de mâhnire, iar 'și luă vorba înapoi și puse de a treia oră să treacă totă lumea. Dacă vedu împăratul, că și d'a treia ore tot cheleşul a fos lovit, s'a plecatla sfatul împărăției și 'i a dat lui pe fică-sa.

Nunta se făcu în tăcere, și apoi îi oropsi pe amândoi; și nici nu voia să știe și să corespundă cu dânsii, atât numai că de silă, de milă, îi primi să locuească în curtea palatului. Un bordei într'un colț al curții li se dete spre locuință, iar argatul se făcu sacagiul curții. Tóte slugile împăratului rideau de dânsul, și tóte murdăriile le aruncau pe bordeiul lui. Înăuntru însă, ca-

lul cu aripi le aduse frumusețile lumii; nu era în palaturile împăratului cea ce era în bordeiul lor.

Fii de împărat, cari veniseră înpețit la fiica cea mică, se'nbufnară de rușinea ce aū pățit, fiind-că fica împăratului alesese pe cheleş, și se învoiră între dênșii ca să pornescă ôste mare împotriva lui. Împăratul simți mare durere când aūdi hotărârea vecinilor săi; însă, ce să facă? se pregăti de răsboiū, și nici că avea încotro.

Amândoi ginerii împăratului se sculară cu ôste și veniră în ajutorul său. Făt-Frumos trimise și el pe soția sa ca să rôge pe împăratul a'î da voie să meargă și el la bătaie. Împăratul însă o goni dicându'i:

— Dute dinaitea mea nesocotit'o, fiind că iată din pricina ta mi se turbură liniștea: numai voiū să vă văd înaiete ochilor mei, nenorociților ce sunteți.

Dar după multe rugăciuni se înduplecă, și porunci să'l lase să care și el măcar apă pentru oștire. Să pregătiră și porniră.

Făt-frumos, cu hainele lui próste și călare pe o mârțogă șchiopă, plecă înainte. Oștirea 'l ajunse într'o mlaștină unde 'i se nomolise épa și unde se muncia să o scóță, trăgând'o când de códă dând de cap, când de picióre. Răseră oștirea și împăratul cu ginerii cei mari ai săi, și trecură

înainte. După ce însă nu se mai vedură densesii, Făt-Frumos scose épa din noroi, și chemă calul său, se îmbracă cu hainele câmpul cu florile și porni la câmpul bătăliei; ajungând, se și sui într'un munte apropiat ca să vadă care parte e mai tare. Oștile dacă ajunseră se și loviră; iar Făt-Frumos, vedând că óstea vrășmașe este mare la număr și mai tare, se repedi din vârful muntelui asupra ei, și ca un vârtej se întorcea prin mijlocul ei cu paloșul în mână, și tăea cum se tae, în dreapta și în stânga. Așa spaimă le dete iuțela, strălucirea hainelor sale și sborul calului său, în cât óstea vrășmașe întreagă o luă la fugă, apucând drumul fie-care încotro vedea cu ochii. Iar împăratul, după ce vedu minunea, mulțumi lui Dumneșeu că i'a trimis pe ingerul său de 'l-a scăpat din mâna vrășmașului și se întorse vesel a casă. Pe drum iarăși întâlni pe Făt-Frumos prefăcut în argat, muncind să'si șcótă épa din noroi; și cum era cu voie bună, dișe la câți-va:

— Duceți-vă de scóteți și pe nevoiașul acela din noroi.

N'apucară să se așede bine, și veni veste la împăratul că vrășmașii lui cu oștireși mai mare s'au ridicat asupra lui. Să găti dară și el de rășboi, și plecă s'o întâlnească. Făt-Frumos iar

se rugă să-l lase și pe dânsul să meargă și iar fu huiduit; dar dacă dobândi voea, porni iar cu épa lui. Fu și de astă dată de ris și de bătae de joc când l'a vădut oștirea că iar se înomolise și nu putea să-și scotoască épa din noroi. Il lăsară înapoi, dar el ajunse și acum mai înainte la locul de luptă, prefăcut în Făt-Frumos, călare pe calul cu aripi, și îmbrăcat cu hainele lui cele cu cerul cu stelile.

Oștile deteră în timpene și în surle, și se loviră; iar Făt-Frumos iar vedând că vrăjmașii sunt mai puternici, se repezi din munte și-i puse pe gônă. Impăratul se întorse iar vesel, mulțumind lui Dumnezeu de ajutorul ce i-a dat, și iar porunci ostașilor se scotoască din noroi pe nevoiașul de sacagiu. Iar el era împăcat cu cugețul său de isbânde sale

Impăratul se mâhni până în fundul inimei sale când auzi că vrăjmașii se ridică de a treia oră cu oște și mai mare, și că a și ajuns la hotarele împărăției sale cât frunza și iarba; un plâns îl năpădi, să ferească Dumnezeu, și plânse până ce simți că i slăbesc vederea. Apoi își strânse și dânsul totă oștea sa și porni la bătălie cu nădejdea în Dumnezeu.

Făt-Frumos porni și el tot pe mârțoga lui. Iar după ce trecu totă oștea făcând haz de dâ-

sul cum se muncia ca s'îşi scóţă épa din noroi, se înbracă cu hainele cele cu sórele în piept, luna în spate şi doi lucéferi în umeri, îşi lăsă përul de aur pe spate, incalecă calul şi într'un minut fu éraşi pe munte undē aşteapta să vadă ce s'o întâmpla.

Se întâlniră oştile şi se loviră de trei părţi, şi se tăeauă unii pre alţii fără de nici o milă, atâta erau de înversinaţi ostaşii. Iar când fu către séră, când vădu că oştirea vrăjmaşe era să ia în gónă pe a împăratului, unde se repedi odată Făt-Frumos din munte ca un fulger, şi unde trăsni odată în mijlocul lor cât se îngroziră de numai ştiaū ce fac; se înprăştiaū ca puî de potărniche, şi fugeau deşi rupeau găturile. Făt-Frumos însă i gonea şi i tăea ca pe nişte oi. Impăratul îl vădu sângerat la mână, la care se crestase însuşi, şi îi dete năframa ca să se lege, apoi se întórseră acasă izbăviţi de primejdie.

Când veniră, găsiră iar pe Făt-Frumos în noroiu cu épa; şi iar 'l scóseră. Iar dacă sosiră a casă, împăratul cădu la bôla de ochi şi orbi. Toţi vracii şi toţi filosofii cari citeau pe stele fură aduşi, şi nimeni nu putu s'îi dea nici un ajutor. Intr'una din zile' dacă se sculă din somn împăratul spuse că a vădut în vis un bătrân care 'i-a dis că dacă se va spăla la ochi şi dacă

va bea lapte de capră roșie sălbatică, va dobândi vedere. Auđind ast-fel ginerii s  i, porniră cu to  ii, cei doi mai mari singuri, fără să ia   i pe cel mai mic,   i fără a voi să'l lase măcar a merge cu d  n  ii. Iar Făt-Frumos chemă calul   i merse cu d  nsul pe sm  rcuri, găsi capre ro  ii s  lbatrice, le mulse   i, c  nd se întorcea, se îmbrăcă cu haine de cioban   i e  i înainte cumnaților săi cu o cofă pl  n   de lapte de oi. E   il întrebară lapte are acolo? iar el le răspunse, da, pref  c  nd-se că nu'   cun   te   i   ic  nd că il aduce la împăratul, care visase că'   va veni vederea dacă va da cu acel lapte la ochi. E   se cercar   a'   da bani   i el să le dea laptele; dar ciobanul le răspunse că laptele nu'l dă pe bani,   i că, dacă vroesce să aibă lapte de capră ro  ie, să se   ic   că sunt robi lui,   i să rabde ca să le pună pecetia lui pe spinarea lor, măcar că el are g  nd să se ducă   i să nu mai dea pe la d  n  ii.

Cei doi ginerii se socotiră că ei, pentru că sunt   mp  ra  i   i gineri de împărat, n'   să le pese nimic ; se lăsară, dec  , de le puse pecetia lui în spinare,   i apoi luară laptele   i'l aduseră   ic  nd pe drum :

— De se va încerca nerodul să ne   ic   ceva, il facem nebun,   i tot noi vom fi mai cre  u  i de c  t d  nsul.

Se întorseră, deci, la împăratul, îi deteră laptele, se unse la ochi și bău; dar nu'i ajută nimic. După aceea veni și fiesa cea mai mică la împăratul și îi dîse :

— Tată, ia acest lapte; el este adus de bărbatul meu; unge-te cu dînsul, așa te rog.

Împăratul îi răspunse :

— Ce lucru bun a făcut nătărăul tău de bărbat, ca să facă și acum ceva de ispravă? N'a putut face nimic gineri mei cei-l-alți, cari m'aŭ ajutat așa de mult în răsbôe, și tocmai el, ticălosul, o s'îmi pôtă ajuta? Și apoi nu v'am dîs, că n'aveți voe a vă mai arăta înaintea feței mele? Cum ai cutesăt să calci porunca mea?

— Mă supui la orî-ce pedeapsă vei bine-voi s'îmi faci, tată; numai ungete, așa te rog, și cu acest lapte ce ți'l aduce umilitul rob.

Împăratul. dacă văzu că atîta de mult se rîgă fica sa, se înduplecă, și luă laptele ce'i adusese și apoi se unse cu dînsul la ochi o dî, se unse și a doua dî; și, cu marea sa mirare, simți că pare-că începuse a zări ca prin sită; și dacă se mai unse și a treia dî vădu cât se pôte de bine. După ce se însănătoși, dete o masă la toți boerii și sfetnicii împărăției, și după rugăciunea lor, primi și pe Făt-Frumos să șeadă în cîda mesei. Pe cînd se veseléu mesenii și chefuiau

se sculă Făt-Frumos, și rugându-se de ertare, întreabă :

— Mărite împărate, robii pot ședea cu stăpâniilor la masă ?

— Nu, nici-de-cu, răspunse împăratul.

— Apoi dacă este așa, și fiind-că lumea te știe de om drept, fă-mi și mie dreptate, și scolă pe cei doi óspeți cari șed d'a dreapta și d'a stînga Măriei tale, căci ei sunt robii mei ; și ca să mă crești, caută-i și vezi vedea că sunt însemnați cu pecetia în spinare.

Cum auziră ginerii împăratului, o băgară pe minică, și mărturisiră că așa este ; îndată fură nevoiți a se scula de la masă și a sta în picioare. Iar către sfârșitul mesei, Făt-Frumos scóse năframa care i-a fost dat' o împăratul la bătaie.

Cum a ajuns năframa mea în mâinele tale ? întreabă împăratul. Eú am dat' o íngerului Domnului care ne-a ajutat la răsboiú.

— Ba nu, mărite împărate, mie 'm-ai dat' o !

— Apoi dacă e așa, tu ești acela care ne-ai ajutat ?

— Eú, mărite împărate.

— Nu te creș, adaogă iute împăratul, dacă nu te vezi arăta așa cum era atunci acela căruia am dat năframa.

Atunci el se sculă de la masă, se duse de se

imbracă cu hainele cele mai frumoase, își lăsa
părul pe spate și se înfățișe împăratului și la
tota adunarea. Cum îl vedura mesenii îndată se
ridică și se minună: Făt-Frumos era atât
de mândru și strălucitor, în cât la sora te pu-
tea uita, dar la el ba.

Împăratul, după ce laudă pe fiică-sa pentru
alegerea sa cea bună, se dete jos din scaunul
împărăției și ridică în el pre ginerele său
Făt-Frumos; iar el cea d'ântai treabă ce făcu,
fu de a slobođi pe cumnații săi, și în toată îm-
părăția se făcu bucurie mare și masă împără-
tească. Eram și eu p'acolo și căram mereu la
vatră lemne cu frigarea, apă cu ciurul și glume
cu căldarea, pentru care căpătaiu:

Un năpărstoc de ciorbă,
Și-o sfântă de cociorbă
Pentru cel ce's lungă vorbă,

FATA DE ÎMPĂRAT ȘI PESCARUL

A fost odată ca nici o dată, că de n'ar fi nu s'ar povesti, pe când se bătea urși în code.

A fost un pescar, nici prea bogat, nici prea sărac; el era tânăr cu mustața răsucită, sciîr coalea, și chipeș. De câte-orî trecea cu pește pe la curtea împărătească, fata împăratului trimitea s'e chieme, cumpăra de la el pește și i da bani de dece orî cât făcea peștele lui. Pescarul nostru se spurcase la bani; el de câte-orî avea ceva pește bun și proaspăt, trecea pe la curtea împărătească, și nu era diulică lăsată de la Dumnezeu, în care se nu cumpere fata împăratului pește, dacă trecea p'acolo pescarul. Intr'una din zile fata împăratului, când îi plăti peștele ce cumpăraseră, îl strânse de mână; iar pescarul se făcu roșu ca sfecla și puse ochii în pământ; dar pe urmă ridicându-i îi trase și el cu mustața.

Dupe aceea fata împăratului se luă la vorbă cu dânsul, și află că era flăcău; el dase niște răspunsuri la toate întrebările ei de te minunaî, și cum era de nurliu, prinse dragoste de dînsul fata împăratului, și îi dete o pungă de bani, ca să-și cumpere un rând de haine bune, și apoi să vie la dînsa să-l vadă îmbrăcat.

Dupe ce-și luă haine ca de boer și se îmbracă cu ele, pescarul veni să le arate fetei împăratului. Ea cât p'aci era să nu-l cunoască; fiind-că umbletul și boiul lui semănau de boer mare. Atunci ea nu mai putu să ție focul ce avea la inimă, și-i spuse că vrea să-l ia de bărbat! Pescarul se cam codea; căci cunoștea și el că nu e de nasul lui așa bucățică; dar, dacă vedu că-l iubea într'una, priimi și el; însă cu rușine și uitându-se la căciulița lui pe care o tot întorcea mereu în mână.

Împăratului nu prea îi venea la socoteală căsătoria aceasta; dar fiind că-și iubea fata, nu mai una fiind la părinți, se înduplecă la rugăciunile ei. Fata mai dădu o pungă de bani pescarului, și-i dîsesă-și ia alte haine și mai frumoase. Pescarul se întorse cu niște haine muiate numai în fir; iar fata îl duse de-l arătă împăratului, care îi și logodi.

Nu trecu multe zile, și se făcu nuntă d'ale

împărătești. Când se puseră la masă, le aduseră și lor un ou cu zémă, după lege, din care amândoi trebuiau să mănânce. Fata împăratului, când voi să întingă el, îl opri dicându-i:

— Eu trebuie să înting întâiu, fiind că sunt fata de împărat și tu un pescar.

Pescarul nu răspunse nimic, se sculă de la masă și se făcu nevădut. Mesenii, care nu știa ce se petrecuse, se uita unii la alții și se întreba cu mirare, ce se fie asta, pentru că ei nu au auzise nimic despre ginerile împăratului că ar fi fost pescar.

Se căia fata și își mușca buzele pentru nesocotința ei. Măncă ce măncă, dar părea că aruncă la spate, căci nu i mergea la inimă nici o îmbucătură. Se duse dar după masă în odaia ei. Toată noaptea nu închise ochii, căci nici somnul n-o prindea, așa de tristă era; și cum avea gîndul tot la dînsul, se temea foarte să nu dobandească lipici. Focul ei era de ce să plece fără să-i dică măcar o vorbă.

A doua zi ea merse la împăratul și i spuse că se duce după bărbatul său se l găsească, atât o încinsese dorul lui. Împăratul voi s'o oprască, dar ea nu l ascultă și plecă.

Umblă prin tot orașul, caută în sus și în jos și nu l află nicăiri. Plecă dar din oraș în oraș și l află băgat slugă la un han. Cum îl vedu se

duse drept la el și începu să'i vorbească; dar
 X el se făcu că n'o cunoște, întorse capul încolo,
 nu'i răspunse nimic și se duse la treaba lui.
 Ea se luă după el și'l ruga să'i vorbescă un cu-
 vințel, dar în zadar. Ear dacă o vădu stăpânul
 lui că din pricina ei se face zăticnire la trebile
 ce face sluga lui, îi dîse:

— Cum de nu-mi lași sluga în pace? să'se
 sfârșească trebile? nu vești că e mut? Fă bine
 și te cară d'aci dacă ești femeie de treabă.

— Nu este mut, strigă ea; acesta este bărba-
 tul meu, care pentru o greșeală m'a lăsat și a
 fugit.

Toți ómenii din han rămaseră uimiți, când
 auziră vorbele ei, care nu glumea; iar stăpânul
 hanului nu'i venea a creade una ca asta; căci,
 dîcea el, nu se poate să știe om ca să vorbească
 și să ție o săptămână întreagă fără să dea măcar
 un cuvîntel; și în adevăr toți il cunoșteau de
 mut; se înțelegea cu dînsul prin semne și'l iu-
 beau pentru vrednicia lui. Atunci fata împăra-
 tului făcu prins'ire cu toți ca, în soroc de trei
 zile, să'l facă a vorbi, numai să aibă voie a fi
 cu dînsul; iar dacă nu, ea să fie spînzurată. Se
 făcu înscrisuri, le arătă la stăpînire și o rugă să
 ție în sémă învoeala lor. Tocmela fu făcută și
 sorocul de trei zile începu de a doua zi.

Pescarul nu scia de la început de aste istorii:

dar apoi află; iar fata împăratului se ținu mereu de capul lui.

— Dragul meu, îi dicea ea, tu știi că eu sunt cea greșită; eu te-am ales pentru că te-am iubit; mă leg să nu mai fac asemenea greșeli; îndurate de'mi vorbește numai un cuvânt și mă scapă de rușinea asta care mă omórá. Știu că ai dreptul să fii supărat; dar pentru dragostea noastră értă-mă.

El întorcându'si capul către dânsa, da din umeri, și cu chip de batjocură se făcea că n'o cunoște și că nu știe despre ce este vorba. Trecu o zi, trecu și două și nu dise nici măcar bob. A treia zi fiica de împărat se înfricoșă grozav, și orî unde mergea mutul, ea îi tot eșia înainte și îl ruga să'i vorbescă.

Pescarul, din partea lui, când simțea că'l pridedește rugăciunile, fugea ca un sălbatec de dinaintea ei, ca să nu'l podidească lacremile și pe el, ca și cum i-ar fi fost inima sloiú de ghiață; iar ea nu înceta a'i face miú de rugăciuni de ar fi înmuiat și chiar inimele fiarelor sălbateci. In sfăriit trecură trei zile, și pescarul nu dise măcrr cărc.

Tótă lumea se mira de astă întâmplare. Nu era altă vorbă în acel oraș de cât despre argatul cel mut de la han și despre fata cea frumósă și gingașă, care, diceau ómenii, s'a amăgit

semuind pe mut cu alt-cineva, și singură s'a nenorocit.

A doua ȃi spîndurătórea era gata. Se adunară deci toȃi cu totul ca s'e v'ed'ă sfîrșitul istoriei. Oamenii stăpînirii fură chemaȃi la faȃa locului și siliȃi, f'ără voea lor, a pune în lucrare ceea ce coprîdea invoiala ce făcuseră. Veni gîdea și o chemă la os'andă, căci nu isbutise a implini legăturile la care singură se îndatorase; iară fata se întoarse încă o dată și, suspîn'end, se mai încercă a înmuia înîma pescarului; dar în zadar. Dacă v'ed'u și v'ed'u că nu e scăpare, își lăsă p'erul desplitit pe spate și începu a se jeli, ferescă Dumneȃeȃ, merg'end către locul os'andei. Ear ómenii, cu mic cu mare, lăcr'emaȃ de mila ei și nu puteaȃ s'e'i ajute întru nimic.

Ear daca ajunse la spîndurătóre, plină de nădejde se uită la mut, care venise și el cu glóta de ómeni, și sta ca un nesimȃitor, și îi ȃise:

— Dragul meȃ bărbat, scapă-mă, dragul meȃ, care numai cu o vorbă m'e poȃi m'ântui!

Ear el da din umeri și se uita anapoda peste câmpii.

Gădea sta cu laȃul în m'ână; duoȃi slujitori o urcară pe scară, și gădea îi puse laȃul de g'at. O clipă de ochiȃ și fata era să fie mórtă. Dar tocmai în minutul c'and era s'e'i dea drumul și

s'o lase atârnată, pescarul întinse mâna și strigă:

— Ho! ho! stați!

Totă lumea încremeni; lacrimi de bucurie curseră din toți ochii celor care erau de față; ear gâdea scóse lațul de la gâtul fetei. Atunci pescarul, uitându-se la fată, îi dîse de trei ori.

— Imi mai dîci pescar?

Ear fata se grăbi a'i răspunde:

— Eartă-mă, scumpul meu bărbat; odată am dis, și chiar atunci din greșelă; făgăduesc a nu'ți mai dîce.

— Dați-o jos, strigă el; căci acésta este femeia mea.

Și o luă de mână și plecară la casa lor. Dupe aceea trăiră în fericire, și trăesc și până în dîoa de astă-dî, daca n'or fi murit.

O PRINSOARE

A fost odată ca nici odată, când n'ar fi nu s'ar povesti. A fost și este și de aceia se povestesc. Basmul d'aici 'nainte se gătesce. Dumnezeu în casă sosesc. A fost trei flăcăi ciobani. Ducându-se ei într'o Ți la vânătoare au rătăcit într'o pădure, și, înoptând, au rămas acolo lângă un copac. Ședând ei acolo, li se făcu fîme, și fiind-că n'avéu foc ca să frigă vînatul ce-l avéu, fratele cel mai mare se sui pe copac ca dîră va vedea vr'o licărire de foc, ca să ia și ei foc pentru ca să frigă vînatul și să mănânce. Dupe ce se sui în copac, zări o flacăra mică în depărtare și dîndu-se jos se duse acolo. Acolo găsi o jumătate de om frigînd un om.

— Ce minune mare, mă! Țise el! o jumătate de om să frigă un om! lucru neauȚit și nevedut!

— Dér scii că o să te frig și pe tine, decă nu'mi vei spune o minciună bună, Ți răspunse jumătatea de om.

— Nu știu nici o minciună, îi răspunse ciobanul.

Atunci jumătatea de om îl legă cot la cot de un copac și se puse ér la foc. Frații cei-l-alți așteptară cât-va timp și, vedënd că nu vine cel-l-alt frate al lor, fratele cel mijlociú se sui și el pe un copac și vedu aceiași flacăra, și ducëndu-se acolo păți tot ca fratele său cel mare. Dupe aceia se sui și fratele cel mai mic și, vedënd flacăra, se duse și el acolo.

— Ce fel ? díse el, când vedu jumătatea de om că frige un om ; dér o să poți tu să mănânci un om întreg ?

— Dér nu ști că te frig și te mănânc și pe tine déca nu'mi vei spune o minciună bună ?

— Pe cine ? răspunse ciobanul.

— Pe tine, îi díse jumătatea de om.

— Ei bine, îi díse ciobanul, o s'ți spun o minciună, dér déca vei díce că mint, să ști că te omor.

— Bine, díse jumătatea de om, să mă omori déca voiú díce că mint.

Atunci ciobanul începu a spune așa :

La nunta tati ducëndu-mé la móră ca să macin porumb, s'î fac mălaiú, am înjugat saciú la car, am pus porumb în car și am plecat. Acolo am măcinat, pe urmă am pus boiú în car, am înjugat saciú și am plecat acasă. Când am ajuns acasă, rămase mama grea cu mine. Mé făcu sêm-

bătă și se cunună duminică. După aceea într'o di tata îmi dăte o bardă și mă trimese la pădure să taiu lemne tocmai din vârful unui copac, care ajungea la cer și care n'avea crăci de cât numai în vârf: îmi spuse că deca voiu să mă urc în vârful lui, cată să înfig barda în pom și să puiu piciorul pe dânsa; dupe aceea s'o iaū și s'o înfig mai sus, și ear să puī piciorul pe dânsa, și asa să mă urc până în vârful lui; dér îmi spuse să bag de sémă să înfig barda mai bine în copac, ca să nu cad că, daca voiu cădea, barda va face șapte berde și un bardoī și va sbura cu mine la cer, unde sunt nisce puī de rîndunică cari, decă mă vor vedea, mă vor minca.

Așa ducându-mă eu în pădure, făcuiū după cum mă învățase tata, și din întâmplare scăpă barda și cădui jos. Barda făcu șapte berde și un bardoīū și sbură cu mine la cer, unde, deca mă vędură puii de rîndunică, în loc se mă mănince, mă luară și mă băgara în năuntru în raiū. Acolo, cum intraī, vędui o fântână și mă dusei la dînsa să beaū apă. După ce beuiū apă mă dusei mai încolo să mă plimb; dér băgaiū de sémă că mi-am uitat capul la fântână. Când mă întorsei la fântână vęduiū că capul făcuse două picioare și se da pe ghiață. Il luaī și, după aceea, nuși ce'mi veni miă, că de-o-dată îmi băgai ér capul în fîntînă. Când îl scoseiū afară, astă-dată.

mă pomenii pe pământ, și vechiul pe tata și pe tatăl tău că șadea jos pe un trunchi de stejer și făceau ôle ; însă tata trântea în capul tatălui tău toate oalele care nu le făcea bune.

Atunci jumătatea de om, care'și uitase de legământul ce 'l făcuse, îi dîse că minte.

— Sciū că mințu, respunse, băiatul ; dîr ți-ai uitat de legătura ce am făcut amândoi : că decă vei dîce că minț să te omor ?.

Și dîcînd acésa, trase una în capul jumătății de om și'l omori.

Dupe aceea deslegă pe frații lui și, luând foc, se duseră ér în pădure, friperă vînatul și mincară.

N'AUDE ! N'AVEDE

A fost o dată ca nici o dată, când n'ar fi nu s'ar povesti. A fost un unchiaş şi o mătuşă. Amîndoi avéu câte o fată şi un băiat; căci mătuşa mai fusese măritată odată şi unchiaşul încă odată însurat. Copii babei erau fôrte bine îngrijiţi şi hrăniţi, erau ai unchiaşului umblau tren-teroşi, nu le da de mîncare, îi bătea şi îi ocărea, cu tôte că ei erau cei mai buni.

Mătuşa nu se mulţamea numai cu atîta; vëndend că copii unchiaşului întrec prin bunătate şi frumuseţe pe copii sei, prinsese pismă şi într'o di dise unchiaşului :

— Copii tăi sunt nisce leneşi, nisce molaticî; se-î gonescî din casă, căci alt-fel pâine şi sare pe un taler cu tine nu mai mănânc.

— Dér unde se-î duc ? întrebă unchiaşul.

— Unde vei sci.

Vëndend unchiaşul că nu pôte se scape de mătuşe, se otări şi plecă a doua di cu copii printr'o pădure mare şi désă. Băiatul luase o mână

de mălai și fata o mână de cenușe. Ducindu-se ei așa, presăraū unul malai și altul cenușiă.

Ajungînd într'o rîspîntie, unchiașul le dîse să'l aștepte aci, că el are să tae lemne de foc și le lăsă merinde, dîcînd că el pôte să zăbovéscă dîua jumătate.

El se duse în pădure, legă o tivgă de un copac; apoi plecă acasă. Cînd bătea vîntul, tigva se lovea de copac și făcea sgomotul unei secure care lovește într'un lemn; ear copii auzînd acest sgomot, dîceaū:

— Auzi cum tae tata lemne!

Așteptînd dîua jumătate și vîdînd că tatăl lor nu mai vine, se duseră la copac; dar vîdînd, că nu este acolo, începură să plîngă, căci se gîndiră că nu sciū drumul să se întorcă îndărăt acasă.

Atunci se întorseră la rîspîntiă, cum putură, și aci, vîdînd mălaiul risipit, se luară pe urma lui și ajunseră acasă.

Baba și unchiașul cu copii babi, mincaū la foc așimă; dar o parte din coji fiind arse, baba dîse:

— Unde sunt și copii tăi, unchiașe, să mî-nince aste cojițe?

— Iată-ne și noi, mamă, iată-ne și noi, strigară după coș copii, și apoi intrară în bordeiū și mîncară cojile.

Mai trecînd câte-va dîle, mătușa iar începu

a se certa cu unchiaşul, dicându-i că nu mai pôte trăi cu copii lui şi să-i ducă să-i pérđă în lume.

Unchiaşul plecă iar, şi iar făcu ca înteiū ; dar copii se întórseră şi d'astă dată.

A treia óră plecând unchiaşul cu copii, îi lăsă şi mai departe. Astă dată însă trecend pasări multe pe poteca pe unde trecuse ei, mâncară mălaiul, şi dînd şi o plóe, cenuşa se amestecă cu pămîntul şi nu mai găsiră drumul.

Umblară tótă ziua până séra. Apoi se urcară într'un copac stufos şi cu crăci multe, făcute ca un pat, de frică de fiare sêlbatice, şi dormiră acolo până diminéta.

Când se făcu ziua, se deteră jos din copac şi plecară iar prin pădure. Ast-fel umblând, li se făcu fóme. Ce era de făcut ? Căci ei nu avéu nimic de mîncare ! Băiatul tăia un băţ şi fata scóse câte-va fire din părul sêu cu care băiatul făcu un arc. Cu el vênă mai multe paseri şi, scăpărând, făcu un foc mare unde fripse vênatul şi mîncară.

Mai multe zile le petrecură prin pădure. Intr'o zi plecând iar la vînătóre, întîlni în drum o vulpe. Cum vêdu, trase din tolba o săgétă, o puse în arc şi voi să o omóre.

Dar vulpea îi dise :

— Nu mă săgeta băete, că'ți voiū da un puiū d'ăi mei care mult bine îți va face.

El o lăsă ; luă puiul și plecă înainte. Mai mergēnd întilni un lup. Iar voi să'l săgeteze ; dar lupul îimise și el că, dacă nu'l va omori, îi dă un puiū. Băiatul nu'l omori și luă și de la el un puiū.

Apoi mai mergind, se întilni cu un urs. Ursul îimise asemenea și, lăsându-l neîmpușcat, îi dăte și el un puiū.

Mai mergind înainte mult, cu cățeii după el, dăte de un palat mare și frumos în cât de strălucire îți lua ochii. Intrind înăuntru, la pōrtă, într'o chiliuță găsi un maldăr de chei. Era cheile de la tōte ușile palatului.

El deschise și intră în tōte casele ; dar când se duse în una, cea mai mare și mai bogată, cu ușa de oțel, aci găsi un smeū legat cu trei cercuri de fier. Cum îl vėdu smeul îimise :

— Tinere, tinere ! Dă'mi o doniță de apă că mult imi este sete !

Dar băiatul nu voi să-i dea și plecă îndărăt la soru-sa, și, luând'o, veniră în palat.

El dăte soru-si cheile și-i mise să intre în tōte casele, numai în aceia cu ușa de oțel să nu intre, că va fi rău de dīnsa ; și apoi plecă iară cu cei trei căini ai sei la vėnat.

Fata, după ce se duse frate-sėu, intră și vėdu

tóte casele, dar venind și înaintea ușei de oțel, își dîse :

— De ce óre frate-meu m'a oprit să intru în acéstă casă ? Dacă va fi vr'o taină, de ce frate-meu o ascunde de mine, care 'i sunt soră ? Ia să vedem ce este înăuntru !

Și ast-fel dîcînd, intră. Aci vîdu pe smeul care îi dîse :

— Fetîto, fetîto ! Dă'mi o doniță de apă că mult bine 'ți oiû face și eu.

Fata s'a dus și 'i a adus o doniță de apă și smeul bînd'o, îndată 'i a plesnit un cerc.

Și iară 'i-a dîs :

— Fetîto, fetîto ! Mai adu'mi una, că mult bine 'ți voiû face.

Fata s'a dus și 'i-a mai adus încă una, pe care bînd'o, a mai plesnit un cerc.

— Fetîto, fetîto ! mai adu'mi una, ca să es d'aici că mi s'a urât d'atâtia ani de dîle de când șed aici legat, și voiû face tot ce voești !

Fata îi mai aduse una, și când o bîu și pe aceia, o dată se desfăcu și al tteilea cerc ; și smeul vîdîndu-se slobod dîse fetei :

— Unde este frate-tîu ?

Fata 'i respunse :

— Nenea s'a dus la vînatóre.

— Eu voiû să omor pe frate-tîu, dîse smeul și să trăesci cu mine în acest palat frumos, de

cât să trăești cu vînatul. Voești tu acésta ? Dacă voești, spune-mi, că eu nu mai pot trăi fără tine de dragă ce-mi ești !

— Dar cum o să faci să-l omori, ȕise fata, căci el se duce cu căteii săi la vînătoare ?

— Când s'o duce altă dată, să-ȕi oprești căinii acasă, și eu mă voiȕ duce și-l voiȕ mânca.

Fata îi făgădui, și smeul intră iar în casa cu ușa de oțel.

— Viind băiatul de la vînătoare, soru-sa îl giugiuli mai mult ca în tot-d'a-una.

Apoi găti vînatul, mîncară și se culcară.

A doua ȕi de diminéȕă când băiatul voi să plece iar la vînătoare, soru-sa, îmbrăȕișindu-l, îi ȕise cu un glas de pisică :

— Frate ! tu petreci cu vînătoare ; iar eu stau singură în casă tótă ȕiua. De ce nu-mi lași și mie căinii să mă joc cu ei ?

Băiatul se înduioșă de rugăciunea sa și 'ȕi lăsă căteii. După ce a plecat el, smeul a eșit și a ȕis fetei să închidă căinii chiar în casa cu ușa de oțel, care se deschidea pe afară, și la ușa să pue un bolovan mare de piatră.

Apoi făcȕendu-se ast-fel, smeul plecă la băiat. Când vȕdu el de departe pe smeȕ venind ca un nor, bănui că soru-sa a intrat în casă și 'ȕi-a dat drumul, și se urcă într'un copac nalt.

Smeul cum sosi,mise băiatui să se dea jos ca să-l mănânce.

Dar băiatul îi aruncă căciula, și-i mise să mai ródă până va cânta un cântec de dorul părinților. Smeul luă căciula și începu să ródă; iar băiatul începu să strige ast-fel:

«U! N'aude!
«N'a vede!
«N'a greul pământului,
«Ușurelul câmpului,
«Că vă pere stăpânul.

Vulpea auzi acest strigăt și mise :

— Auzi ? ne strigă stăpânul.

— Tacî urechi de cârpă ! miseră cei doi.

Smeul isprăvi căciula și îi mise să se dea jos; dar băiatul îi mai aruncă o opincă și 'i mise să ródă până va mai cânta o dată cântecul, și strigând al doilea, auzi lupul și mise :

Adevărat că ne chiamă stăpânul !

Dar ursul îi response :

— Tacî urechi de ac !

Smeul isprăvind și opinca, îi mise iar să se dea jos; iar băiatul îi mai aruncă cea-l'altă opincă și-l mai rugă să-l lase măcar o dată să cânte. El începu să ródă și a doua opincă; iar băiatul mai strigă o dată.

Acum însă auzi și ursul și mise :

— Intr'adevăr, stăpânul nostru este în mare

primejdie, dar cum să eşim de aici, căci suntem închişi ?

Vulpeamise :

— Voi deschide eu !

Apoi se trânti cu spatele de uşă ; dar nu putu s'o deschidă. Făcu şi lupul asemenea ; însă când se trinti ursul, uşa cu piatra cu tot sări cât colo.

Când se vedură afară slobodî, lupulmise :

— Cum să mergem, ca vîntul, ori ca gîndul ?

Ca vîntul, mise ursul, că ca gîndul prea ne prăpădim.

Şi plecând, numai de cât fuseră la băiat.

Cum vedu smeul că vin câinii cu atîta furie se făcu un buşten. Iar băiatul mise câinilor se :

— Să-mî mâncaţi acest buşten, şi să-mî lăsaţi numai inima şi ficatî.

Aşa se şi făcu. Apoi plecând şi ajungînd acasă, în mirarea soru-si, băiatul făcu o frigare, puse inima şi ficatî în ea, le sără şi le dete ei să le frigă, dicînd că sunt ale vînatului din diua aceia.

După ce se fripseră binişor, băiatul luă frigarea şi, lovind pe soru-sa peste ochi, îi mise :

— Acêsta este pentru că ai dat drumul smeului şi ai voit să mă omóre. Mai veđi ?

— Mai veđ ca prin ciur.

Maî sărënd friptura și maî frigënd'o, a lovit-o iar peste ochi și'i-a ȑis:

— Maî veȑi?

— Maî vȑȑ ca prin sită.

Sărënd-o și frigënd-o pentru a treia óră, a maî lovit-o și a întreat-o iar:

— Maî veȑi?

— Nu maî vȑȑ.

Atuncî 'i-a pus nouă butóe fără fund și'i a ȑis că nu-i va veni vederi până nu va umple acele butóe cu lacrămi.

Iar el a plecat în lume.

BASMUL CU MINCIUNILE

Un țăran se dusesese la móră se macine grâu și porumb. El era însoțit de un băiat al său ca de vr'o 14 ani. Găsind móră prinsă, el se aședă cu fiul său lângă foc așteptând să'i vie și rindul lui. Așteptând ei, se făcu nópte. Morarul făcu o azimă și o puse în foc.

— Până să se cócă azima, ȕise morarul, să spue fie-care câte o minciună care să fie cređută. Acela care va spune-o, va fi cel d'ântéiū care va mânca din azimă.

Toți țăranii spuseră câte-o minciună, dar nu fură cređute. Morarul uitându-se la băiatul țăranului, s'adresă către dēnsul și'i ȕise să spue și el o minciună.

Tatăl băiatului, fiindu-i frică ca băiatul să nu spue ce-va rău d'acasă, îi ȕise :

— Ia lăsați pe băiatu în pace, că el nu scie ast-fel de secături.

— Ba sciū, răspunse băiatul. Ce ! eū nu sunt om ca d-vóstră ?

— Atunci spune și tu o minciună, dise morarul.

Băiatul începu ast-fel :

«Știți ce mi s'a întâmplat mie mai alaltă-eri rămâind acasă singur ?

«Jucându-mă pe bătătură, dând cu praștia, am lovit vaca cea bălțată. Mama venind din sat și vedându-mă mi-a dat vr'o două palme. Eă, începând a plinge, eșii pe pörtă afară și mă dusei pe malul gârlii care e pe marginea satului. Ajungând la mal, vedui o sëmânță de pepene plutind pe apă. Mă plecai și luând-o o infipsei cu degetul în pământ pe mal. Mai plimbându-mă eă puțin în sus și 'n jos, pe malul apei, ca s'ămi treacă necazul, când eram să plec, sãmânța mea de pepene răsărise și vrejul ei crescuse așa de mare în cât trecuse pe malul cel-l'alt al apei. Acolo în virful vrejului, vedui un pepene mare grozav. Mă desbrăcai și trecui la dënsul. Când mă apropiai de el, imi veni poftă să mănânc dintr'ënsul. Mă uitai jur împrejurul lui și vedui că e copt bine. Dar vrënd s'ă încerc și nevënd cu ce, mă dusei în târg și 'mă cumpărai un briceag. După ce cumpărai briceagul, venii iar la pepene, și, ședënd lângă dënsul, începu-ă să-ă fac dop, ca la o proprietate a mea ; căci eă sădisem sãmânța în pământ din care crescuse el. Dar întâmplare ciudată ! Briceagul cădu în

năuntru. Atunci intru și eu în pepene ca să 'l caut.

«Caută briceagul în sus, caută în jos, nu e nicaieri. Căutând mereu, mă întâlnești c'un erghelegiu care mă întreabă ce caut. Eu îi răspunsesi că caut briceagul meu.

— Ei! Eu caut de trei zile erghelea mea de cai, care am pierdut-o prin pepene, și nu am prăpădit așa rău meșul pepenelui!

«Apoi luându-mă de mână, îmi dă și el două palme și mă scoase din pepene.

«Eșind din pepene afară, plecai peste câmp necăjit, gândindu-mă că sămânța fusese a mea, prin urmare și pepenele al meu, și prin urmare cum a putut să mă dea afară un strein.

«Privind peste câmpii, vădui nisce țărani cari ara. Uitându-mă bine, vădui albina tati înjugată cu un bivoli la plug. Mă dusei și luai albina. Când mă uitai bine la dânsa, o vădui stricată la căpă de jug. Mergând mai înainte nițel, găsi o nucă mare. O spărsei în două și, după ce scosei miezul, oblojiu albina la ceafă. Când mă uitai mai pe urmă, ce se văd? Pe ceafa ei crescuse un nuc așa de mare în cât abia îi vedeam virful. El era plin de nuci, și cine trecea lua dintr'ênsul.

«Eu stând și uitându-mă la nuc, mă gândii că, dacă albina e a tati, și nucul e al meu, și luai o sburătură și asviriu în nuc ca să dărim câte-

va nuci. Dar sburătura nu se mai întorse, ci se făcu d'asupra nukului o poiană de nu se vedea marginile. Eū iar stătui și mă gîndiiū: Albina e a tati, nuca e a mea, prin urmare și moșia e tot a mea. Mă urcai dar sus. Acolo ce se ved? O mulțime de ómenī carī seceraū. Cum mă vedură, îndată mă și rugară să le ajut. Eū le cerui dijma, ca după pămîntul meu. Eī mă duseră s'ē mī o dea. Pe cînd umblam pe cîmpie, vedui un epure cu o ólă legată de códă fugind așa de tare, în cât culcă tot grăul la pămînt într'o clipă, și lăsă pe ómenī fără nici un bob de grău. Atunci mă apucaii și eū și dijmuii pe acela care era strîns. Apoi luādu'mī dijma, mă dusei acasă și, luānd pe tata, venii cu el aici la móră.

Morarul fusese mulțumit și 'i dete lui azima ca s'o fringă și se 'și ia partea. Apoi venindu-lrîndul măcinară și se întórseră acasă.

ION BUZDUGAN

A fost odată ca nici o dată, când se cocea oule în gheață și nóptea se făcea de dimtneță. Atunci era o mătușe și un unchiaș. Ei, către bătrânețe, făcură un copil pe care 'l botezară Ion; dar fiindcă erau săraci lipsiți și n'aveau cu ce să trăescă, și cu ce să 'și crească copilul, unchiașul se băgă vacar la sat și pădea vacile ómenilor.

Ducându-se el vr'o două, trei luni cu vacile pe câmp, găsesce într'o pădure o comóră.

Cum vădu el cazanul cu galbeni, se duse în sat cu vacile pe la stăpâniilor lor, și, dându-le îndărăt, le ȑise :

— Na-vă vacile îndărăt, creștini buni, că prea sunt rele și nu pociu să le mai pădesc. Astă-ȑi le-am scos de două-deci de ori din grânele ómenilor.

Apoi dând vacile în primirea fie-căruia, ș'a primit lăfa și s'a întors a casă; ér cu baniȑ din lăfa sa ș'a cumpărat un măgar și o pereche de dăsaȑi, și s'a dus cu ei în pădure la comóră.

El umplu dăşagiî îndată şi apoi porni a casă. Pe drum întâlnind mai mulţi din ţerani cărora le pădise vacile, ei îi diseră :

— Mai bine e, moşule, să cari pământ cu măgarul de cât să păzesci vacile ?

— De, tată, . . . răspuse unchiaşul . . . mai bine ; că'mi lipsesc spărturile de la casă cu el ! Dacă a-şi fi rămas cu vacile, n'ar fi avut cine să mi le lipescă, că baba este mai bătrână şi mai neputincioasă de cât mine, şi de iarnă am fi degerat de frig.

Duse apoi baniî acasă, şi pe urmă se mai duse şi mai cără încă de vre-o două ori cu dăşagiî şi, ducându-i şi pe aceia, îi puse în lacră.

Fiind-că fiul său se făcuse mare şi avea cu ce să trăiască, tată-său îi dîse :

— Acum, tată, ai bani destui n'ai de cât să şedî pe saltea şi să porunceşti. Carte ai învăţat destulă cât să scrii şi să citeşti, nu'ţi trebuie mai multă că n'o să te faci popă.

— Nu vreaû, tată, dîse băiatul ; eu vreaû să-mi dai ce-va ca să alerg totă ziua, dar nóptea să mă odihnesc.

— Dacă o dată ai bani, ce trebuie să mai alergi şi să mai munceşti ?

— Nu, nu, aşa vreaû eu, să alerg totă ziua şi nóptea să mă odihnesc.

— Bine, dîse tată-său, o să 'ţi iaû o prăvălie.

— Aș! o prăvălie! să șed totă ziua pe scaun, o veni mușterii n'o veni!

— Să-ți iaă, dar, capre că numai alea te fac să alergi totă ziua, dar această alergătură te va prăpădi!

— Ia-mi atunci capre, că eu mă mulțumesc cu atâta!

În sfârșit îi cumpără capre, și băiatul se duse cu ele să le pască.

Trecând ele printr'o pădure, la marginea ei vădu un pâriu limpede ca cristalul; ér în el se scăldaă trei deite.

Ion se duse și luă hainele celei mai mari și începu să fugă cu ele, lăsând și capre și tot.

Deița vedând acésta, începu să strige:

— Ióne! Ióne! Ia uităte la mine de veđi ce frumósă sunt! ce fugi așa de mine, care te iubesc?

Atunci Ion stătu și așteptă până veni deița la dânsul.

Dar ea, apropiindu-se de el, îi trase o palmă și îi luă hainele din mână. Vedând el acésta, s'a întors supărat la tată-său și-i a spus ce i s'a întâmplat.

— Prostule, 'i- ăis tată-său! la ce te-ai uitat îndărăt? Când îi mai lua altă dată hainele vre unei deite, se nu mai ascultă ce ți ăice ea și se vii la mine în dată.

El îi făgădui că altă dată va face așa cum i-a ăis tată-său.

Când se duse ér cu caprele, dete ér peste de-
ițe scăldându-se, și ér luă hainele deitei celei mi-
dlocii și începu să fugă; dar deita îi dise și ea :

— Ióne! Ióne! făt frumos! uiete îndărăt la mi-
ne că eú te iubesc în cât te voiú lua de bărbat
și ne vom cununa amândouî.

Ion auđind acestea se înșelă ér, și ér se în-
tórse îndărăt. Deita atunci îi trase două palme
și îi luă hainele îndărăt. El plecă ér necăjit a-
casă și spuse tată-seú ceea ce i se întêmplase.

— Păi bine, mă prostule, îi dise tată-seú, nu
ți'am mai spus să nu ascultî ce'ți va dice de-
ițele și să nu te mai uiți îndărăt?

— Bine, tată! d'acum înainte dacă oiú mai fa-
ce așa să-mî dici ce vreî.

— Dute cu caprele ér, dise tată-seú, și să'mî
vii orî cu hainele orî cu deita.

Ion plecând ér cu caprele unde se scălda
deitele, luă hainele celei mai mici și începu a-
fugi cu ele; ér deita începu să strige :

— Ióne, Ióne, fêt-frumos, vin'o să te sêrut că
tu ești acela ce iubesc mai mult în lumea asta.

— Ce gindești, dise Ion, că o să mă înșeli și
tu ca cele l'alte? Nu mai sunt eú prost acum.

Și o luă d'a fuga până acasă, fără a se mai
uita îndărăt.

Ajungênd acasă dise tată-seú:

— Uită-te, tată, la haine, ce frumoase sunt! Le-am luat; acum te las pe tine să faci ce-î vrea, numai să o iaă de nevastă.

Atunci tată-seu le ascunse într'o lacră, așteptându-se vie ȕeiă dupe ele.

Într'o ȕi tatăl băiatului ducându-se în podul grajdului găsi pe ȕeiă învelită într'un cearșeaf. El îi ȕise că, dacă voește să-î dea hainele, i le dă cu condiție să ia pe fiul seu de bărbat.

ȕeiă priimi, căci tótă puterea sea îi sta în haine, și fără ele nu putea să sbóre.

Atunci Ion de bucurie chiemă pe toți megiașii la nuntă și se făcu o nuntă împărătescă. Er pe ȕeiă o îmbracă cu niște haine făcute de el numai de aur.

Toți începură să jóce fel de fel de jocuri; dar când începu ȕeiă, juca așa de frumos, în cât nu atingea de pământ; ér cele-l'alte femeî se minunaă de ușurința și mlădierea ei.

— Nu vă mirați, ȕise ȕeiă, de jocul care 'lă joc acum; nu este nimic; voiă juca și mai frumos, când îmi va da hainele mele socrul meu.

Atunci tóte femeile începură să se róge de bētrân ca să-î dea hainele, și abia îl înduplecară; când se îmbracă însă ȕeiă cu hainele și începu să jóce, puțin câte puțin se înălță până când ajunse la tavan, și când era aprópe să sbóre, ȕise lui Ion:

— Ióne, Ióne! Tu m'ai făcut se viú dupe tine, acum se viú și tu dupe mine în cetatea din aer, dacă mă vei putea găsi.

Și sbură în mirarea mulțimei.

Ce se facă, bietul băiat, în urma acestei întâmplări? Iși luă arcul și săgețile, și, plecând prin pădure, găsi un copac foarte înalt și mare și se pune sub umbra lui. D'asupra copacului era puii împărătesei păsărilor. Ei cum îl vedură îi diseră:

— Ióne, Ióne! Cu cât ești tu de vitez, dar smeul care vine la noi cu douăzeci și patru de aripi te va omorâ când te-o vedea aicea.

Ion însă le dîse :

— Uși! paseri fără de minte, că nu știți ce vorbiți; lasă se vie douăzeci de smeî că nu'mi este frică.

Dupe un cés însă se auzi că vine smeul cu douăzeci și patru de aripi, care numai când sbura se cutremura pământul. Cum veni, voi se ia un puî; dar Ion îi dîse :

— Lasă puiul, că slobođ săgeta în tina și te fac praf.

D'o-cam-dată smeul lăsă puiul, dar ér îl luă în gură. Atunci Ion trase arcul se dea în smeû, dicându-i :

— Lasă puiul că daû în tine numai de cât.

— Ear smeul îi rîspunse :

— Nu las puiul, că nu'mi e frică de tine.

Atunci trase cu săgéta și smeul cădu mort jos.
Apoi îl făcu cu paloșul bucăți.

Vedënd puii acésta, îi ڑiseră:

— Ióne, Ióne! vin'o sê te pitim aicea la noi,
că daca va veni muma nóstră te va inghiți de
bucurie că ai omorit smeul.

— Ce spuneți voi că mă inghite? Dar îi trag
și ei o săgéta cum va veni.

Ear puii îi ڑiseră:

— Dar nu scii, Ióne, că pomul sub care te
umbrești tu este al ei, și ea este împărătésa pa-
serilor?

— Ei bine, dar unde voiți sê mă pitulați voi?

— Urcă-te la noi sus.

Urcându-se el sus, l'a pus unul subt aripă.

Viind împărătésa păserilor la pui, îi întrebă că
ce miróse așa a carne de om, dar puii îi ڑi-
seră:

— Uitete jos și vei vedea de ce miróse a car-
ne de om.

Când se uită muma lor in jos și vedu smeul
făcut bucăți, ڑise:

— Cine mi-a făcut mie acest bine?

— Nu-ți spunem, că daca ți-om spune îl in-
ghiti, ڑiseră puii.

— Nu-l înghit, dacă 'mi a făcut așa bine ma-
re!

— Iacă-l aci, ځise un puiŭ; l'am pitit subt aripa mea.

Ridicând puiul aripa și muma lor vędęnd pe Ion, îl înghiți; ér puii începură să se róge de muma lor, ځicęnd:

— Scóte-l afară, mamă, că el ne-aŭ făcut un mare bine.

Și așa paserea l'a scos afară mai vitęd după cum a fost, și i-a ځis:

— Ce bine sę'ți fac eŭ ție în schimbul ace-luia care'mi-aŭ făcut tu? Vrei sę'ți daŭ como-ri, sę te fac împęrat? ce vrei?

— Nu voiŭ sę'mi dai nimic. Voiŭ numai sę'mi spuı unde este cetatea din aer că-mi a fugit nevasta acolo.

— Nu știŭ eŭ unde este, dar sę chiem pase-ri-le că ele póte sę știe:

Apoi sună cu cornul odată și veniră tóte pă-sęri-le de peste tot pământul. Er împęrătęsa lor le întrebă dacă știŭ unde este cetatea din aer unde staŭ trei ځeite; tóte răspuseră că nu sciŭ. Intre pasęri însę era un pițigoii care, la între-bare, răspunse:

— Slăvită împęrtęsă, eŭ sciŭ. Când ai trim-bițat, eŭ tocmai mancam niște fărămituri de la masa lor.

— Bine, ځise împęrătęsa. Dute cu Ion acolo. Plecând, aŭ mers ca la o jumătate de ځi și

de o dată, auzind un sgomot foarte mare într-o parte de loc în niște case, ei s'aũ dus acolo și aũ vȃdut cȃ era o sumȃ foarte mare de smeĩ ce se certaũ pe trei lucruri. Ion ȃlise piȃgoiului.

— Seȃĩ aci, cȃ eũ mȃ duc la ei.

Și plecȃ acolo. Cȃnd intrȃ în casȃ, vȃdu un bici foarte mare în care sta puterea smeilor, și il luȃ.

Asigurat de puterea sea, Ion întrebȃ pe smeĩ de ce fac ei așȃ gȃlȃgie. Ei îi respunserȃ cȃ se cert pe o corȃnȃ, pe o batistȃ și pe o pereche de papuci.

— Și la ce sunt bune acestea? întrebȃ Ion.

Ear smeĩi respunserȃ:

— Cu corȃna cȃnd o puĩ în cap nu te mai vȃdĩ, cu batista cȃnd o legĩ de mȃna drȃptȃ sborĩ, și cu papuci cȃnd îi încalȃĩ trecĩ orĩ ce apȃ ca pe uscat!

— Dacă le voiũ lua eũ, ȃlise Ion, n'o sȃ mai aveĩ pentru ce vȃ certa.

Și de odatȃ se înfȃșurȃ cu batista la mȃna drȃptȃ, își puse corȃna și papuci, luȃ pe piȃgoĩ, sburȃ în aer și se opri tocmai în palatul ȃeiȃelor.

Ele se pregȃtȃu sȃ șȃdȃ la masȃ, cȃnd el intrȃ în casȃ fȃrȃ sȃ fie vȃdut.

Apoi tocmai cȃnd șȃduserȃ tȃte ȃeiȃele la

masă și mâncau, el își ridică puțin coróna și
dise nevestei sale :

— Dar pentru mine nu pui un tacâm la masă
ca să mănânc și eu?

Deița vedândul sări de gâtul său și îi dise:

— Dar cum ai venit până aici?

El îi spuse; ér ea îi dise:

— De vrme ce ai putu să vii pênă aici, apoi
voi merge cu tine pe tărîmul cel-alt să trăim
împreună.

Și dupe masă au și plecat pe pământ la casa
bătrânului.

Aci 'și-au făcut un palat frumos, de strălucea
ca sórele, în care au trăit fericiți și trăesc și a-
cum.

UNUL PATE PENTRU TOTI

A fost o dată ca nici o dată, pe când se potcovea puricele cu 99 oca de fer la un picior și tot îi rămânea călcâiul gol, se suia în slava cerului și se lăsa pe frunza teiului.

A fost o dată o oie care avea trei fete (oițe). Ea se ducea tot-d'auna la érbă și lăsa pe fetele ei la bordeiū, și apoi, când se întorcea, apropiindu-se de ușa bordeiului, dicea :

— Deschideți, maică, ușile, că vine maica cu țîțile pline de lapte, date după spate, cu frunza 'n buză și cu érba 'n barbă.

Fetele deschidéu ușa și ea intra și le dădea să sugă.

Apoi diminéța, când pleca la érbă, le dicea să nu deschidă ușa la nimeni pênă nu le va arêta códa pe crăpătura ușei.

O dată un urs, voind ca să le mănânce, veni la dênsele și le țise.

— Deschideți, maică, ușile, că vine mama cu țîțile pline de lapte date după spate, cu frunza

'n buză, cu iarba 'n barbă.

Inse ele nu deschiseră uşa ci îi diseră :

— Arată cода pe crăpătură, ca să vedem dacă eşti mama.

El arătând cода, fetele îi diseră :

— Fugi de aici că nu eşti mama, ci eşti ursul care ai venit să ne mănânci.

Şi ast-fel ursul nu putu să le mănânce.

După aceia venind lupul, asemenea n'a putut sa le mănânce. In fine, veni vulpea şi, apropiindu-se de uşe, le duse :

— Deschideţi, maică, uşile, că vine maica cu țițele pline de lapte, date după spate, cu frunza 'n buză, cu iarba 'n barbă.

Iar fetele răspunseră iarăşi :

— Aratăţi cода pe crăpătura uşii, ca să vedem dacă eşti mama.

Vulpea arătând cода, ele crederă că este mama lor, şi deschidându-i uşa ea chemă pe lup şi pe urs, mâncară fetele şi mațele le puseră 'nşirate între zăbrelele ferestrii; iar căpăţânele le puse lângă fereastră.

Atunci muma lor viind şi de departe vedând mațelele şi capetele la fereastră, duse rîdînd :

— Uite, fetele mele au tors şi au pus torsul la ferestă, şi rîd fiind-că mă ved pe mine.

După acea apropiindu-se, şi vedînd fetele mincate, a început să plângă şi să-şi rapă părul, şi

îndată plecă după urs.

Căutând așa în toate părțile pe urs, dete peste vulpe și o întrebă:

— Ai vădut, fetele mele:

Ea răspunse că nu le-a vădut. Apoi mergân mai 'nainte dete peste lup, pe care, întrebându-l de fetele ei, el răspunse că nu le-a vădut. În sfârșit mergând mai 'nainte și dând peste urs, îl întrebă dacă a vădut pe fetele sale; el îi răspunse că le-a vădut și le-a mâncat, și să tacă din gură că o mănâcă și pe ea; dar ea îi răspunse:

— Ursule, nu te supăra și vin'o joî la noi ca să mănânci plăcinte moi.

Atunci ursul îi răspunse:

— *Oi veni, oi veni.*

După aceia ducându-se pe la lup și pe la vulpe, le dîse asemenea ca să vie, și lupul cu vulpea răspunseră că vor veni. Ea ducându-se acasă, făcu trei gropi adânci, dintre care două cu trei care de lemne, iar cea de a treia cu nouă care de lemne; și după ce veniră *vulpea, lupul și ursul*, óea pofți pe urs să șeadă pe scaunul cel de cêră care era d'asupra gropei celei arse cu 9 care pline de lemne, iară pe lup și pe vulpe îi puse pe scaunele de lemu care erau pe cele-l-alte două gropi. După aceia topindu-se scaunul cel de ciară, ursul cădu în grópă, și începând să arđă, începu a striga:

— Oaie! ôie! scôte-mă din gr'pă că'ți voiă da pe fetele tale.

Inse ea îi dîse:

— Nu! cum 'ma-ai mîncat tu fetele, așa să te arđ și eă pe tine; cum 'm-ai ars tu inima mea așa 'ți-o arđ și eă pe a ta.

Ear lupul și vulpea fugiră.

SFANTA-VINERI

A fost o dată un unchiași și o mătușă. Unchiașul avea o fată de la nevasta din tîiū și mătușia o fată de la unchiașul din tîiū; căci amîndoi mai fuseseră căsătoriți câte o dată. Fata unchiașului era atît de bună și de harnică, și atît de frumósă, în cât tótă lumea se mira de ea. Iar fata babei era atît de rea și de leneșe, și atît de urâtă în cât tótă lumea o ura.

Mătușia era tot-d'a-una necăjită: de ce fata unchiașului să fie așa de frumósă și iubită de tótă lumea. Ea nu putea s'o vadă și o certa în tóte ȓilele, ca dóră se va desnădăjdui și va lua lumea în cap; dar vȓlȓnd că ea răbda cu liniște tóte ocările și tóte certele sale, se necăji și mai mult și ȓise într'o ȓi unchiașului:

— Unchiași! fata ta e o desmetică, o nevoieasă, o neascultătóre. Eū nu mai pot să o mai sufer prin casă. Orī o duci unde oi vedea cu ochii, orī, de unde nu, pâine și sare pe un taler cu tine nu mai măcânc.

Se gândi unchiușul, se cibzui; dar, știind cine e mătușea, chemă pe fata sa și-i dîse :

— Fata mea ! Tu acum te-ai făcut mare. Ești înțeleaptă și harnică : poți să-ți câștigi singură hrana. Dute, dar, unde te o învață Dumnezeu; căci alt-fel, eu nu mai pot trăi în casă cu muma ta cea vitregă.

Fata la aceste cuvinte începu să plângă, și, cu inima sfîrșită, după ce-și luă lucrurile sale și puține merinde, și după ce îmbrăcișă pe bîtrînul său tată, plecă. Se duse, se duse până ajunse înaintea unei fântăne. Iar fântăna cum o vădu îi dîse :

— Fată mare și frumoasă ! ce treci așa de iute, fără să mă bagi în sémă ? Vin'o de mă curăță de noroi și mă slujește că la întorcere îți voi da și eu apă rece să bei.

Fata se opri, o curăți de noroi, oslei, o dresă pe unde era stricată și plecă înainte. Merse înainte, până ajunse într'un crîng. Aci un ogar se tot uita la un picior. Cum o vădu îi dîse :

— Fată mare și frumoasă ! ce treci așa de iute, fără să mă bagi în sémă ! Vin'o de-mi scôte un ghimpe ce 'mi-a dat în picior, că la întorcere îți voi da epure fript.

Fata se opri, scose ghimpele din piciorul ogarului, îi astupă rana cu clei din urechiă și o legă cu o cîrpă ruptă dintr'o haină d'ale ei,

apoi plecă naite. Merse mai nainte, până ajunse în fața unui cuptor. Cum o vădu cuptorul îi dîse:

— Fată mare și frumósă! ce treci așa de iute fără să mă bagi în sémă! Vin'o de mă lipește, mă curăță și imi dă foc, că la întórcere îți voiú da și eú pâine caldă.

Fata se opri, lipi cuptorul, îl curăți, e foc și plecă înainte. Merse, merseși mai departe până dete de un păr. Iar pěrul cum o vădu îi dîse:

— Fată mare și frumósă! ce treci așa iute, fără măcar a te uita la mine! Vin'o de mă curăță de frunđe și de *pisica popi* (un fel de omiđi). că la întórcere îți voiú da pere cópte.

— Fata se opri, curăță pěrul de omiđi și de frunze și apoi plecă înainte. Merse, merse și mai departe, până ajunse înaintea unei vițe. Iar vița cum o vădu îi dîse:

— Fată mare și frumósă! ce treci așa iute, fără a te uita la mine! Vin'o de mă curăță, de mă plivește și-mi rupe tóte frunđeale uscate, că la întórcere îți voiú da struguri în.

Fata se opri, plivi via, o curăți i ramuri uscate, apoi plecă înainte. Se duse, se duse până aprópe de inserat, și ajunse într'o pădure întunecósă, la pórtă unui palat. Aci i se făcu frică se mai mérgă nainte și se gándi să

să ceară găsduire la acel palat. Se duse, dar, la porța palatului și bătu de trei ori. În acest palat ședea sânta Vineri! Cum auzi că bate cine-va la porță, sânta Vineri veni și întrebă cine bate.

— Călătore, răspunse fata!

— Dacă ești femeia bună, îimise sânta Vineri deschidând porța, intră; iar dacă ești femeia rea, nu intra, că am o cățelușe cu dinții de fer și cu măselile de oțel care te va face miș de fărâme.

— Sunt o fată sêracă gonită din casa părintescă de mumă-mea cea vitregă.

— Atunci trebuie să fii bună, intră.

Fata intră, și sfânta Vineri o întrebă dacă voește să se bage la dênșă. Iar fata primi cu mulțumire. De cu sêră sfânta îi arată locul unde trebuie să șeadă și apoi o învêță ce trebuie să facă adoua di.

— Se faci, îimise ea, tărițe, nici fierbinți nici reci, și apoi se strigi tôte paserile mele astfel:

«Pui mamiș ș'ăi mătușii!

«Alergați de unde sunteți,

«Ca se vê dea mama demăncare,

«Alergați în fuga mare.

«O se vie o muțime de lighionî, dar se nu te sperii, că nu-ți fac nimic.»

Adoua ȝi de diminéță sânta Vineri s'a dus la biserică. Iar fata a făcut tărățele cum i-a ȝis sânta și apoi a început se strige:

«Puii mamii ș'ăi mătușii!
 «Alergați de unde sunteți,
 «Ca se vă dea mama demăncare,
 «Alergați în fuga mare».

De o dată, din toate părțile începură se vie șerpă, brósce, șopârle, gușteri, nevăstuici, balauri sburători și nesburători, și o mulțime nenumărată de lighioni. Fata le dete la toate demăncare, apoi se retraseră toate prin cuiburile lor.

Când se întorse sânta Vineri și cercetă pe lighioni dacă au fost mulțumite, toate într'o glăsuire răspunseră că au fost prea mulțumite și nici nu le-a îngrijit vre o slujnică din câte a avut până în acea ȝi cum le-a îngrijit fata care o avea acum.

Fata a urmat slujba ei ast-fel mai multe luni de ȝile, fără se dea privilegiu nici lighionilor să se plângă de ea, nici santei Vineri să se nemulțumescă.

Intr'o ȝi sânta Vineri o chiamă se-î caute în cap. Pe când îi caută, o lăcrămă fierbinte cădu din ochii fetei.

— De ce plângi, fată? — o întrebă sânta? —
 Ori 'ți e dor d'acasă?

— 'Mi e dor, maică, răspunse fata, că nu știu

ce o fi făcând bătrânul meu tată.

— Dacă este așa, ȕise sânta Vineri, dute în chelarul meu și alegeți d'acolo o ladă care o fi mai urâtă; ia-o și dute cu ea acasă, dar să n'o deschidă până acolo.

Fata se duse în chelar, luă o ladă care era mai urâtă și plecă acasă. În drum trecu pe lângă vița ce o curățise. Vița cum o vedu o opri și îi dete struguri și vin. Mai merse nainte și dete de pěr; ér pěrul o opri și îi dete niște pere așa de gustose încât nu te puteai sătura mândându-le. Mai nainte întâlni cuptorul care-i dete pâine caldă; apoi ogarul care-i dete epure fript și apoi fântâna care-i dete apă rece.

În sfârșit, ajunse și acasă. Unchiașul cum o vedu de departe alergă înaintea ei plângând de bucurie și o îmbrăcișă. Amândoi remaseră îmbrăcișai și plângând. Apoi intrară în casă și fata deschise lada.

Ce mare minune! În ladă erau tôte lucrurile trebuincioșe pentru o mirésă, cusute numai cu fir de cel mai bun și tôte de borangic și de arnici. Era cele mai frumoșe era o rochiă cu luna în spate și sórele în piept, o brățară cu totul și cu totul de aur, și 6 șiruri de mărğăritar.

Mătușea vedând aceste bogății, s'a amărât fórte. Apoi a întrebat pe fată cum a făcut del-ea câștigat; ér fata i-a spus tóta șiretenia. Atunci mă-

tuşa a chemat şi ea pe fie-sa şi-î a dis se se ducă şi ea ca să vie cu ast-fel de bogăţii. Fata mătuşei a început se plîngă; dar mătuşia a bătut-o şi a gonitu-o, dicîndu-i se nu se întorcă în casa ei fără acele lucruri.

Vedînd fata mătuşei că nu este nici o nădejde de scăpare, a plecat şi ea. S'a dus pe drum înainte până a dat de o fântână. Er fântâna i-a dis:

— Fată mare! fată mare! Ce treci aşa iute, fără se mă bagi în sémă? Vin'o de mă curăţă de noroi şi mă sleşte că la întorcere îţi voi da apă rece se beî.

— Ba puneţi pofta 'n cui, răspunse fata, că nu-mi umplu eû mâinile ce'mi le-a spălat mama.

Maî merse înainte şi întelni şi ea un ogar, un cuptor, un pîr şi o viţă, care toţi o rugară se-î cureţe şi se scóţă ghimpele; dar ea la toţi l răspunse că nu-şi mânjeşte mâinele pe care ile-a spălat mă-sa. Maî mergînd înainte, ajunse în aceeaşi pădure în care era palatul santei Vineri. Fiind că inoptase, şi fiindu-î frică, se otârî se céră şi ea găzduire la locuitorii acestui palat. Bătu, dar, în pórtă de trei orî. Cum auđi sânta Vineri că bate cine-va la pórtă, veni şi întrebă: cine bate?

— O călătóre, îi răspunse fata mătuşei.

— Dacă eşti femeia bună, îi dise sânta Vineri,

deschidând porta, intră; ér de ești femeia rea, nu intra, că am o cățelușe cu dinții de fier și cu măselele de oțel care te va face miî de fă-râme.

— Sunt o fată gonită de mumă-mea, și am plecat să-mi găsesc un loc, răspunse fata.

— Intră, dar, la mine, ȑise sânta Vineri.

— Intru; dar cu legătură se-mi dai o rochia cu luna în spate și sórele în piept, o brățară cu totul și cu totul de aur și șése șiruri de mărgăritare.

— Dacă imi vei face slujbă bine și voi fi mulțumită, îți dau și aceia ce ceri și alte lucruri mai multe.

Fata făgădui că va face tot s'o mulțumescă. Sânta Vineri îi spuse de cu séră că a doua ȑi de diminéță se facă tărâte, nici prea reci prea nici ferbinți, și se chiáme tóte lighiónele se le dea se mănănce, strigându-le ast-fel:

„Puiî mamiî ș'ai mătușei!

„Alergați de unde sunteți,

„Ca se ve dea mama demâncare,

„Alergați în fuga mare.

A doua ȑi de diminéță sânta Vineri s'a dus la biserică. Ear fata a făcut tărâtele și apoi a început să strige:

„Puii mamiî ş'ăi mătuşii !

„Alergaţi de unde sunteţi,

„Ca să vă dea mama demâncare,

„Alergaţi în fuga mare.

De o dată din toate părţile au început să vie aceleaşi lighioane ce veniseră la fata unchişului. Dar cum le dete tărăţele, ele erau aşa de ferbinţi că îndată ce mâncară cele cari veniră întâiu se opăriră şi muriră pe dată, ér cele l'alte, vedënd acésta, fugiră prin găurile lor.

Cum veni sânta Vineri de la biserică, toate lighioanele ce mai rămăseseră alergară înaintea ei şi îi spuseră ceia ce s'a întâmplat. Ear sânta Vineri, supărându-se foarte mult, a chemat pe fată, şi, dupe ce i-a spus că nu face pentru dânsa, 'i adis se mérgă în chelar şi se ia o ladă care va fi mai frumoasă, dar se n'o deschidă până a-casă.

Fata mătuşei s'a dus în chelar, a ales o ladă care i-a plăcut mai mult, a luat-o şi a plecat cu dânsa acasă. Pe drum vedënd nisce struguri frumoşi pe viţa ce o rugase s'o cureţe, a voit să culégă câţiva, dar strugurii s'au făcut îndată aguridă, în cât n'a mai putut se-i mănânce. Mai mergând, a dat de pěr, şi voind se ia pere, părul a înţepat-o şi n'a putut se ia nici una. Apoi a voit se ia pâine de la cuptor, dar cuptorul a arsu-o; voind se ia epure de la ogar, ogarul a muşcat-o. Ajungëndu-o,

în sfârșit, setea, a voit se bea puțină apă de la fântâna sciută; dar ea a început să curgă, în loc noroi.

Făcându-i-se și fîome și sete grozavă, și creșdënd că pôte să găsescă în ladă ce-va demîncare și băutură, a deschis lada. Dar cătũ ȳ-a fost de mare spaîma cînd în locul celor ce căuta și celor ce se aștepta se găsescă, vede o mulțime de lighioni cari se reped asupra ei și cari o mîncă, ȳicîndu-ȳ :

— Cum tu ai omorit pe frațîi noștri, așa te omorîm și noi pe tine.

Pe cînd pe fata mătusei o mîncău șerpîi și nevăstuicele aprôpe de sat, tot în acea ȳi și în acel locs fata unchiașului se cununa cu unul din cei mai frumoși flăcăi din sat la biserică. Nuntă a fost din cele mai frumoșe. Numai mătusea era tristă că nu era si fata ei acolo.

Fata unchiașului trăește și adî în acel sa. Dacă nu mă credeți, duceți-vă acolo de vedeți!

BALAUURUL CU 12 CAPETE

I
A fost o dată ca nici o dată.

A fost un împărat și o împărătesă cari, singurul lucru ce aveau de la Dumnezeu, era un băiat ca de vr'o 15 ani. Din copilărie băiatul se obicinuise a trage cu arcul și a umbla călare. Intr'o zi trăgând el cu arcul, una din săgeți seduse așa de departe în cât nu se mai vedu. Atunci băiatul se duse la tată-seu, îi ceru bani și calul său cel mai bun ca să se ducă se-și caute săgeța. Tată-seu îi dăde bani și calul cel mai bun din grajd; și băiatul, încălecând, plecă.

Se duse, se duse, cale lungă să-l ajungă; și când s'orele era la chindii, el ajunsese într'un câmp plin numai de flori. Aci opri calul și începu să se uite peste câmpie. În mijlocul câmpiei vedu cu mirare săgeța sea înfiptă în pământ. Alergă îndată acolo, descălică, și cînd scose săgeța eși și o mulțime de pământ cu ea făcându-se o grăpă mare. El se coborî în acea grăpă și acolo găsi

un bou, și pe spinarea boului găsi un paloș și o scrisore care dicea că „cine va lua boul, să-i dea pe fiă care ți se mănânce câte trei banițe de grâu și câte o vadră de vin să bea; și dacă va urma așa, boul acela va învia pe omul care îl va lua, ori de câte ori va muri. Ear despre paloș dicea că pôte cu el să împietrască ori-ce lucru.

Băiatul luă boul și paloșul și plecă înainte, merse, merse și mai nainte, până ajunse într'un oraș. Acolo trase la o babă bătrână și ceru să-i dea să mănânce, lui și boului, și să-i dea și puțină apă lui³ de bēut, ér boului o vadră de vin. Baba îi dete demâncare, și lui și boului, precum și vadra de vin boului; ér cât despre apă, îi spuse că în acel oraș este numai un puț, care este pădit de un balaur, și că fie care, dacă vrea se ia apă, trebuie se dea balaurului câte o fată ca să o mănânce. Îi mai spuse, că chiar a doua ți era rândul împăratului ca să dea pe fiică-sa pentru care bătuse pristav că acelui care va omori pe balaur și va scăpa fata îi va da bogății nenumărate și pe fiisa de nevestă.

Băiatul auzind acestea, di-se babei că adoua ți se-i dea lui donițele ca să se ducă să-i aducă apă de la puț, fără să dea nimic balaurului. Baba făgădui că i le va da, ér băiatul se culcă liniștit.

A doua zi de dimineață, cum se scula băiatul își luă paloșul și arcul, ceru donițele babei și plecă la puț, unde găsi și pe fata împăratului așteptând ca să vie balaurul s'o mănânce. Dar băiatul nu așteptă nici de cum, ci se apropia de fată în data ce ajunse, spunându-i că vrea s'o scape din gura balaurului, cu învoire să-l lase se-și puie capul în pîlă ei și, de va dormi, să 'l scôle numai atunci când balaurul va scôte capul din puț.

Fata primi cu bucurie ce-i ceru băiatul. El își puse capul în pîlă-i și adormi. Ear când eși balaurul din puț, fata, de frică, nu îndrăzni să-l scôle, ci începu să plîngă cu lacrimi, ast-fel că o lacrămă pică pe obrazul băiatului. Acésta lacrămă a fost atât de ferbinte în cât, ardându-l, de o dată a sărit în sus și a vîdut pe balaur în fața lui. Atunci el ș'a scos arcul și s'a pus în dreptul fetei.

Balaurul, vîdînd acésta, a ȑis băiatului :

— Dă-te la o parte să-mi iaū darul.

Ear băiatul nu voi ci își întinse arcul.

Atunci balaurul întinse un cap să-l mănânce, ér băiatul trase o săgétă și 'l reteză. Balaurul începu a se svîrcoli, apoi mai întinse și capul al doilea ; dar băiatul îi reteză și pe acela. Atunci începu o luptă grozavă între băiat și balaur. Băiatul nu avea altă apărare de cât voini-

cia sea și arcul cu săgețele ; ér balaurul cele două-spre-dece capete și otrava ce arunca mereu din gură.

Se luptară și de vară până séra ; când rămăsese însă sórele d'o suliță, băiatul nu mai avea nici o săgétă, arcul se rupsesese și el abia se mai ținea pe picióre ; ér balaurul mai avea numai un cap. Ceru o șuviță de păr fetei, care era mai mult mórtă de cât via, de frică, și își dresese arcul. Apoi începu lupta cu balaurul, și de astă dată îi reteză și cel din urmă cap ; însă cu această din urmă biruință cădu și băiatul jos, mai mult mort, așa era leșinat de ostenélă.

Pe când băiatul și fata erau leșinați pe marginea puțului, tocmai atunci veni un țigan de la curtea împărătéscă ca se ia apă ; dar vedënd balaurul mort se duse la fată, o căută să vadă dacă nu e mórtă, și vădënd că e caldă, stropind'o cu apă, fata se deșteptă și țiganul o întrebă cine a omorit pe balaur ; ér fata arătându-i pe băiat, i-a spus că el l'a omorit. Atunci țiganul a luat paloșul băiatului și l'a tăiat cu el miș de bucăți ; apoi a luat cele 12 capete și cele 12 limbi ale balaurului, precum și pe fată dicëndu-i să nu spue nimic împăratului că o va omori, și au plecat apoi la Palat. Fata însă, înainte de a pleca, a lăsat să-i cadă un inel și o mahramă, fără să vadă țiganul.

Impăratul cum a vădut pe fiă-sa, ne mai pu-
tând de bucuriă a întreat cine este mântuito-
rul ei; ér țiganul a răspuns cu ifos:

— Eă, slăvite împărate.

— Adevărat e? a întreat împăratul pe fiă-sa.

— Adevărat, a răspuns fata cu glasul jumă-
tate, fiindu-i frică de țigan dacă va spune așa
precum fusese.

Atunci împăratul, de și cu destulă mahnire
că mântuitorul ficii séle era un țigan, prin ur-
mare un rob, dar fiind că făgăduise, se otori a'i
o da de nevastă.

II

Pe când băiatul zăcea mort și făcut bucăți la
marginea puțului, baba, gazda sa, tocmai intrase
se dea demâncare și de băut boulu. El cum o
vădu nu voi nici să mănânce nici să bea, ci îi
spuse că-i este sete de apă, ér nu de vin, și că
trebuie să-l ducă la puțul din oraș că balaurul
nu mai trăește și că pôte fie care să bea slobod
apă, dar să ia ș'un bulgăre de sare.

Baba luă sarea, il luă de funie și plecă cu
el la puț. Când ajunse acolo, cum vădu pe băiat
făcut bucăți, baba incepu să se vaite; ér boulu
ii diise:

— Nu te mai văita, babo; ci mai bine adu-

nă bucățică lângă bucățică, dar fie care să fie la locul ei.

Baba alună bucățică lângă bucățică, pînă făcu trupul băiatului, cum fusese ; ér boul, după ce linse sarea, începu să lingă pe băiat, să sufle peste el, așa că băiatul numai de cât căpătă viață, și când el deschise ochii ȑise :

— Da mult am dormit.

— Dormia-î și mai mult, îi ȑise baba, dacă nu venea boul să mă pue să adun bucată lângă bucată și el să te lingă și să sufle pese tine ca să învieȑi.

El nu înȑelese nimic dintr'acésta ; dar când îi spuse boul tótă șiretenia, atunci înȑelese tot, și chiar de ce fata nu mai era lângă dênsul. Nu se desnădăȑdui însă, ci porniră cu toȑii acasă la mătuse, după ce băiatul luă cu el mahrama și inelul fetei de împêrat.

A doua ȑi, după mórtea balaurului, împăratul a dat sfóră în țară că peste o săptămână are să se facă nunta prea iubitei sale fiice cu Burcea țiganul, mântuitorul ei, și chiămă pe toȑi boerii din coprinsul său să fie faȑă la nuntă, cum și pe toȑi împăraȑii vecini. Chiămă tot de odată pe croitorul palatului și-î porunci să facă pentru ginerile său haine numai cu fir de aur și cu pietre nestimate, dând și poruncă hasnătarului să dea lui Burcea orî câȑi banî va cere.

La ziua otărită pentru cununie, cei chemați erau în palatul împărătesc. Toți erau triști pentru că un țigan urât și nerod să ia o fată atât de frumoasă și atât de înțeleptă. Din toți însă cel mai trist era împăratul și, mai cu seamă, fiasea, care avea muștrare de cuget că nu poate spune că nu este țiganul mântuitorul său, ci altul, tot fecior de împărat ca dânsa.

Țiganul însă era vesel.

Pe timpul acela era obiceiul ca la nunta unei fete de împărat, fie care locuitor din acel oraș, unde ședea împăratul, se ducă câte un plocon fetei. Băiatul disese mătușii se facă și ea o turtă și s'o ducă la Palat plocon.

Baba primi bucuroși și începu se cearnă, se frământa și se facă turta. Când era gata de a o pune în cuptor, băiatul desfăcu la mijloc coca, băgă inelul la mijloc și apoi dresă coca la loc.

Dupe ce turta s'a copt, bătrâna a plecat cu ea la Palatul împărătesc. Când a voit se între în curte, slugile, cum sunt ele, tot deuna obraznice, n'a voit s'o lase, fiind că avea hainele rupte și cârpite. Dar tocmai fata împăratului se pusese la ferăstră și se uita prin curte, ca dora va vedea pe mântuitorul ei. Vedând pe slugi, că oprește pe o bătrână, le făcu semn se-o lase să meargă până la ea; ér slugile, la poruncele stăpânilor lor, o lăsară. Baba îi dete azima, urân-

du-î fericiri vecnice ; ér fata, mulțumindu-î, luă azima și chiar de față cu bătrâna o rupse în două.

Dar care fuse mirarea fetei când, în mijlocul azimi, găsi inelul ei !

— Unde este acela, care a pus acest inel în azimă ? întrebă fata.

— La mine acasă trebuie se fié ; căci eu nu am acasă de cât un băiat frumos ca un împérat, pe care l'a omorît robul mării vóstre, dar care apoi a fost înviat de un boú al seú și acesta trebuie se fi pus inelul în azimă.

— Eacă, ia punga asta cu baní pentru tine, díse fata, și dute fuga de-î spune se vie acum că il aștept.

Baba alergă numai de cât, îi spuse ceia ce s'a petrecut, și îi díse se se ducă că'l așteptă fata împăratului cu brațele deschise. Băiatul, plin de bucuriă, dupe ce își luă paloșul și mahrama se duse la palatul împărătesc. Când intră în sala cea mare a palatului, vădu o mulțime de ómení care se plimbaú în tóte părțile și în mijlocul lor pe țigan îngâmfat și mândru ca un vizir. Ear trecând în altă sală, unde era fata, ea cum il vedu sări de gâtul seú și strigă :

— Ásta este mântuitorul meú ! Ásta este mântuitorul meú !!

Tótă lumea se strinse în jurul lor. Ear băiatul vorbi ast-fel :

— Aşa este ! Eū sunt mântuitorul acestei fete care era s'o mănânce balaurul de la puţul din oraş. Am omorit balaurul şi am scăpat-o. Dar de osteneală leşinând, un rob al împăratului a venit la puţ se ia apă şi, vedënd pe balaur mort şi pe fată viă, m'a tăiat în bucăţi, a luat pe fată cu ameninţări ca să dică că el este mântuitorul, luând tot de o dată şi semnele cu care se arate mórtea balaurului. Fără un boū al meū, şi astă-dī aş fi mort. Acum fiind că aici este norod mult, şi fiind că judecata celor mulţi este tot déuna mai dréptă, judecaţi şi osândiţi pe vinovat.

— La mórte ! la mórte ! Strigă mulţimea.

Atunci împăratul, auđind tóte acestea, chiămă slugile séle şi le porunci se scóţă douī cai din grajd, unul de la munte şi altul de la baltă ; ér de códele lor se lege pe ȕigan de câte-un picior, împreună cu un sac de nuci.

Aşa se şi făcu. Şi când caii o luară d'a fuga, fiă care în partea lui, făcură pe ȕigan bucăţele, şi unde cădea nuca, cădea şi bucăţica.

Dupe pedépsa ȕiganului, împăratul îmbrăţişă pe băiat şi îi dise că a lui să fiă fata. Dar fiind că nu este pregătit ca să facă o nuntă cum se

cade unor fii de împărați, să o amâne pentru săptămâna viitoare.

Băiatul primi bucuros, și așa se și otări. A doua zi însă, împăratul se pomeni cu o scrisoare de la fiul împăratului vecin, Roșu împărat, în care cerea de soție pe fiia-sa; căci, nedându-i-o, se va scula cu oște în potrivea lui. Împăratul, cum primi această scrisoare, adună pe toți boerii împărăției, între care și pe băiat, și le arătă cele coprinse într'ênsa. Cei mai mulți din boeri găsiră cu cale să dea pe fată, ca să nu pue în primejdie împărăția, ear alții găsiră cu cale că mai bine să se bată și să móră până la unul, de cât să primească rușinea, dicându-se că a priimit de frică. Dintre aceștia fu și împăratul; băiatul însă, ca unul care era la mijloc, n'a dis nici una, nici alta.

Luându-se această otărare din urmă, fiind mai mulți pentru ea, împăratul o și făcu cunoscut protivnicului său, ear el, priimindu-o, se și sculă cu oște împotriva Împăratului. Împăratul aflând, își găti și el oștea și o împărți în trei părți: o parte pusă sub poruncile lui, a doua a vizirului său, și a treia a băiatului, și porniră înaintea vrăjmașului. Băiatul ceru împăratului se mERGă el nainte, ca să începă el întâi bătălia, la care cerere împăratul se învoi.

Oștirile cum se întâlneau, pe un câmp mare,

deteră în tâmpine și în surle, și începură a se tăia cum se tae. Iar când băiatul vădu că oștirea protivnicului este de o sută de ori mai mare de cât a lui, și nu mai pôte să ție, scose paloșul său, care'l găsisese pe boū, și, cum îl arătă oștirei, tótă împetri, numai fiul lui Roșu împărat rămase neîmpetrit. Când veniră împăratul și cu vizirul și găsiră tótă armata vrăjmașe împetrită, mult se mirară. Apoi făcură un chef mare de se duse pomina, și după chef, s'aū întors la scaunul împărăției.

Fiul lui Roșu împărat vedându-se rușinat atâta s'a întors la împărăția sa și a adunat altă ôste, atâta de multă că frunza și earba le puteai număra, iar ôstea lui ba. Tatal fetei aflând și de asta, voi să mērgă iar cu oștire împotriva lui; dar băiatul îi dīse că nu trebuie să mai mērgă el, ci să'l lase numai pe dēnsul, cu oștirea lui, sēl întîmpine.

Împăratul priimi, iar băiatul porni și făcu ca și întēia dată, lăsând numai pe fiul lui Roșu împărat neîmpetrit. Atunci fiul lui Roșu împărat vedēnd că nu e nici o nădejde a birui pe protivnicul său cu ôstea, și înțelegând că tótă nenorocirea îi vine de la băiat, și mai cu sēmă de la paloșul său, se otără sē caute un alt mijloc ca să prăpădească pe băiat.

Intr'o dī se îmbracă în haine próste și se duse

tiptil în oraşul unde locuia tată'l fetei. Aci căută un vrăjmaşi de aproape al împăratului şi al băiatului şi găsi pe muma ȝiganului, pe care'l omorâse împăratul în ȝiua când era să fie nunta. Ea şedea chiar în curtea împărătescă. Ii făgădui ei avere mare ca să fure paloşul băiatului când el va dormi şi să-i pue alt paloş în loc care se semene cu al său. Țiganca, când dormea băiatul, făcu cum îi ȝisese Roşu împărat, schimbă paloşul, îl dete împăratului, apoi plecă cu el la împărăția lui.

Acum fiul lui Roşu împărat strânse iar oște şi porni iar împotriva împăratului. Băiatul iar luă şi el oște şi porni să-l întâmpine. Dar astădată, când voi să împetrescă oştirea vrăjmaşe, se pomeni că se împetreşte totă oştirea lui, iar pe el îl prinse şi îl tăie bucăţi. Apoi fiul lui Roşu împărat porni asupra împăratului, îl bătut şi îi luă fata.

Boul însă, simţind mórtea stăpânului său, spuse babei să-l ducă acolo. Baba îl duse; iar boul suflă iar asupra lui, îl linse şi băiatul înviă iar. Dar aflând răpirea logodnicii, vorbeşte cu boul să-l facă un cal cu stemă în frunte, pe care boul îl şi face; iar babei îi ȝice să-l ducă lui Roşu împărat şi să nu-l vindă de cât lui. Baba plecă cu el, şi cum îl vădu Roşu împărat îl şi cumpără, așa de frumos era.

Roșu împărat, cum a luat calul nu s'a mișcat de lângă el două săptămâni de zile. Atunci țiganca, care era tare și mare în casa împărătească, înțelegind că calul trebuie să fie feciorul de împărat, începu să țină împăratului că orice preț să taie calul.

Roșu împărat se încercă în deșert să-i arate că n'are nici un cuvânt să'l tae, dar toate fuseră de gēba, căci țiganca stăruia într'una să'l tae că n'o să mērgă bine nici lui nici împărăției. Atunci calul simțind că i se apropia mōrtea și vedēnd o fetiță pe drum, o rugă ca să stea acolo când l'o tăia și să ia două picături de sange să le pue o picătură într'o parte a porții și alta în ceia-l'altă parte. Fata făcu așa, și peste puțin din aceste picături de sange răsări două meri de aur. Țiganca ținse se tae și merii ăștia. Pe când se tăiau merii, trecea pe drum iar fata aceea de mai nainte, și merii îi ținseră să ia câte o cōje de la amānduoi și să le arunce în gārlă. Fata făcu așa, după cum 'i-a țin merii. În una din zile slugile lui Roșu împărat se duseră să ia apă de la gārlă și vedură pe d'asupra apei două rățoi foarte frumoși, în cât la sōre te puteai uita dar la ei ba; slugile vrură să'i prindă, dar rățoii le spuse că numai Roșu împărat pōte să'i prindă. Atunci slugile luară apă și se duseră acasă; când însă împăratul îi întrebă de ce a

zăbovit atâta, ei îi spuseră cele vădute la gârlă. Impăratul, auzind aceea minune, își luă cu sine paloșul său impietritor și se duse la gârlă. Acolo se desbracă și lăasă paloșul la mal și apoi intră în gârlă. Când vru să pue mâna pe rățoi, vădu că se făcură nevăduți; dar când se uită la mal vădu pe băiat că-și luase paloșul. Atunci băiatul îl impietri în mijlocul apei, apoi se duse, își luă logodnica și pe țigancă, și porni la tatăl fetei. Aci se făcu o nuntă cum nu s'a mai făcut. Pe când el se cununa cu fata, în răspântia orașului țigancă se ardea p'un rug.

Si'ncăleacăi p'o lingură scurtă,
S'o bag în gura cui ascultă:
Lingură de prun ori de tei,
Plină de minciuni care vă spusei!

CEI TREI FRĂȚI DE CRUCE

A fost o dată ca nici o dată, când n'ar fi nu s'ar mai povesti. A fost o babă și un unchiuș. Ei aveau un băiat anume Vișer. Acest băiat mărindu-se, își ceru voie de la tatăl său și de la muma sa ca să meargă și să se hrănescă singur. Părinții îi dete voie și el plecă. Vișin ajunsese într'o pădure mare și voi să taie un lemn ca să-și drégă arcul; însă îndată ce s'apucă să taie, începu a se strâmba toate lemnele. El necăjindu-se diise :

— Căci nu găsesc eu pe acela care imi face ast-fel de neajuns.

Atunci Strâmbă Lemne, căci era el, întrebă pe Vișin :

-- Tu ești Vișine ?

-- Eu, răspuse.

-- Ești afară să ne luptăm, diise Strâmbă Lemne.

Așa dar începură a se lupta. Strâmbă Lemne aduse pe Vișin și-l băgă în pământ până la genunchi, iar Vișin, când îl aduse pe Strâmbă Lemne,

il băgă până la umeri în pământ și scose paloșul ca să'l omóre. Strămbă lemne însă îi dise:

— Nu mă tăia, Vișine, că'ti oi fi frate până la mórte.

— Așa dar se făcură ei frați și plecară amândoi; și mergând ei, pe cale i se făcu sete și Vivin și vădu un rău; dar aplecându-se să bea apă, începu apa a se turbura, și așa iar Vișin dise:

— Cine o fi acela care îmi turbură mie apa?

Iar fărămă Petre, căci era el, dise:

— Tu ești Vișine?

— Eă, răspunse dănsul.

— Stăi să ne luptăm, adăogă el.

Așa dar începură a se lupta, și Vișin îl birui și pe el, și când voi să tragă paloșul ca să'l omóre, el îi dise:

— Lasă-mă, Vișine, că'ti oi fi frate până la mórte.

Și așa se prinseră ei trei frați și plecară înainte. Ajungând într'o pădure, ei își găsiră un loc și făcură o mică colibă unde stăteau și se odihneau de ostenelă; ei mergeau în toate dăilele la vânat, dar la întorcere găsea în colibă măturat, așternut, masă pusă, cea ce îi făcea să se mire. Într'o dă lăsară pe Strămbă Lemne ca să pădească; dar Strămbă Lemne, puindu-se ca să pădăască, se culcă și adormise. De odată veniră 3 deite și

incepură să măturo și să pue masa fără ca Strâmbă Lemne să simtă. Ele apoi plecară. După acea viind Vișin și cu Fărâmbă Pietre îl întrebă dacă a vădut pe cine-va. Strâmbă lemne răspunse că n'a vădut pe nimeni, fiind-că adormise. Atunci a doua ȕi rămase Fărâmbă Pietre și tot asemenea nu putu să vadă nimic. Rămase dar Vișin. El se puse după ușe și, când acele 3 ȕeițe, după ce măturară și puseră masa, voiau să plece, el le opri. Vădându-le așa de frumoșe își alese una din ele, pe cea mai frumoșă, și când veniră cei 2 frați le dete lor pe cele două și ast-fel se făcură trei frați cu trei neveste.

A doua ȕi plecând ei la vînătore, lăsară pe femeii acasă și când veniră séra îndără nu găsiră pe femeii, fiind-că le furase 3 Smei. Atunci plecară să le caute. Merșeră 3 ȕile și 3 nopti și ajunseră într'o pădure mare la un bordei. Acolo se afla un Moși bătrîn pe cari îl întrebă, dicându-i:

— Moșule, nu cum-va ai vĕdut alaltă-eri séra 3 ȕeițe trecând pe aici ?

Eră moșul respunse:

— Ba am auȕit tată aséră un sgomot pe desupra bordeiului meu; treceau 3 smei cu 3 ȕeițe și le-a băgată pe tĕrămul cel lalt.

Merșeră dér ei până la grópa pe care trebuia s e între ca se treacă pe tĕrămul cel-l'alt, și ajun-

gînd își făcură un burduf și lăsară în jos pe Strîmbă Lemne. Eară acesta dîse că îndată ce va scutura funia se'l ridice în sus. Așa aceștia îl lăsară până la jumătate și, sguduind funia îl scoseră afară. Apoi băgară pe fărîmă Petre, și acesta tot asemenea dîse, și sguduind funia, îl scoaseră afară. În sfîrșit dupe aceea se așa Vișin și dîse că decă va sgudui funia să'l lase mult mai adînc; și îl lăsară până ajunse pe terîmul cel-lalt. Mergînd el pe acolo zări nisce case fôrte mari și vîdu pe nevasta sa căutînd Smeul în cap; ea vîdîndul îi pică o lacrimă pe obrazul Smeului care sculînduse dîse:

— Ce este?

— Eară ea respunse că, uitînduse în sôre, 'i-a picat o lacrămă din ochi. Smeul se sculă și plecă de se duse la vînat. Atuncî Vișin se înfăcișe și el la nevasta sa, pe care o luase Smeul cel mare, și-i dîse:

— Iubita mea soția, ce meșteșug are smeul?

Ear ea respunse:

— El se duce la vînatóre peste 9 mări și peste 9 țări, și când vrea să vie aruncă de acolo busduganul care se isbește în poartă, din pörtă în ușă și din ușă se pune în cuî dupe ușe.

— Aflînd el tôte acestea, puse un mic clește în foc ca să se roșască și, când veni smeul, îl apucă cu dînsul de limbă și dîndu-i una în cap îl omorî. Apoi plecă mai nainte și ajunse la al doilea smeū care luase pe nevasta lui Strîmbă

Lemne, și plecînd smeul la vînat îl omori și pe dînsul. Asemenea făcu și cu cel-l'alt și luă pe cite trele șteite și merșeră la locul pe unde se scoborise. Aci puse pe șteite în burduf și, trăgînd de funie și strigînd la frații lui ca să le scôtească afară, ei le scoseră. Când voia însă ca să-l scôtească și pe el, pare că ar fi știut că o să-l omore, el a pus în burduf un pietroi mare, er în capul pietroiului a pus căciula lui și a strigat ca se-l scôtească. Aceia traseră pînă la jumătate funia și îi dăde drumul. El vedînd acesta dîse cu mîhnire:

— Ce bine le-am făcut eu lor și ei voesc ca să mă omoare !

A plecat el atunci și a rămas pe tărîmul cel-l'alt. Acolo a umblat multă vreme și a ajuns la un unchiaș orb. Acesta, cînd mîncă, avea să mînce un cazan de lapte și unul de mămăligă. Tocmai el mîncă cînd ajunse Vișin, și cînd moșiu lăsa lingura el lua și mîncă și el, și ast-fel o dată picînd lingura din mîna lui Vișin, moșiu auzi, și cînd voi ca se pipăie dăde peste Vișin și dîse :

— Al meu să fii, moșicule. Eară dînsul dîse :

— Al D-tale, moșule.

Moșul spuse că nu vede, fiind că-l-a luat ochii nisce ele și că are stare 2000 de oi și 300 bivolițe pe care le păzește cîinii, de ore ce n'are

cine să le păzească. Eară băiatul ceru să le păzească el.

— Bine, ȡise moșul, dară tată să nu te duci cu dênsele în valea cea mare, că sunt lupi și te mănîncă. El făgădui că nu se va duce pe acolo, de și nu'î este frică. Plecând însă cu oile, el se duse drept acolo și viind un lup, el îl apucă de cîdă și dându-î una în cap îl omori; apoi luă pielea și o duse la moșul. Moșul se miră de voinicia lui.

Viind éráși vremea ca să se ducă cu oile, moșul 'î-a ȡis să nu se ducă într'un munte vecin că sunt lelele cari 'i-a luat lui ochii. Iar băiatul a ȡis că nu se duce. Dar mergând cu oile, ajunse tocmai acolo și începu a cânta cu fluerul, ér elele, voind se jóce, el le prinse, luă ochii și îi duse moșului. Dupe aceia plecă și ajungînd la un arbore vėdu nisce pui.

— Vișine, îi ȡise ei, tae blaurul de sub arbore că voesce se ne mănînce. El îl omori. Când muma puilor veni și îl vėdu mort, începu se întrebe: cine ia făcut acest bine. El atunci îi spuse.

— Acuma ce bine vreî s'î fac? ȡise muma puilor.

Vișin ȡise s'el scôtă pe tărâmul cel l'alt; așa și făcu, și scoțândul, el se duse acasă unde omori pe cei 2 frați, găsi pe nevastă și petrecură bine amândoi.

SORA CRIVETULUI

A fost o dată ca nici odată, căci de n'ar fi, nu s'ar mai povesti.

Pe timpurile cele frumoase și blagoslovite, era un împărat, tare și puternic, dér se întâmplă ca în timpul împărăției séle să ardă 'tôte orașele celor-l-alte împărății vecine din jurul său. Atunci el temându-se ca să nu ardă și ale sale, dăte poruncă ca în tot coprinsul ținutului său se nu se mai facă focu nici lumînare să se mai aprindă.

După aceasta, într'una din serî, plimbându-se împăratul prin oraș, împreună cu vizirul și cu bucătarul său, ca să vėdă dacă supușii săi împlinesc poruncile sale, ocolind aprópe tot orașul, vėdu o lumină tocmai la margine. Ajungēnd acolo, vėdură că ședeaū la foc 3 fete surori cari torceaū, și ele între ele vorbeaū. Cea mai mare ȑicea celor-l-alte: dacă m'ar lua pe mine bucătarul împăratului de nevastă, eu 'i-ași ținea casa numai cu o pâine.

Cea mijlocie dicea :

— Dacă m'ar lua pe mine vizirul împăratului, 'i-ași ținea cassa numai c'un caer de lână.

Cea mai mică, dicea :

— Dacă m'ar lua pe mine împăratul de ne-vastă, eu 'i-aș face două coconii cu stelele pe inimă, luna pe spate și o fată asemenea, cu de-osebire c'ar avea sorele pe frunte.

Împăratul, Vizirul și Bucătarul, aușiră toate acestea, și apoi se întorseră către palat.

A doua zi de dimineață, împăratul porunci c'a să cheme pe câteșii trele fetele, la palat, spre a le întreba pentru ce au făcut foc ?

Venind fetele și întrebându-le, ele au răspuns că n'au făcut nici un foc ; atunci împăratul le duse ca să spue tot ceia-ce au vorbit ele în noptea trecută ; de o cam dată, adică cu binele, nu voră ; dără în urmă, silite, supuseră tot ce vorbiseră, așa întocmai după cum aușise chiar împăratul cu urechile sale.

Dupe toate acestea, împăratul porunci ca să se pregătească de nuntă, și ast-fel se și urmă.

Împăratul atunci luă de soție pe fata cea mai mică, dete vizirului pe cea mijlocie și bucătarului pe cea mai mare.

Peste vr'o cântă-va vreme, împărătesa rămase grea ; érá împăratul plecă pentru cîte-va luni la vinătoare.—Venind timpul se nască împărătesa,

surorile sële 'i ȝise că, împărătesile nu fac ca tôte cele-l-alte femeï ci trebue să se urce în pod și de acolo să nască.

Atunci audînd împărătesa așa, se urcă în pod și îndată și nascu copilul care cădu într'un ciur ce'l ținea soră-sa cea mare jos. Ea vedîndul așa frumos, după cum ȝisese împăratului, de necaz ca să nu le urască pe ele, luă copiloul și'l puse într'o albiă și'i dete drumul pe un riū vecin, ér în locullui puse un cățel pe care'l arătă împărătesei sorei lor.

Albia cu băiatul, ducîndu-se pe riū, se întîmplă ca mai în jos să scază riul, și copilul rămase pe uscat. Tocmai în momentele acelea se întîmplă ca un păstor să vie s'și adape mica sa turmă de oi; apă însă nu găsi, de ore ce scăduse de tot, dar află copilul în albióra sa, pe care îndată 'l și luă cu sine.

Venind împăratul de la vinătore, cumnatele sële 'i arătă cățelul cē ȝiceau că'l făcuse împărătesa. Astă dată dînsul se îndură, ertînd'o.

Peste vre-o câți-va anî, nascu împărătesa un alt băiat, asemenea celui d'ântéiū, și care avuse aceeași soartă, găsind acelaș cioban, și venind împăratul de la vinătore, o iertă érašî.

Nu trecu mult timp și împărătesa rămase érá grea, dupe care și făcu o fată mai frumósă de cât sórele, căci la sóre te puteai uita dér la

dênsa ba ; dér cățelele de surori ale împărătesei o aruncară și pe acêsta asemenea celor doi născuți mai 'nainte, și pe care o prinse tot cioabanul acela.

Reinturnându-se împăratul de la vinătore și arătându-i cumnățelile séle aceea ce pusese ele în locul fetei, se necăji fôrte mult când vădu cređând că femeia sa făcuse și de astă-dată tot un cățel, se hotărî a porunci ca să o arunce într'o hasna unde se aruncau lăturile și bucatele cele rămase.

În timpul acela, copii cresceau în pădure cu turmele de oi și se luptau cu urșii și cu lupii cari lê mânca mieii séu oile.

Nu trecu mult, și împăratul dete poruncă, ca să se adune toți tinerii din împărăția sa pentru luptă, și cel ce va fi mai voinic va avea drept resplată o tipsia cu monede de aur.

Auđind și copii lui despre acêsta, se duseră și dênșii, și se întemplă ca tocmai ei să biruiască pe toți cei l'alți tineri; luară tipsia cu monedele de aur ș'o duseră păstorului.

Dupe un an, se chemară iarăși toți tinerii de prin prejur, biruiră tot ei și luară 2 tipsii cu monede de aur.

Atunci surorile împărătesei, cunoscură pe băeți și trimise pe mōșa lor se facă ea cum va sci, ca să omóre pe acei copii, căci daca nu, e rău de ele.

Intr'o di, pe când băieții erau duși la vînatore, veni baba la sora lor, și 'i dîse:

— Dragă, frații tei s'aû vorbit ca să te omóre; érá tu când vor veni ei, să dîci că 'ți-e rău, ești bolnavă și că ai visat că: dacă 'ți-o aduce că-mașa babei din sfîcurile mării, atunci te faci sănătósă; căci ei acolo aû să se prăpădescă, și ast-fel o să scapi de ei.

Venind frații sîi acasă, sora lor le spuse tóte câte o învățase baba; érá ei aûdînd așia, îndată și plecară, luându'si fie-care câte o traistă la spinare și o pereche de fórfeți.

Se duseră cale lungă și lătingă, și d'abia ajunseră la o mare, acolo deteră de un uriaș culcat cu capul pe o margine a mării și cu picioarele pe cea l-altă margine, și de mult ce dormise i se lipise genele și nu putea ca să-și deschidă ochii; atunci băieții, vîdîndu'l, scóseră fórfecele și 'i tăiară genele.

Uriasul, drept mulțumire, 'i ținu trei zile pe mîncare și pe bîeură, érá când fu ca să plece băieții 'l întebară unde sunt sfîcurile mării. Uriasul le răspunse, să se ducă mai 'nainte că o să dea de fratele sîu cel mai mare și acela póte să le spue.

Atunci băieții 'și luară diua bună și plecară; ajungînd la fratele uriașului, pe care 'l găsiră aasmenea adormit, îi tăiară și lui genele, și în

trebându'l și pe acesta tot de sfîrcurile mării. Uriășul ceru se-î spue ce trébă aũ acolo? Ei îi spuseră tótă istoria, érá Uriășul le díse :

— Duceți-vé și luați o luntre, érá unul din voi sê se dea afund în mare, și sê bage bine de sémă, că acolo se află baba pe care o căutați, și s'o apuce de gât s'o strîngă bine, și așa s'o scóță afară ; ér cel-l-alt s'o desbrace de tóte cămașile până la a decea și sê-î o scóță și pe aceea ; apoi să vé puneți în luntre și sê fugiți înainte, căci în urma vóstră, o să înceapă baba sê țipe și o sê vie șerpíi, balauríi ca sê vé înghiță ; munții o sê cadă în urma vóstră ; pietrele și bolovanií pe lângă voi o să pice ; déră sê nu vé speriați și să nu vé uitați înapoi, căci atunci e vaí de voi, vé și înecați.

Băeții mulțumiră acestuî om și plecară înainte ; ajungênd acolo, luară luntrea și făcură dupe cum îi învățase Uriășul : se dete unul afund, prinse pe zgrițoróică, o scóse afară și o apucă de dupe gât ; îi scóse până la a decea cămașe pe care o și luară, se puseră în luntre și fugiră ; atunci începu baba a țipa din tóte puterile séle, și îndată începu se cadă munții și pietrele, balauríi și șerpíi veneau asupra băeților ; déră ei nu se uitară înapoi, și ajungând la Uriăș, acesta puse mâna pe ei, și díse babií : ho ! ho ! zgrip-

toróica dracului, c'ai călcat pe moşia mea, acum băeţii sunt ai mei.

Aci şedură trei ȝile de se veseliră; după aceea plecară şi ajungând la sora lor, dete cămaşia, se îmbrăca cu ea şi îndată se făcu că e sănătósă!!

În anul al III-lea, împăratul érá dete poruncă de se strinse toţi tinerii din ţinutul împărăţiei sale ca să se lupte; veniră şi băeţii; asemenea se întemplă ca se biruiască tot ei, şi priimiră astă-dată 3 tipsii cu galbeni.

Surorile împărătesei, văȝând, érá chemă pe móşe, şi 'i spuse ca să facă orí ce-o face să se scape de ei, se 'i omóre, căci, de unde nu, vor fi perdute.

Baba plecă érá la fată, o înşelă tot ca întéiū şi o învăȝă, când vor veni fraţii ei, să ȝică că dacă nu'i vor aduce pe Sora Crivêţului, dênsa móre.

Fata urmă după sfatul babei, se făcu bolnavă érá, şi când veniră fraţii ei le ȝise că, dacă 'i va aduce pe Sora Crivêţului, aşia se va putea însdreveni, alt-fel nu.

Atunci fraţii ei plecară, se duseră şi ér se duseră până ce deteră tot de acel Uriaş pe care'l şi întrebară dacă ştie unde se află Sora Crivêţului. El spuse că nu ştie, dérá să se ducă să întrebe pe frate-séu cel mai mare că el póte să ştie.

Ajungând la Uriaşul cel mai mare, îi spuseră,

pentru ce au venit, ér uriaşul îi pověţui ca să nu se mai ducă, că acolo au murit mai mulţi tineri mai viteji de cât ei şi tot nu au putut să o ia. Eară băeţii 'i respunseră că seú că vor muri, seú că vor lua pe Sora Crivěţului.

Atunci uriaşul le disc :

— Duceţi-vě drept pe poteca acésta, şi o să daţi de o câmpia frumoasă ; cum veţi ajunge acolo, să strigaţi de 3 ori : Fată frumoasă, fată frumoasă ! decă vě va răspunde, e a vóstră, érá dacă nu, o să vě împetriti.

Băeţii 'i mulţumiră şi plecară ; ajungěnd în câmpia strigară o dată, dupe cum le spusese, şi, nerespunděndu-le, se împietriră până la "ge-nunchi ; strigară a doua şi a treia órá, şi, nerespunděndu-le, se împietriră şi ei, şi caii lor.

Sora lor, aşteptănd mereú şi vėděnd că nu mai vine fraţii ei, i se făcu dor şi plecă ca se 'i găsescă. Ajungěnd şi dēnsa la ântěiul Uriaş, il întrebă decă a vėdut pe fraţii ei, şi acesta 'i spuse că 'i-a vėdut, şi se se ducă înainte până ce va da de frate-seú, că el o să o îndrepteze ; ajungěnd şi la Uriaşul cel mare, il întrebă şi pe acesta ; érá dānsul o învėţă ce să dică şi o îndreptă ca şi pe fraţii ei.

Ea merse ce merse până ce dete de câmpia cea frumoasă şi începu a striga : « Fată frumoasă, fată frumoasă, eşi afară », şi, nerespunděndu 'i şi ei,

se împietri până în genunchi; strigă și a doua oră și, nerespundându'i, se împietri până în briu.

Atunci desperându-se, strigă și de a treia oră: «Fată frumoasă, fată frumoasă, eși afară pentru frumusețea și tinerețea mea», și 'și desfăcu hainele la pept. Ea vedând'o atâta de frumoasă, nu mai putu răbda, și răspuse: am audît, și eși afară, dicînd: ce poștești, stăpînă?

— Să mă despietrești.

Apoi îi dîse: cari sunt frații mei? Ea 'i arătă două pietre, și 'i dîse: aceștia sunt.

— Despietrește'i și pe ei. Eară dînsa 'i răspuse: stăpînă, udăi cu apă din fântăna aceia că vor învia; și așa făcu de învia pe frații săi.

Dupe aceia mai întrebă: ce sunt acele mulțimi de pietre? Dînsa 'i răspuse că sunt tineri mult mai viteji de cât ei. Inviadă'i și pe ei, dîseră dînșii; éra Sora Crivățului le dîse: duceți-vă și vă urcați pe fântînă, dați drumul apei, că o să începă să învie de tinerii, ca frunza și ca iarba, și ast-fel se și întămplă.

După toate acestea, porunci ca se'i ducă acasă și la moment fură duși acasă; apoi făcu două palaturi cari la sóre te puteai uita, dér la ele ba.

A doua-di sculându-se cumnatele împăratului, și vedînd acele palate, trămise îndată pe baba ca să vedă ce este acolo.

Sora Crivățului știind, dîse fetei că îndată ce

o veni baba, s'e'i dai o palmă, și ea are să se facă un baston, érá tu s'e'l iei și s'e'l pui după ușă; și tocmai așa s'a și urmat.

Împăratul dete poruncă strașnică ca să se adune toți tinerii împreună cu fetele din acel oraș și de prin prejur chiar, ca toți pe rând să spuie câte-o istorie.

Se adună și se strinseră mai toți tinerii, unde veni și Sora Crivățului cu băeții și cu fata; dér după ce spuseră toți câte o istorie, Sora Crivățului dise: Prea înălțate împărate, acum a venit și rândul meu ca să spuî o istorie.

Împăratul se uită în toate părțile și întrebă: cine'mî vorbesce.

Ea 'i respunse: Prea înălțate împărate, acum nu mă veđi, déră să mai trecă și mă veđi dea.»

Împăratul îi dise: urméză'ti istoria».

Și ea începu așa, precum s'aũ urmat:

«A fost un împărat mare și puternic, și vėdēd că toate casele din împărățiile vecine aũ ars, porunci ca să nu se mai facă foc în ținutul împărăției séle; și ast-fel povesti totă istoria pe care am spus'o până acum.

Iar împăratul, auđind tot șirul istoriei, se necăji pe cumnatele séle, și porunci ca să le lege pe fie-care de códa unui cal neinvėtat și să

dea drumul cailor orî încotr'o vor apuca, și așa se și urmă.

După toate acestea trimise pe Vizirul și rubele curții de a scos pe nevasta sa din hasna și a îmbăiat-o; ér după aceea se cunună de a doua oră cu dânsa și adună copilașii, și ast-fel se veseliră și făcură o nuntă strălucită de nu aũ fost, nici nu este, și nici că s'o mai pomeni.

Încălecaî p'o șea și vè. spuseî d-vóstră așa.

SORIN

A fost o dată ca nici o dată, când sfinții tră-
iau pe pământ și nu era nici zăpadă nici vânt.
In acea vreme împărătesa împăratului din țera
unde s'a petrecut această poveste rămăsese grea.
Inainte de a naște, ea a visat că copilul care va veni
îndată ce va vedea sórele va naște și el un copil.

Împăratul auđind această, a zidit nisce case
noui de fier fără ferestre, puțin mai departe de
palatul său. Indată ce s'a născut copilul, care a
fost o fată, a băgat'o în acea casă de fier și 'i-a
dat o doică, îndatorând'o să nu scótă pe copilă
afară, nici să deschidă vre o ușă prin care să
răsbéscă sórele înăuntru.

Doica și-a împlinit însărcinarea cu sfințenie,
dar făcându-se fata mare ia a trebuit s'o pără-

séscă. Fata a rămas singură și i se aducea de mâncare în camera ei printr'o scară care da din pimniță la ea. Intr'o zi când veni slujnica cu bucate, fata o rugă să o lase puțin să vadă și ea lumina ȝilei, căci de când se născuse nu văduse decât întuneric.

— Am poruncă de la împăratul, ȝise ea, nu pot să fac acésta.

— Te rog.

— Nu se póte.

— De unde scie împăratul că eu am vădut lumina ?

Și fata începu să plângă și să se jeléscă că o să mórá fără să vadă lumina ȝilei.

Slujnicei i se făcu milă și îi deschise ușa tocmai în fața sórelui. Cum a vădut-o sórele, fata a rămas grea.

Pes'e câte-va luni veni și împăratul cu împărătésa ca să o vadă, când o vădură cu burtă mare se mirară și cercetară cum au ajuns lucrurile până aci. Atunci slujnica de frică a spus tot ce se întâmplase, pentru nenorocirea ei, căci împăratul a poruncit ca pe slujnică să o lege de códa unui cal și să'i dea drumul în lume, iar pe fata să o pue într'un butoiu legat cu cercuri de lemn și să o arunce în mare.

Așa s'a și făcut. Dar butea mergând pe mare și sórele ardînd mereu partea de d'asupra care

nu era coprinsă de apă, a plesnit tocmai în marginea mării și fata a eșit la mal. Aci a ședut jos pe iarbă și a început să plîngă. În acel minut o sguduitură puternică a simțit în pân-tece și numai de cât a născut un băiat. Tocmai atunci trecea pe acolo Santa Vineri. Ea a botezat copilul în mare și i-a pus numele de Sorin, fiind-că el era născut de la sóre, și îl îmbracă în cămașe făcută de ea. Apoi a dus pe fată într'o pădure vecină și a poruncit slugilor sale să-i facă o casă frumósă care a fost zidită numai de cât.

Fata a stat multă vreme în pădure până băiatul s'a făcut mare. Ei trăiau aci cu erburî și cu laptele de la nisce capre pe care i le trimisese Santa Vineri. Dar ajungând la o vîrstă óre-care, începu să simtă că hrana nu le este îndestulătoare. Atunci el își făcu un arc și începu să mérgă la vînatóre. Intr'o ȕi vênând mai mult, se luă după nisce păséri măestre și le goni până trecu în altă pădure. Aci găsi un palaț care strălucea ca sórele. Intră înăuntru și găsi nouă-smei, dintre care unul era fórte frumos. El se apucă la luptă cu ei și omorî pe opt, iar pe al noulea îl lasă în viață pentru frumusețea lui. Pe acesta îl puse într'o bute și îl închise într'o cameră. În acea cameră erau fel de fel de bogăȕii, între cari un isvor de aur și altul de argint. Sorin apoi se duce acasă, i-a pe mumă-sa și

o aduce aci. Când pleacă la vânătoare, fiind-că acesta era slăbiciunea lui, ȕise mume-sei să se plimbe prin tóte camerile, numai în cea închisă să nu între că va fi rău de ea.

După ce plecă Sorin, mumă-sa își ȕise : adică de ce se nu intru în acea cameră ? ce taină se ascunde acolo pe care copilul meu mă opresce să o vĕd ?

Luă cheia din cui și deschise ușa. Ea vĕdu butea și ceva strălucind în ea. Voi sĕ se tragă înapoi, însă smeul îi ȕise :

— Nu te speria, fată frumósă, ci mai bine dă-mi trei picături de apă că mult bine îți voi face.

Ea îi dete trei picături de apă și butea plesni.

Fata earăși voi să fugă, dar smeul îi mai ȕise :

— Fată frumósă, nu te speria și ia o nuia, dă-mi trei lovituri cu ea peste códă că mult bine îți va fi.

Ea îi dete trei lovituri cu nuiaua peste coadă și smeul se schimbă într'un tĕnĕr așa de frumos că la sóre te puteai uita ér la dĕnsul ba.

Fata prinse atâta dragoste de el în cât uită totul în lume, până și pe fiul ei. Tótă ȕiua petreceau împreună și când venea Sorin smeul se ascundea într'un grajd.

Intr'o ȕi Sorin găsesce în drumul sĕu o cracă

de măr de aur și o puse în vârful casei, după sfătuirea mumei sële. În curând craca s'a făcut un adevărat pom. Când pleca Sorin de acasă acest pom înverdea, cât sta el acolo prin pădure, înflorea, și când era pe drum, până ajungea, merele se formaū și se coceau. Smeul când vedea că merele s'aū copt, se ascundea, căci scia că vine Sorin.

Intr'o zi smeul, vedënd că este fôrte des turburat de băiat, dise iubitei sale:

— Fă-te bolnavă și spune flului tău c'ai visat astă nópte că dacă vei bea apă de unde se bat două munți în capete, te vei face bine, căci numai ast-fel mai putem trăi împreună.

Ea ascultă pe smeū și se făcu bolnavă. Când veni Sorin o întrebă ce are, ér ea îi răspunse că îi este fôrte rău și că a visat că i va trece numai când va bea apă de unde se bat munții în capete.

Ea nu scia pericolul ce se póte întêmpla fiului său în acéstă întreprindere, dar iubea pe smeū și făcea tot ce i dicea. Inșă smeul era sigur că băiatul nu se mai întórce, căci putea, când lua apă, s'el strivéscă munții între ei.

Sorin plecă numai de cât. În drum își aduse aminte că mumă-sa îi vorbise de sânta Vineri și îi spusese că ea l'a botezat. El se duse drept la dënșă și îi spuse pentru ce a plecat d'acasă.

Sânta Vineri îl opri să dórma la ea și apoi îl sculă pe la o vreme, îi dete un cal cu aripă și o sticlută legată cu sfóră ca din repeđiciune să bage sticla în apă, să o umple și să fugă înapoi până nu se deșteptă munții. Sorin plecă și acolo, când ajunsese, băgă sticla în apă, o umplu, dér îndată se deșteptară munții, se luară după el și'l goniră, îl goniră până la pórtă sântei Vineri; dér nu putură intra înăuntru, căci sânta era acolo și îi opri.

Bucuria lui Sorin fuse mare că a scăpat și că póte se ducă mamei sale apa cu care să se vindice. Sânta Vineri însă îi luă apa de unde se băteau în capete munții și îi dădu o altă sticlută cu apă din fântână, căci ea scia că mama lui Sorin nu e bolnavă ci îl trimisese numai după povăța smeului ca să'l piarđă. El voi să plece pe jos îndărăt, însă Sânta Vineri îi ڊise se ia calul că este al lui, i l'a dat pentru tot-d'una ca una cel botezase. Plecă dar călare și ajunsese acasă. Dădu mamei sale apă se bea și o întrebă apoi cum îi este? Ea îi spuse că'i este mai bine.

Sorin éráși începu vênătorile séle. Smeul însă nu mai putea să sufere acea viață chinuită, se stea cu ea când el lipsea și să ascundă când venea. Se adresă éráși iubitei séle și îi ceru se facă tot ce se póte ca să'l omóre, căci alt-fel

pâine și sare pe un taler cu dînsa nu mai mănâncă. Fata se opuse, dér îi dîse se găsească ceva ca să'l depărteze de ei. Atunci el îi dîse ca să se facă éráși bolnavă și se spue că numai decă va mânca carne de purcel de la o scroafă mistreță va putea să se facă sănătósă.

Cînd Sorin veni de la vînatóre și întrebă pe mamă-sa ce are, ea îi spuse că e fôrte rău și că numai cu carne pe purcel de la o scrófa mistreță pôte să se facă bine, căci așa a visat.

Băiatul încălecă și plecă în căutarea scrófei. Se duse însă mai întîi la Sînta Vineri. Aci sînta îl priimi éráși cu dragoste ca pe un fin al ei. El îi spuse istoria și ea îi dete un cîrlig de fier și îi dîse:

— Dormi puțin și cînd va cînta cocoșul se te duci în pădurea vecină. Acolo e scrófa sêlbatică. Ea dórme pe vremea aceia. Aruncă cîrligul în purcei și trage unul. Dér pe urmă se fugi, căci la țipetele purcelului scrófa se deșteptă și, decă te va ajunge, te va sfâșia.

Cînd cîntă cocoșul Sorin plecă. El aruncă cîrligul, apucă un purcel și plecă în fuga mare cu calul său. Scrófa se deșteptă, vëdu că 'i lipsesce purcelul și se luă după el. Il goni, il goni și iar il goni în cât p'aci era să'l ajungă și se apuce calul de picior, dar locmai atunci sosi la pórtă sîntei Vineri, intră înăuntru și

pórta se închise în urma lui, rămâind scrófa afară. Sorin după ce mîncă se culcă, fiind ostenit, ér Sfânta Vineri îi luă purcelul mistreţ şi îi puse în loc altul de cei domestici. A doua di plecă şi ajungând acasă dete mumesei purcelul.

Vădând smeul că nici astă dată n'a perit băiatul şi aflând că tótă puterea lui sta în cămaşa pe care i-o dedese sânta Vineri la botez, îndemnă pe mumă-sa să se facă iarăşi bolnavă şi s'î spue că numai cu cămaşa lui s'è póte vindeca.

Aşa şi făcu. El se cam împotrivi, dar în sfîrşit îşi scóte cămaşa şi o date mumei sale. Smeul se făcuse şoarice şi sta sub masă. Când vălu pe băiat fără cămaşe, eşi numai de cât, luă paloşul şi îl taie în bucăţi, adună tóte bucăţile, le aşadă în nisce däsagi şi le puse pe calul băiatului.

Calul cu desagiî se duse drept la Sfânta Vineri şi, fiind-că pórta era închisă, bătu cu copitele de dândárt în ea. Sfânta-Vineri cum auđi alergă la pórta şi deschise. Ea se aştepta la acest lucru.

Sfânta Vineri desfăcu disagiî, luă bucăţelele, le puse una lângă alta şi unde nu se ajungea mai luă din carnea purcelului sălbatec, turnă o picătură de apă pe care o adusese Sorin dintre cei două muni şi corpul se făcu complet. Mai turnă apoi câte-va picături şi Sorin se sculă.

— Ce somn lung am dormit,mise el.

— Dacă nu te aducea calul aici și nu ași fi fost eu ai fi dormit pentru tot-dauna.

Ea îi spuse totă istoria cu mama sa și cu smeul. Atunci el îi mise să'l facă un porumbel de aur. Ea îl făcu și el porni la mumă-sa. Acolo se aședă pe mărul dupe casă. Muma lui și cu Smeul erau afară și cum îl vădură se minunară. Iară muma lui Sorin mise că dacă nu'l va prinde și aduce porumbelul, ea îl lasă și pleacă în lume. Smeul se sui în pom, însă porumbelul fugea din cracă în cracă și așa tot alergând smeul a ostenit și s'a dat jos. Fata însă nu l'a lăsat în pace.

— Desbracă-te de tot, scóte și cămașa, 'i-a mise ea, că ai să fii mai ușure atunci.

Smeul se desbracă, își lăsa hainile jos cu cămașe cu tot și se urcă éráși în pom. Când smeul era în vârful pomului, porumbelul sbură jos, să transformă în om, îmbracă iute cămașa și mise smeului:

— Dăte jos, blestematule, că am să-ți fac și eu ție ce mi-ai făcut tu mie.

Smeul însă nu se da și tremura de frică. Atunci el luă o piatră, o aruncă în el și îl lovi așa de rău în cap că el cădu jos leșinat. Atunci Sorin îl taie în bucăți, puse bucățile în nisce dēsag

și le puse pe calul smeului, și îi dădu drumul din grajd. Calul se duse în pădure și aci ciorile năvăliră asupra dēsagilor și mîncară tôte bucățelele.

Iară pe mumă-sa o închise într'o cameră întunecósă pentru tótă viața ca să nu mai vadă nici ființa de om, nici lumina șilei.

COMENTARII

Domnul Marienescu, unul din bărbații cari s'a ocupat peste Carpați mai mult cu literatura populară, a publicat în *Albina* din Pesta, de la 19—21 Februarie 1871, următoarele notiții prin care dovedește afinitatea basmelor noastre cu Mytologia veche.

DESCOPERIRI MARI

IN POVESTELE (BASMELE) ROMANILOR

A trebuit să dau un nume strigător: «*Descoperiri mari*» următoarelor publicări, pentru ca să atrag atențiunea și a acelora din onor public, cari nu aș datina de a citi «*Foișiora*» și preste tot atențiunea intiliginței noastre, literaților români, asupra povestelor poporului român.

Popórele cari făcură întâiul pas în literatura lor, și-a adunat poveștele lor ca lucruri naționale de mare preț.

Românul — ca și în toate — și într'această privință, om tardiv — a făcut prea puțin, de și *românul e poporul cel clasic din Orient*.

Dincóci de Carpați, d-l B. Em. Stănescu, (astăzi Mircea) a început a culege poveștele populare și sub titlu de «*Prosa populară*», în 1859 a publicat câte-va; — dar de atunci și-a pierdut totă energia. (A pornit după altele. Red.)

Dincolo de carpați, d-l I. C. Fundescu a publicat o broșură de «*Basme, poezii, păcălituri*,» în anul 1867 promițând continuarea.

Intre cele 12 poveste publicate de d. Fundescu sunt câte-va de interes mitologic și istoric pentru români, interes de care nici n'aū visat românii până acuma.

D-l Fundescu și-a arătat opurile ministerului de instrucțiune din București, ministerul a denumit o comisiune din d-nii *T. Văcărescu* și *B. P. Hăjdău*; aceștia dau opiniune bună, și opurile d-lui Fundescu fac o cale zadarnică pe la Minister, pentru că e silit apoi să și le tipărească însuși. Săraca Românie liberă! de liberă și liberă ce esci, românii încă nu ajunseră a'și culege *poesiile* și *poveștile populare*, o vistieră dintre cele mai mari a unui popor, și *deosebi a românilor clasici*!

Guvernul e român, dispune de milioane și milioane — dincolo peste Carpați, există și academie de științe, și — nu se face nimica; dincóce — încă avem două, cu a Bucovinei trei asociațiuni pentru cultură și literatură, fără să fi făcut vr'una ceva în acest ram.

Ne condamnăm înși-ne la neactivitate și totuși pretindem să progresăm.

După această posomorâtă introducere voiū lua de-a rândul poveștile de interes ale d-lui Fundescu, ¹⁾ le voiū împărtăși în estrase scurte și precise, și voiū face notele mele, érá la capăt voiū aduce tóte la legătura ce o aū între sine. ²⁾

¹⁾ Se află în Sibiu la Filtsch cu 1 fl. și 80 cr.

²⁾ Explicările le bazez pe: «*Meyers Neues conv. Lexicon*», — pe «*Vollständiges Wörterbuch der Mythologie aller Nationen*» — Stuttgart 1836; — pe «*Die Götterwelt der alten Völker*», Berlin 1854 și pe alte opuri mai mici.

NOTIȚE ASUPRA BASMULUI FATA DIN DAFIN

Dafin, în limba noastră înseamnă un arbore, grecește și ați în botanica «*Daphne*», unele soiuri «*Daphne Laureola*» nemțește: Lorbeerbaum; de aci în Banat «*frunța de lorban*». În Franția e o provincie «*Dauphine*».

Apollo a iubit pe *Daphne*, fata frumoasă a riului *Peneios* în Tesalia; însă ea nevrând a ști de amorul lui, *Apollo* își spune originea de la *Zeus*; fata nici atunci n'a voit a ști de el ci — fuge; *Apollo* pleacă după ea, în cât ea îi simte bôrea pe grumați, și ea strigă pe tatăl-său ca s'o strămute. și să scape de *Apollo*.

Tatăl său îi vine într'ajutor și de loc s'a făcut scôrță pe peptul ei, érá din păr s'a făcut frunze, din mâini crengé, și din picioare rădăcini, și așa a stat ca un arbore — *Daphne* și *Apollo* i-a sărutat frunzele. (Vollmer în fabula 23 înfățiședă tipul *Dafnei*).

Peneios a fost deú de riú în Tesalia, născut de la nimfa *Kreusa*. *Peneios* a avut fete pe *Daphne*, *Kyrena*, *Stilbe* între *Pleiade* încă se află o *Daphne*, ba încă una și între nimfele frumoase ale *Diane*i.

Apollo are comune de *Daphnaeos*, și *Diana* de *Daphnaea*. *Leucippus*, feciorul lui *Oemans*, regele din *Elis*, a fost rivalul lui *Apollo* pentru *Daphne*. După mitologia lui, Vollmer. În *Antiochia* se arétă *Daphinul*, carele când-va a fost fată: frumoasă.

Acest arbore a fost plăcut lui *Apollo* pentru aceea el se numesce și *Daphnaeos*.

Nimfele la greci și la romani sunt fînțe *Semidine*, cari

locuesc în riuri, arbori, dealuri, etc. Cele din arbori se numesc «*Dryade*», așa dără fata din dafin e *Driadă*.

A doua persoană din poveste e «copilul său feciorul de împărat», fără să se numască cu nume. A treia persoană e împărătesa.

Feciorul e Apollo, împărătesa e *Leto*, (*Latona*), mam'a sa, care fiind însărcinată de *Deus*, a ajuns la *Peneios*, zeul de riu, ca să'i dea loc de nascere, de ore ce *Juno* o persecuta, și *Peneios* i-a dat loc pe insula *Delos*, unde a născut pe Apollo și pe *Diana*.

Apollo tot de o dată e și zeul de sôre. Sôrele 'nainte de resărire trâmite rațele sële, semnele de viață; așa Apollo 'nainte de nascere a plâns în pânțece, și mama sa i-a promis calul cu aripă (*Pegasos*), care și alt cum e calul lui Apollo.

Acest Apollo se indentifica cu *Helios*, adică cu însuși sôrele. În povestele nôtrec se indentifică cu *Făt Frumos*, pe cum voi documenta în povestele următore.

A patra persoană din poveste e *Sanda Lucsandra*.

În acéstă poveste, actul ei nu se lovesce cu mitul vechi ca aiurea, și pentru aceea aci voi arăta numai anticitatea ei și deducerea numelui «*Sanda Lucsandra*».

Kassandra a fost una din fetele cele mai frumoșe ale regelui *Priam* din *Troia*; după *Homer* era frumoșă ca și *Aphrodita* de aur; — la cęprinderea *Troiei*, regele *Aganemnon* și-a făcut'o de sclavă, și a dus'o acasă la sine.

Apollo a iubit pe *Kassandra* și pentru amorul acesta — după *Pausanias* — în *Leuctra* i s'a ridicat un templu și statua, și aci s'a chemat și *Alecsandra*. Mormântul ei se ęice a fi între ruinele de la *Mikenae*.

În altă poveste voi dovedi mitul lui Apollo cu *Kassandra* mult mai desvoltat; aci ęic numai atâtă, că *Kassandra* e identică cu *Leuctra Alecsandra*, și ađi e identica cu «*Sanda Lucsandra*» din povestea «*Fata din Dafin*».

Étă povestea romană, de pe timpul *Troiei*, adevă de 3300 de ani! Étă fontăna pentru mitologia daco-romană!

NOTIȚE ASUPRA BASMULUI

FĂȚ FRUMOS CU PĂR DE AUR

1) Rottek Tom. I. p. 158 și 159 dice, că a fost un period eroic și mitic în istoria grecilor, și anume de la Ioachu până la Heraclide și că mitele istorice sunt mestecate cu mite astronomice și fisice.— Acest period e cu 2400 pină la 1500 de ani înainte de Christos. Din acest period sunt povestele române ce le esplic.

În povestea acêsta sunt mai multe mite vechi grecesci și tôte se referéză la Helios — Apolo — Sóre.

Apollo a însărcinat pe *Kreusa*, fata lui Erechten, regele din Atina, care născînd copilul, l'a învelit în haine țesute de dînsa și l'a pus într'un sicriș (lădiță) și Apollo a rugat pe Hermes (Mercuriū), de a dus lădița la *Delos*, insula santita lui Apollo. *Kreusa* s'a măritat pe urmă după regele *Xuthos* și acesta neavînd prunci mai mulți ani, s'a dus cu nevasta la Delphi ca prin oracul să întrebe pe deul *Pythiane* (Apollo) pentru sfat.— Oracolul le a răspuns că nu vor avea prunci și să adopteze pe pruncul acela, pe care 'l va înțîlni în ambitul templei.

Xuthos și *Kreusa* a înțîlnit la templu pe un copil, pe carele *Pythia* (preotul lui Apollo,) l'a aflat pe apă ca fêț de curînd născutū și pe care l'a crescut sub scutul deului

Apollo. Xuthos cu bucurie l'a primit, și l'a numit „Jon” — carele vine înainte.— Kreusa nu s'a învoit și vrind să'l otrăvescă, Xuthos a persecutat'o și Kreusa a fugit să scape la altarul lui Apollo. Acesta poruncește preotului ca să aducă lădița în care s'a aflat copilul și atunci Kreusa recunoște că e al său și'l primesce.

Mitul se potrivește cu nascerea lui *Făt Frumos*, însă nu și numele.— Dar în povestea acesta sunt mite și despre alți prunci ai lui Apollo,—și pentru explicarea calului sunt de lipsă următoarele: (Dr. W. Wollmer: «Mit. aller Nationen și Dr. Mundt «Die Gotterwelt» p. 284).

2) Apollo, feciorul lui Jupiter de la Lete,—a iubit pe Koronis, fata regelui Phlegias din Tesalia în orașul Dotion.

Un tânăr din Tesalia încă a fost amantele ei și a sărutat'o. Corbul, pasărea plăcută a lui Apolo i-a spus, și Apolo de mânie a săgetat'o de moarte.— Ia atunci îi spune că a omorât pe doi, pentru că a omorât și pe pruncul său din pân-tece. Apolo vrea să o învie, dar nu pôte, ci scôte pruncul din pân-tece și l'a dus la Chiron centaurul (jumătate om, jumătate cal,) carele 'l preda fetei sale blondine Ocyron ca să'l grijescă. Acest copil a fost *Asclepios* — Aesculap.

Acest Chiron a fost crescătorul eroilor din antichitate și școala lui s'a numit *Academia cavalerescă din Grecia*. — E născut de la Saturn, (carele s'a strămutat în cal), și *Phyl-lera*, pentru acesta e jumătate cal. El a învățat toate ce se pot învăța în o viață, el a învățat pe Aesculap, a făcut instrumentele musicale lui Apollo etc. Muierca lui Chiron e nimfa *Chariclo*, fata lui Apollo. — Fata Ocyron a rămas grea de Apollo, și de rușine s'a rugat de zei să o strămute și ei au strămutat'o în cal, care așî e pe cer ca constela-țiune.

Acest centaur — Chiron e calul din povestea ce învăța la toate pe *Făt Frumos* — Ovidiu *Meth. Libr. II. versul 600,675*).

3) Povestea trece iar în alt mit despre alt fecior al lui

Apollo. Povestele toate ce le voiü esplica, coprind în sine toate mitele despre Apollo, și despre unii feciori ai lui. Une ori mitul vechiü e întreg, alte ori resfîrat în mai multe poveste, nascerea lui *Făt Frumos* vine în mai multe forme, adecă Făt Frumos representa pe toți feciorii lui Apollo, sub numele său.

Serbătorea pomenită în poveste, la care s'aü dus dînele și legătura de vestminte ce le a adus *Făt Frumos*, se esplică.

În *Boetia* și în *Epidaur* a fost serbătorea de sôre numită *Daphneforea* în onôrea lui Apollo. *Daphneos* e numele al lui Apollo). În poveste *Făt Frumos* se naște de la împăratul *Dafin*—Apollo). La acea serbătore, poporul mergea în procesiune lungă, condus de un „*Copil frumos*”,—numit *Daphneforeos* la templul lui Apollo.—Copilul purta păr sburător, corôna pe cap și vestmînt pompos. Unul din nemurile aprôpe (cu Apollo) purta o bită lungă și ducea o rudă cu globuri, ce însemna sôrele, luna și planetele, 365 de cununii de dafin spînduraü depe ruda și acelea însemnaü dîlele anului și le depunea la altariul lui Apollo.

Serbătorea s'a introdus în următorul mod. Locuitorii din *Aenia* aü aședat *Theba* și beliducelui de aci i s'a arătat în vis un copil frumos, carele i-a adus îmbrăcăminte și armătura frumôsă, dicîndu-i că cu acesta va învinge, numai să țină serbătorea tot la 9 ani pentru Apollo.

Aceste 3 dîne aü ast-fel de vestminte; într'altă poveste sunt 3 fete de împărat. După tot studiul, nu pot afirma ceva pozitiv, însă toate mitele cu *Făt-Frumos* se întorc pe lângă Apollo—sôre.

Fiind-că în această poveste se dice că dînele sunt mai frumöse de cât dînele munților și câmpiilor, trebuia să fie dîne de cer și le cred a fi *Hesperidele*. *Hesperia*, fata lui *Herperos*—*Luciferu* (stéua de sôre), s'a măritat după *Atlas* și a născut *Hesperidele*, 3 fete — după unii 7 fete, — cari aü păzit mărul (luna de aur.)

4) De unde vine, filologice, numele de *Făt-Frumos* ? —

Nu însemnă nici fătul aflat în lădiță, nici fătul scos din pântee, ci e *Phaeton*, un fecior a lui Apollo, de la Oceanid'a *Klîmme* (Ovidiu Lid. II. versurile Prime).

Făt-Frumos, o persônă grandioasă în mitologia daco-romană o personificațiune de erou, când reprezenta pe Apollo și Hercules în faptele sêle, o personificațiune de deū, de sôre, când se luptă ca și Semheracles—deū de sôre din Egipt, cu cele 12 zodii din calea sôrelui, și constelațiuni. (O poveste îl arată în acest mod). E o personificațiune a puterii, căldurei de sôre ce se luptă cu smou,—titani, și cu vîrcolacii,—ciclopii, țările personificate ale pămîntului și aerului.

Cu acsetea am vrut să introduc în public—per targentem—în esplicările viitoare, la povestele cele-l-alte despre *Făt Frumos* ca să atrag atențiunea celor ce pricep și știu a prețui descoperirile aceste de interes prea mare pentru mitologia noastră daco-română, care e însemnată la popor, dar are să se nască acu și în literatură !

Nu am cuvinte de a glorifica destul poporul român, carele și numără anii istoriei sale de nainte de nascere; pentru că prin aceste mite numără anii istoriei și părinților sîi din Italia.

Aeneas când a descălecat în Italia, a adus și pe *penați*, deii decasă a'î familiei, cu sine, éra Traian când a descălecat cu protopărinții noștri în Dacia, a adus pe toți deii gînteî române cu noi ! Aceștia ne-au ținut de nu am perit după atâtea vîcui, atâtea viscole și atâtea juguri !

«Aspice Romule pater,
Gaudete quirites,
Vestra ista est gloria !»

DR. AT. MARIENESCU

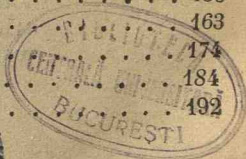
VERIFICAT
2017

TABLA DE MATERII

Decisiunea Comisiei pentru cercetarea basmelor	3
Literatura populară, introducere	7

BASMELE

	pag
Fata din Dafin	21
Spaima smeiilor	28
Făt Frumos și fata lui Roșu împărat	46
Dafin împărat	54
Înșirte mărgărite	68
Făt Frumos cu părul de aur	74
Fata de împărat și pescarul	95
O prinsoare	102
N'aude, n'avede	106
Basmul cu minciunile	115
Ioan Buzdugan	119
Unul pate pentru toți	129
Sânta Vineri	133
Balaurul cu 12 capete	143
Cei trei frați de cruce (Ștrămbă lemne)	156
Sora Crivățului	163
Sorin	174
Comentarii și note	184
Tabla de materii	192

VERIFICAT
1987